

1.

Hétköznapi csodák
az iskolában –
Kiss Judit írása

4.

Láthatár

Búcsú a mobiltól
és a portaszolgálattól

6.

Lélekjelenlét

Mi fán terem
az élménybiológia,
avagy szórakoztató játék is
lehet a tanulás –
Kerekes Edit írása

10.

Diákszemmel

„Ebben az országban még
mindig nem szeret senki
iskolába járni –
Szatmári Bence
beszélgetése
Bukur Tamással,
a Makosz elnökével

16.

Iskola és kultúra

A látókör szélesítése
az iskola falain kívül –
Antal Erika írása

17.

Tanterem

Medvecukor – szépirodalmi
szöveggyűjtemény
előkészítőseknek –
Antal Erika írása

18.

Tanterem

„A befektetett munkát
és a tehetséget a valódi
szakmai siker hálálja meg” –
Végh Balázs írása

21.

Tanterem

A közös alkotómunka
öröme – pedagógusok
kórusa –
Tálas Ferenc írása

23.

Hivatalos

7.

Diákszemmel

Így telt a téli vakációm

12.

Iskola és kultúra

A vásárhelyi ferences templom tornya
mint örökbe fogadott műemlék –
Brandner Judit Emőke írása

20.

Láthatár

Szörványkollégiumba mentik
Magyardécsében
a bezárt iskolák diákságát –
Pap Melinda írása

8.

Portré

Legfontosabb a személyes
példamutatás –
Kiss Előd Gergely írása

14.

Portré

Történelemoktatás
egyedi köntösben (2.) –
Bálint Kinga Katalin írása

22.

Magánterület

Házikérők –
Varga László Edgár írása

2.

Túl sok és unalmas a házi feladat

2018

1.

SZÁM

MAGYAR KÖZOKTATÁS

ROMÁNIAI MAGYAR OKTATÁSI FIGYELŐ

2018. JANUÁR • 1. SZÁM

• FOTÓ: FÜLÖP ZOLTÁN

ISSN 2065-9725

9 772065 972004

1.

Hétköznapi csodák
az iskolában –
Kiss Judit írása

4.

Láthatár

Búcsú a mobiltól
és a portaszolgálattól

6.

Lélekjelenlét

Mi fán terem
az élménybiológia,
avagy szórakoztató játék is
lehet a tanulás –
Kerekes Edit írása

10.

Diákszemmel

„Ebben az országban még
mindig nem szeret senki
iskolába járni –
Szatmári Bence
beszélgetése
Bukur Tamással,
a Makosz elnökével

16.

Iskola és kultúra

A látókör szélesítése
az iskola falain kívül –
Antal Erika írása

17.

Tanterem

Medvecukor – szépirodalmi
szöveggyűjtemény
előkészítőseknek –
Antal Erika írása

18.

Tanterem

„A befektetett munkát
és a tehetséget a valódi
szakmai siker hálálja meg” –
Végh Balázs írása

21.

Tanterem

A közös alkotómunka
öröme – pedagógusok
kórusa –
Tálas Ferenc írása

23.

Hivatalos

7.

Diákszemmel

Így telt a téli vakációm

8.

Portré

Legfontosabb a személyes
példamutatás –
Kiss Előd Gergely írása

12.

Iskola és kultúra

A vásárhelyi ferences templom tornya
mint örökbe fogadott műemlék –
Brandner Judit Emőke írása

14.

Portré

Történelemoktatás
egyedi köntösben (2.) –
Bálint Kinga Katalin írása

20.

Láthatár

Szörványkollégiumba mentik
Magyardécsében
a bezárt iskolák diákságát –
Pap Melinda írása

22.

Magánterület

Házikérők –
Varga László Edgár írása

2.

Túl sok és unalmas a házi feladat

2018

1.

SZÁM

MAGYAR KÖZOKTATÁS

ROMÁNIAI MAGYAR OKTATÁSI FIGYELŐ

2018. JANUÁR • 1. SZÁM

• FOTÓ: FÜLÖP ZOLTÁN

ISSN 2065-9725

Rendelje meg online a Magyar Közoktatást a 2018-as évre

www.communitas.ro/mkorendeles

- Tanárszemmel
- Diákszemmel
- Szülői szemmel
- Lélekjelenlét
- Tanterem
- Láthatár
- Óvoda
- Fotóriport
- Hivatalos
- Vakáció
- Iskola és kultúra
- Pályáz(z)atok
- Magánterület
- Térkép

Kedves Olvasóink!

A 2018-as évben is számítunk megtisztelő figyelmükre. Reméljük, továbbra is megosztják lapunk hasábjain az oktatás problémáival, különféle szegmenseivel kapcsolatos megfigyeléseiket. Kérjük, számoljanak be a *Magyar Közoktatás*-ban arról is, ha sikertörténet születik iskolájukban, ha úgy látják, hogy diákjaikkal, tanítási módszereikkel kapcsolatban követendő példáról lehet beszélni.

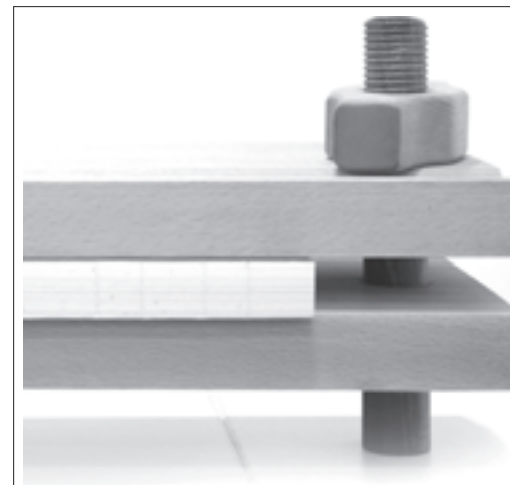
A Communitas Alapítvány által kiadott, immár kilenc éve megjelenő *Magyar Közoktatás* együtt szerkesztjük az olvasókkal, szeretnénk, ha a pedagógusok továbbra is rendszeresen közölnének lapunkban.

Néhány ötletet nyújtunk arra vonatkozóan, hogy milyen témákról várjuk véleményüket, de természetesen ezen kívül az oktatás más vonatkozásait is meg lehet közelíteni:

- A katedra két oldala – avagy milyen volt diákként és milyen tanárként nap mint nap iskolába járni
- Amire büszke vagyok – iskolám/pályám/diákjaim sikertörténete
- Hogyan segíthetünk megőrizni a gyermeki kíváncsiságot a mai oktatási rendszerben?
- Mobiltelefon, okoseszközök az oktatásban – kreativitásfejlesztés vagy elgépiesedés?

Kitartást, jó munkát kívánunk! Várjuk véleményanyagaikat az mko@communitas.ro emailcímmel!

A Magyar Közoktatás szerkesztősége

**erdélyi magyar
könyvek egy térben**

I D E A
K Ö N Y V T É R

RO-400193 Kolozsvár • Tordai út 4. szám • 0747 11 22 64 • www.ideakonyvter.ro • facebook.com/ideakonyvter

A Magyar Közoktatás elektronikus archívuma elérhető a <http://communitas.ro/main/kozoktatas> webcímen.

 [www.facebook.com/magyarkozoktatas](https://facebook.com/magyarkozoktatas)

Megrendeléseiket a www.communitas.ro/mkorendeles webcímen mko@communitas.ro e-mail címen vagy a 0264-44-14-01-es telefonszámon fogadjuk.

Címünk: Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit • Felelős kiadó: Lakatos András
Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér
Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia

Telefon: 0040-264-44-14-01
e-mail: mko@communitas.ro
Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

Támogató:

Hétköznapi csodák az iskolában

Mit kívánjunk magunknak az új esztendőben? Talán nem is lehetne találébban megfogalmazni, mint ahogy azt a népköltés tömör, egyszerű bölcsessége és jelképisége teszi: „jobb időt, mint tavaly volt”. Ha belegondolunk, természetesen minden esztendőben vonatkoztatható ez a tanügy, iskola háza tájára is, ahol ha szétnézünk, számtalan negatívumot tudnánk felsorolni. Olyasmiket, amik pusztán ígérek szintjén maradtak, vagy amik réges-régi, akut problémái a rendszernek, és jottányit sem változtak 2017-ben. De hogy ne összpontosítsunk borúlátóan, kishitűen az előttünk álló évre – bár közhely, de a bizakodás már fél sikert jelenthet megannyi területen – vegyük inkább számba, mi minden segíthet bennünket az új évben, hogy zökkenőmentesebbnek, gördülékenyebbnek érezhessük mindazt, ami ránk vár. Kívánjuk hát magunknak pár olyan lelki segítséget, hétköznapi csodát, ami bármikor, bárhol, bárki számára hozzáférhető.

Ilyen például lelki munícióként az a fajta empátia, ami mindenkiben – tanárban, diákban, szülőben – ott lapul, ami egymás iránt nyitottá teheti az oktatási élet szereplőit, hogy közösen léphessenek túl mindazokon az akadályokon, amelyeket a merev, információátadáson, teljesítmény-központúságon és -kényszeren alapuló rendszer állít eléjük.

Aztán a felfedezés, a világ megannyi csodájára és újdonságára való rácsodálkozás képessége. Milyen jó lenne, ha felnőtt és gyerek egyaránt elő tudná bányászni magából ezt, hogy ne váljon gépiessé, szükséges rossz, kipipált feladattá az iskola falai között töltött idő.

Aztán ott van lelki töltésként a rugalmasság, a segítőkészség – mindkettő varázslatokra képes: a felnőtt – a pedagógus és szülő is – éppúgy segíthet a gyerekeknek, mint a gyerek a felnőttnek. Akár abban is, hogy mindkettő megőrizze és fejlessze eredendő kreativitását, hiszen az oktatási rendszer finoman szólva nem kedvez a fantáziának. Ha vizualizáljuk, akár úgy is elképzelhetjük, hogy hatalmas ollókkal nyirbálja állandóan a képzelet szárnyalását, ezt viszont valamelyest megakadályozhatja a fantáziára való igényünk.

És lenne még egy olyan lelki segítség is, amit a felülmelésre, felülemelkedésre való képességnek lehetne nevezni. Bizonyos, hogy időnként, a napi gondok közepette, az iskolarendszer problémáinak labirintusában sokan belefáradnak a bolyongásba és útkeresésbe, ilyenkor pedig nehezebb fentről nézni a dolgokat. Pedig ha olykor sikerül, akkor a problémák kisebbnek, áthidalhatóbbnak, megoldhatóbbnak tűnnek. Ha madártávlatból nézzük, jó odafigyelni arra is, hogy az iskola nem pusztán az információk átadásának és beszippantásának helyszíne, hanem ennél jóval több. Csányi Vilmos Széchenyi-díjas biológus, biokémikus, etológus, akinek kutatási területe az állati és emberi viselkedés, a biológiai és a kulturális evolúció, nagyon pontosan rávilágított erre. „Az iskolának afféle „gyermektörzsnek” kellene lennie, kisebb-nagyobb bandákkal, ahol jó lenni, ahol mindenkit szeretnek, segítenek, ahol a gyermek, ha szükséges, érzelmi támaszt és vigaszt kap. Mellesleg persze tanulhatna is valamit, de ha egy tizenéves igazán meg akar valamit tanulni, azt rendszerint sokkal gyorsabban teszi, mint azt az iskola képzeleli” – vélekedik Csányi.

Kívánjuk magunknak az új esztendőben hétköznapi csodákat. Azt, hogy az iskola legalább egy jottányit változzon a tavalyhoz képest: igyekezzünk azzá a hellyé tenni, ahol jó jelen lenni.

Kimpu

A minisztériumi felmérés szerint a diákok kreatív, csapatmunkát igénylő otthoni munkára vágnak

Túl sok és unalmas a házi feladat

Több mint 70 ezer diák, szülő és pedagógus vett részt az oktatási minisztérium házi feladatokra vonatkozó felmérésében. Többségük sokallja és unalmasnak tartja ezeket, a kevesebb több elvet vallják, és hosszabb időre szóló, kreatív, interdiszciplináris projekteket támogatnának.

A diákok és a szülők több mint 75 százaléka sokallja és unalmasnak, fárasztónak tartja az iskolában kapott házi feladatokat – derül ki az oktatási minisztérium által készített felmérésből. A témában november 7. és 20.

beszámolt, hogy gyerekeiknek rendszeres segítségre van szükségük az otthoni feladatok megoldásában. Ennek ellenére a válaszadók többsége hasznosnak és szükségesnek tartja a leckét, ahogy abban is sokan egyetértenek, hogy

sára és a személyes visszajelzésre kelene helyezni a hangsúlyt. Az oktatási tárca a felmérés eredményeit ismertető közleményében arra mutat rá, hogy a tanítók-tanárok eltérően vélekednek a házi feladatok mennyiségének és szerepének központi szabályozásáról. A tanárok egy része szerint szükség lenne egy országos szabályzatra, így ugyanis elkerülhető lenne, hogy egyes diákok túl sok leckét kapjanak. De olyanok is akadnak, akik szerint ezt minden pedagógus maga el tudja dönteni, annak függvényében például, hogy egy osztályközösség mennyire felkészült. Utóbbi szakemberek ugyanis a pedagógusi tevékenység szabadságának megsértését látják a minisztérium által tervezett központi szabályozásban. A közvitán részt vevő tanároknak több mint a fele ugyanakkor azt nyilatkozta, hogy a szünidőkre nem hagy házi feladatot.

A kérdőíveket kitöltők többsége ugyanakkor egyetértett abban, hogy hasznos lenne az olyan házi feladat, amely több tárgyat érint, de a hagyományos leckék ötvöztetését is hatékonyan tartják a mindennapokhoz közelebb álló feladatokkal. Például szívesen készítenének-készíttetnének maketteket vagy hosszabb időszakot felölelő projekteket.

Sokan hozzászóltak

Az oktatási minisztérium novemberi közvitáján közel 71 ezren vettek részt: 27 ezer szülő (84 százaléka édesanya), 33 ezer diák és 11 ezer pedagógus töltötte ki a kérdőíveket. A szaktárca közlése szerint ez különösen nagy érdeklődésnek számít. A résztvevők többsége, 77 százaléka városon él.

A minisztérium közölte, hogy a begyűjtött adatok alapján az oktatástudományi intézet jelentést készít, majd intézkedéseket javasolnak a házi feladatokra vonatkozóan. A közvíta elsődleges célja a szaktárca szerint az

Fotó • FÜLÖP ZOLTÁN

• „”

között lebonyolított közvíta hatalmas érdeklődést váltott ki a diákok, szüleik és a pedagógusok körében, több mint 70 ezren szóltak hozzá, számolt be a Mediafax hírügynökség.

Ezek többsége úgy vélte, az otthoni feladatok nem elég izgalmasak, és túl sok időt rabolnak el a diákok szabadidejéből. A túl sok feladat nyugtalanná, aggodalmassá és stresszessé teszi a fiatalokat, állítja a szülők 70,7, a diákok 67,8 százaléka –, szerintük a gimnáziumi évfolyamokra ez fokozottan jellemző. A szülőknek a 80 százaléka arról is

ez többnyire ismétlődő, monoton és bonyolult. A szülők és diákok szerint inkább olyan feladatokat kellene otthonra adni, amelyek megoldása kreativitást és csapatmunkát igényelnek. Az oktatási tárca felméréséből egyébként az is kiderül, hogy a lányok szívesebben végeznek el otthoni feladatokat, mint a fiúk.

Különböző állásponton a pedagógusok

A közvitán részt vevő pedagógusok szerint a házi feladatok elmagyarázá-

volt, hogy felmérjék az otthoni leckék szerepét és hatékonyságát, értesüljenek a hiányosságokról és megpróbálják korrigálni ezeket.

Az oktatási minisztérium 2016 decemberében kiadott rendelete értelmében egyébként a tanárok az összes tananyagból naponta csak annyi házi fel-

„Lehet olyan tananyag, amit az órán nem lehet jól begyakorolni, és nem árt, ha a gyerek önállóan is »elszöszöl« vele, így jobban elsajátítja. Viszont értelmetlennek, feleslegesnek tartom, ha megnyomorítják az otthoni feladatokkal, az hatalmas terhet ró nemcsak a diákra, az egész családra” – mutatott rá az édesanya.”

adatot adhatnak, amennyi legfeljebb két óra alatt megoldható. Az indoklás szerint a tanórákkal együtt az iskolai feladatokra szánt idő nem lehet több napi öt-nyolc óránál. A Mircea Dumitru akkori tárcavezető által aláírt rendelet azt is kimondja, hogy előkészítő osztályban egyáltalán nem kaphatnak otthoni feladatot a gyermekek, míg vakációban az elemi és általános iskolások is mentesülnek a leckék alól.

Mást mutat a gyakorlat

A rendelet a gyakorlatban nem érvényesül, mutatott rá egy nagyváradi édesanya, aki arra panaszkodott, hogy step by step osztályba járó elsősfilának túl sok házi feladattal kell megküzdenie naponta. Hangsúlyozta, épp amiatt választott alternatív oktatási módszert gyermekének, hogy mentesüljön az információátadásra alapozó oktatásban megszokott túl sok házi feladattól, ezzel szemben itt is ezzel szembesült. Elmondta, első osztályos gyereke 7.30-tól 16 óráig van az iskolában, ami több, mint nyolc óra, ennek ellenére előfordul, hogy otthonra is marad lecke és tanulnivaló, azt az időt sem töltheti játékkal. Az anyuka szerint a túl sok lecke a sportolás, a hobbi és

a játék rovására megy, elveszi az időt és energiát attól, ami fontos lenne a gyerek számára. Ráadásul, mivel kedvenc foglalkozásai helyett kell leckével foglalkoznia, a gyerek meg is utálja azt, hívta fel a figyelmet.

Az édesanya szerint a házi feladat mennyisége és milyensége főleg a pedagóguson múlik, és sok tanítónő saját hírnevének növelése érdekében túlhaszolja a gyerekeket, pluszfeladatokkal „bombázza” őket, hogy felmutathassa: az ő diákjai mindent tudnak. Ezáltal csak tovább stresszelik a számos iskolai és iskolán kívüli tevékenységgel leterhelt gyereket. Ráadásul sok pedagógus a szünidőben sem hagyja megnyugodni a gyereket, arra a kis szünetre is ad megoldandó feladatot. „A gyerek örül, hogy végre vakáció van, erre meg kap egy csomó házi feladatot. Ezeket próbálja minél későbbre halasztani, de közben meg folyamatosan stresszel miatta” – ecsetelte az anyuka, aki szerint az, hogy vakáció utolsó napján az egész család a házi megoldásán fáradozik, semmivel sem segíti elő a gyerek előmenetelét.

„A kevesebb több”

A házi feladat mennyisége szubjektív, a pedagógus feladata, hogy „testre szabja”, mondta lapunknak egy másik, sepsiszentgyörgyi édesanya, aki szerint kislánya azon szerencsés diákok köré tartozik, akit nem terhelnek túl az otthoni leckékkel. Mint mondta, nem ellenzi teljes mértékben azt, hiszen lehet olyan tananyag, amit az órán nem lehet jól begyakorolni, és nem árt, ha a gyerek önállóan is „elszöszöl” vele, így jobban elsajátítja. „Viszont értelmetlennek, feleslegesnek tartom, ha megnyomorítják az otthoni feladatokkal, az hatalmas terhet ró nemcsak a diákra, az egész családra” – mutatott rá az édesanya. – Nálunk szerencsére nincs gond, Zsófi soha nem tölt napi egy óránál többet az otthoni tanulással, feladatokkal. Ötödikes, és eldöntöttem, nem is kérem számon, tapasztalja meg, hogy ez a saját felelőssége, ha nem végzi el, ő viseli a következményeket, kap rosszabb minősítést az iskolában.” Ez jól működik, teszi hozzá az anyuka, bár a kislány nem „kinlódik” az otthoni leckével, jó jegyei vannak, ami annak is tulajdonítható, hogy odafigyel az órákon.

Románból ellenben, ahogy a legtöbb székelyföldi magyar gyereket, őt

is segíteni kell. „Az együtt tanulás számára és számunkra is teher, zavarja például, ha visszakérdezünk, azt szeretné, ha megoldanánk helyette, amit nem tud, és lépni tovább. Remélem, idővel ezt is megoldja egyedül” – mesélte az anyuka. Hozzátette, a házi feladatokkal való boldogulás gyerekfüggő is, kislánya osztálytársainak szülei panaszkodnak, hogy késő estig ülnek a gyerekek a könyvek, füzetek mellett, magolják a román szavakat, vagy oldják a számtanpéldát. „Itt a tanár kell jó érzékkel megtalálja az egyensúlyt, de azt hiszem, hogy akárcsak sok másban, ebben is a kevesebb több” – fogalmazott az édesanya.

„Több szempontot kell figyelembe venni, de az arany középut ebben az esetben is működik. Ha valaki nem tudta megoldani az adott feladatot, mert nem értette, annak a következő órán újra elmagyarázza, így pótolni lehet a hiányt.”

A pedagógusok között is akadnak olyanok, akik ezt az elvet vallják. „Alapvetően olyan házi feladatot kellene adni a diákoknak, amit önállóan is meg tudnak oldani. Inkább kevesebbet, mint többet” – jelentette ki lapunknak Perl Emese, a margittai Horváth János Elméleti Líceum tanítónője. Hangsúlyozta, pedagógusként megvan a szabadsága, hogy annyi feladatot adjak otthonra a diákoknak, amennyit jónak lát az adott helyzetben. Ez azonban összetett kérdés, több szempontot kell figyelembe venni, de az arany középut ebben az esetben is működik, jelenti ki. Ha valaki nem tudta megoldani az adott feladatot, mert nem értette, annak a következő órán újra elmagyarázza, így pótolni lehet a hiányt. „A lényeg a diák fejlődése, motivációjának a szinten tartása” – hangsúlyozza a tanítónő.

PAP MELINDA

**Módosították az iskolai szabályzatot,
a diákok képviselői a tartalom helyett az eljárást kifogásolják**

Búcsú a mobiltól és a portaszolgálattól

Az új iskolai szabályzatnak inkább az elfogadási módját, semmint tartalmát kifogásolják a tanulók képviselői. A szabályzat többek között mentesíti a diákokat az egyenruhától és a portaszolgálattól, tiltja, hogy kitegyék őket óráról, és szabályozza az iskolai mobiltelefon-használatot.

Nem tarthatják maguknál mobiltelefonjukat a tanórák alatt a diákok, ugyanakkor a jövőben portaszolgálatra sem lehet kötelezni őket – csak

iskolai tevékenységet, az eszközöket csakis a pedagógus engedélyével, illetve sürgősségi esetekben lehet használni. A dokumentum ugyanakkor azt is tiltja, hogy a diákokat kapusszolgálatra osszák be, és arra is kitér, hogy a tanulókat nem lehet egyenruha viselésére kötelezni.

A szabályzat leszögezi továbbá, hogy az iskolai osztályozást (jegyet, pontszámot) nem lehet büntetési eszközként használni, ez kizárólag a diák tudását, felkészültségét hivatott tükrözni. A pedagógus ugyanakkor a tanórán való részvételt sem tilthatja meg a diáknak (azaz nem teheti ki óráról, ahogy az évtizedeken keresztül bevett szokás volt a tanórát zavarók esetében), az indoklás szerint ezáltal sérülne annak oktatáshoz való joga.

Kifogásolják az eljárást

Az egyik napról a másikra módosított fontos dokumentumot több diákszervezet is kifogásolta, ezek többsége azonban nem is annyira annak tartalmát, mint a változtatás módját rótták fel a minisztériumi illetékeseknek. Elsősorban azt sérelmezték, hogy a szaktárca nem szervezett közvitát, nem kérte ki az érintettek véleményét a témában. A Romániai Magyar Középiskolások Szövetsége (Makosz) több diákszervezettel közös közleményt adott ki, melyben a minisztérium eljárásának átláthatatlanságát bírálják, szerintük ez az egész román oktatási rendszerre rossz fényt vet.

Azt is kifogásolják továbbá, hogy a minisztérium nem vetette össze az új szabályzatot a diákok jogállását szabályozó dokumentummal, mely szintén kitér a mobiltelefon órákon való használatára. „Elfogadhatatlan, hogy egy több millió diákot, pedagógust és szülőt érintő dokumentumot nem hoznak előzetesen nyilvánosságra,

és nem adják meg annak a lehetőségét, hogy az érintettek javaslatokat fogalmazzanak meg” – jelentette ki Constantin-Alexandru Manda, a Konstanca megyei diákszervezet elnöke, aki szerint a tanulók jogainak védelme érdekében elemzik az új szabályzatot.

Túllőttek a célon?

Már értesítették a tanintézeteket a szabályzat módosításáról, nyilatkozta a sajtónak Görbe Péter Hargita megyei főtanfelügyelő, aki szerint elsősorban a portaszolgálat eltörlése okozhat nehézséget egyes iskolákban, ugyanis sok helyen nincs elegendő személyzet erre. A mobiltelefon-használat korlátozását hasznos intézkedésnek tartja, de mint mondta, ezt már számos iskola belső szabályzatában tiltotta. Ellenben olyan pedagógus is akad, aki nem ért egyet a szigorítással. Varga László, a csíkszeredai Márton Áron Főgimnázium igazgatója szerint az eddigi szabályozás, miszerint a telefon a diákoknál maradhatott az órák alatt, és indokolt esetben használhatták, megfelelőbb volt. „Mostantól le kell adniuk, mintha érettségi vizsgájuk lenne” – mutatott rá. Kiss Imre Kovászna megyei főtanfelügyelő arra hívta fel a figyelmet, hogy a jó pedagógus eddig sem büntetett az osztályozással, de azt is elismerte, hogy az ország különböző pontjain volt példa visszaélésekre. „A jó tanár azonban kizárólag a tudásra ad jegyet, és nem befolyásolja az osztályzatot, ha például a diáknak hosszú a haja, szakadt farmerben jár, vagy ellóg az óráról” – jelentette ki a főtanfelügyelő, aki szerint a nevelésnek a gyerekekkel, szülőkkel való egyeztetés révén kell történnie, és nem az osztályzat által.

Hírösszefoglaló

- Úgy tűnik, az egyenruhának és az mobiltelefonozásnak is befellegzett

kettő azok közül a módosítások közül, melyeket közvíta szervezése nélkül hajtott végre a szaktárca. Az oktatási minisztérium új iskolai szabályzata nagyrészt a diákok érdekében módosult, de a tanulók képviselője így is több kifogást megfogalmazott a dokumentum kapcsán.

Liviu Pop oktatási miniszter – akárcsak több más fontos kérdésben –, most is Facebook-oldalán számolt be arról, hogy a szaktárca január 8-án új szabályzatot fogadott el a tanintézetek belső működésére vonatkozóan. Eszerint a diákoknak a tanórák alatt a mobiltelefonokat „az osztályteremben kialakított speciális helyen” kell tárolniuk úgy, hogy azok ne zavarják az

Így telt a téli vakációm

• Hó, hó, hóember. Téglás Noémi, 3. osztályos, Váradi József Általános Iskola, Sepsiszentgyörgy

• Korcsolyapályán. Kész Enikő, 4. osztályos, Bod Péter Általános Iskola, Felsőcsernáton

• Könyvtári kölcsönzés. Téglás Eszter, 5. osztályos, Váradi József Általános Iskola, Sepsiszentgyörgy

• Karácsony este
ikkrel.
Csiki Frida,
2. osztályos,
Bethlen
Gábor
Montessori-
iskola,
Budapest

Mi fán terem az élménybiológia, avagy szórakoztató játék is lehet a tanulás

Empátiás helyzetekre alapozva építette fel az élményszerű oktatásra összpontosító módszerét Joós Andrea magyarországi biológianő, aki nemrég Kolozsváron tartott előadást.

Évekig ott szunnyadt a tanári diploma a zsebében, mialatt tévés műsor-szerkesztőként dolgozott, de aztán egyre csak mocorgott az az oklevél jobban és jobban, mígnem Joós Andrea hatalmas lendülettel beállt biológianőnek. – Amilyen nagy volt a lendület, olyan nagyot is koppantam, és csak azt vártam, hogy legyen már vége az órának – vallotta népes hallgatóság előtt elhangzott decemberi előadásán Kolozsváron a

Az első kettőt elvetette, s bár illúzióktól mentesen kimondja: „az én életemben már nem lesz más az oktatás, de hosszú távon mégis”, a harmadik megoldást választotta: tenni valamit, jobbítani. Így kezdett hackerkedni...

Módszerének kialakításához sok előkészületre volt szükség, többek közt végigült 7 tanórát, ami egy nagyobb évfolyamú osztály diákjainak átlagos órarendje. Nem kellett előzetesen készül-

a nap végére. Ilyen empátiás helyzetből építette fel aztán saját módszerét, amiről elismeri, hogy nem kevés munkát igényel a tanár részéről, legalábbis eleinte mindenképpen, ugyanakkor kb. 15 fős kisebb csoportokban alkalmazható, és ő maga sem használja a teljes módszertant minden egyes osztálynál, ahol tanít, mint mondta, napi 5-6 csoporttal nem lehet.

Dumaidő, a mobiltelefon mint eszköz

Ha frontális órát tart, olyankor Joós Andrea biológiaóráin létezik dumaidő. Ilyenkor a diák felállhat, nyújtózhat, ehet-ihat. A számonkérésnek is sajátos formái vannak: a kisebbeknél a szóbeli feleléskor két diákot nevez meg, akiknek 5 percük van felkészülni. Kissé elvonulnak az osztálytól, vihetnek magukkal papírt, írószert, ám könyvet nem. A nagyobb diák videófeleletet küldhet: 3 perces vágatlan videó egy adott témáról, használhat jegyzeteket, de nem olvashat folyamatosan, a fülében ne legyen fülhallgató. Volt már ötperces felelésnél olyan koreográfia, ahol a kacsacsőrű emlős parázs vitába keveredett egy koalával...

Az értékelés során jegyek helyett első szakaszban egy-egy hónapon át pontokat gyűjtenek a diákok, akárcsak egy számítógépes játékban, innen is ered a módszer elnevezése: gamification. Most jól fogózzon meg, aki tanár: a diák eldönti, hogy mikor felel, mikor ír dolgozatot, amelynek a kérdéseit is ő maga állíthatja össze... természetesen bizonyos szabályok alapján. Hihetetlenül kreatív megoldásokkal érkeznek a diákok,

• Joós Andrea (balra) kolozsvári közönsége tagjaival a pedagógusfórumon

Sapientia egytemen szervezett pedagógusfórumon. Megtudhattuk, hogyan jutott el ebből a pontból odáig, hogy ma már módszertani előadásokat tart az élményszerű oktatásról.

A nagy koppanással együtt jártak például olyan „módszertani” fogások, mint a jeggyel való fegyelmezés, amit már akkor nagyon nem szeretett. „Szemét tanár voltam” – vallja magáról nem kevés önironiával. S mert ez neki magának már akkor nem tetszett, keresni kezdte a kiutat. Három megoldást látott: visszamenni tévésnek, belemerülni egy kellemes fásultságba, kivárni, míg valami történik, vagy pedig tenni valamit, hogy számára jobb legyen a tanítás.

nie ezekre az órákra, nem kérték számon tőle a leckét, házi feladatot, nem írt felmérőt, és órák után sem kellett tanulnia másnapra – mégis megfájt a feje

Az órát a diákokra kell formálni, nem fordítva

Joós Andrea óraadó biológianőként dolgozik Magyarországon, cégeknek és civil szervezeteknek tart tréningeket és előadásokat. 2017 novemberében megjelent az első általa rajzolt felnőtt színezőkönyv: a *Szívtetkő*. „Tanári munkámban elsősorban az élménypedagógia és a

tapasztalati tanulás módszereit alkalmazom, építve a tanuló(k) saját kreativitására, és támaszkodva a közös térben kialakuló bizalomra és elfogadásra. Abban hiszek, hogy az órát kell a diákokra formálni, nem pedig fordítva” – olvasható Joós Andrea honlapján, a Joósandrea.com-on.

hozta már zöld papucsot papucsállatka gyanánt, tisztességesen sejtfelepítéssel, de fánk vörösvérteteket is, idegtest fülbevalót, hasnyálmirigy táskát.

A szemléltetés során Joós Andrea kézenfekvő eszközként tekint az okostelefonokra, amelyekből ma már minden diák zsebében lapul egy. A szemléltető anyagokat az Élménybiológia nevű Facebook-oldalra feltölti, ott bárki megtalálhatja, és saját óráin használhatja.

Az ilyen órák a tanár számára is érdekesekek, mozgalmasak, talán segítenek a tanári légkörének javításában, a kiegészítésekben, feloldásában. Egy apró csoki csodákat tehet: névtelen ajánlóként letenni egy kolléga asztalára és megkérni, „küldje tovább” – bár ez ugyan semmit meg nem old, mégis ideig-óráig megpiszkálja a rossz hangulatot, a kollektív önsajnálatot. A kiegészítő létező és gyakori, természetes jelenség, a kontaktórák legalább annyira következményei ennek, mint amennyire sikeres előidézői. Az előadó szerint Magyarországon a kontaktórák száma kétszerese a fejlett államokra jellemző átlagnak, és ez nem jó.

– Megvárhatom, míg a testem jelez – én ezt vártam meg (Andreát endometriózissal diagnosztizálták). Ne csináljátok ezt, ami feltölt, azzal foglalkozzatok – hangzott a biztatás, majd a példa: Andrea számára a rajzolás jelentette a feltöltődés útját, már gyerekként is imádott rajzolni, ha szülei magukkal vitték valahova, ahol csendben kellett lennie, elég volt a papír és ceruzák. Biológiatanárként népi motívumokkal rajzolja meg az emberi test szerveit, ezekből egy kötetre való kifestőt gyűjtött össze a novemberben megjelent *Szívtetők*ban (a könyv címe Lackfi Jánostól származik).

Puskáért pluszpont...

Tulajdonképpen az értékelési rendszer játékosítását jelenti, megszűnik tehát a hagyományos és rettegett feleltetés, helyette szórakoztató játékszerű rendszer van, pontos szabályrendszerrel. Mindig meg kell határozni a célt: mit akarok a gamificationnal? Például fejleszteni a diákok prezentációs készségét, motiválni a tanulókat. A megfogalmazott célt kommunikálni kell a szülők, tanárok felé – ebben alighanem jelentős előny Andrea számára a sajtós múltja. Módszerének céljait hackerkedő biológiatanárunk Bill és Melinda Gates jegyzékéhez közelállóként fogalmazta meg, amely a 21. századi készségek közé sorolja a tudásépítést, az együttműködést, az infokommunikációs

technológiák használatát, valós problémák megoldását és innovációt, önszabályozást.

Az általános oktatási gyakorlat ma egy elvégzett feladat után, legyen az szóbeli feleltetés vagy dolgozat, osztályzatával szembesíti a tanulót, amelyen nem változtathat, az végleges. Az Andrea által használt, elsőre akár bonyolultnak tűnő, de nagyon logikus, jól követhető értékelési rendszernek az a hatalmas előnye, hogy a diák pontosan ismeri a követelményrendszert, folyamatos visszajelzést kap a teljesítményéről, és így tudja igazítani azt. Egy hónapban egy feladattípust egyszer lehet elvégezni, de minden feladattípust legalább egyszer kötelező teljesíteni egy félévben. A jegyek tükrözik majd az órai munka általános értékelését, továbbá a dolgozatot, amelynek feladatait maga a diák állítja össze, már ezzel tanul, és a rendszeresen íratott ismeretlen összetételű dolgozatok jelentette stressz alól is mentesül (a dolgozatírás előtt leadott puskáért pluszpont jár!). Jegyet kapnak a tanár által összeállított összefoglaló tesztre, a beadandóra (meghatározott terjedelmű házi dolgozat, projekt), a féléves csapatmunkára (pl. album Budapest élőlényeiről), utóbbiért általában sok pont jár, és itt virágzik ki igazán a kreativitásuk, videót, memória társasjátékot készítenek, stb. Jegy jár a kiselőadásra – ez egy ötperces bemutató a tananyaghoz kapcsolódó részletből, amelyre előre jelentkeznek a diákok. Léteznek aztán extra feladatok (itt gyakorlatilag bármit hozhat a diák a tananyaghoz kapcsolódóan), videófelelet is van, de létezik gyorsasági pluszpont (pl. a hónap közepéig elvégzett feladatokra), ez a tanári munkát is strukturálja, így nem marad minden diák minden feladatának értékelése a hónap végére, a tapasztalat szerint nagyjából fele-fele arányban megoszlanak két csúcsidőben. Lízings is van, vagyis, ha hónap végén valaki 1-2 pontra van a tízestől, akkor a tanár megelőlegezi számára, a következő hónapban annyival többet kell teljesítenie.

Hisz ez nem is tanulás! (pedig de)

A diákokat a tanár segíti a tervezésben, egy internetes drive-ban táblázatokban mindenki követheti a saját teljesítményét, ugyanakkor külön táblázatban egyéni tanulói terv elkészítésére van lehetőség, ide ki-ki beütemezheti magának a különféle feladatok saját maga által megállapított határidejét. A diákok egyéni visszajelzést kapnak az elvégzett

feladataikról, és még ott is van lehetőség javítani.

Ennek az értékelési rendszernek az érdekessége és vitathatatlan előnye, hogy a diákok úgy gondolják, amit csinálnak, az nem is tanulás. Ugyanakkor nagy a diák felelőssége, hiszen – a feladatok elvégzésének ütemezésével – végső soron ő maga dönti el, hogy hányast kap. Andrea szerint borzalmasan nehéz 0 százalékos teljesítményt nyújtani. A sokféle jellegű feladatok között szinte biztos, hogy mindenki talál olyat,

• Élményalapú oktatási módszert dolgozott ki Joós Andrea

amelyben jó, ha esetleg mégsem, akkor ezzel a módszerrel jobban tud fejlődni. Tapasztalata szerint a harmadik hónapban érzékelhető egy hullámvölgy a diákok részéről, amikor „elegük van” az egész játszva tanulásból, ilyenkor csökkenthetők a ponthatárok, ezáltal a diákok úgy érzik, nekik is van beleszólásuk az egész rendszerbe, és ez többnyire újabb löketet ad.

Joós Andrea elismeri, hogy az általa követett módszer nagyon melós, sok a kudarc is, ugyanakkor energiával tölt(het) fel. Kapott negatív visszajelzéseket kollégáktól többnyire a háta mögött, de a tanárok mintegy 30 százaléka nagyon pozitívan viszonyult a „hackerkedéseihez”, 10 százalék nagyon negatívan, a többi pedig valami ilyesmit gondolhat: jó, csinál, Andika, majd belefásulsz te is... Andrea szerint mégis menő, ha valaki úgy önmegvalósít, ha szolgál is egyben, ezért így biztatta a jelenlevőket: „Menjete tanárnak, és merjete hackerkedni!”

KEREKES EDIT

Gyerekeket és felnőtteket is tanít Demény Helga úszásoktató

Legfontosabb a személyes példamutatás

A személyes példamutatás rendkívül fontos az oktatásban, nevelésben – vallja meggyőződéssel Demény Helga marosvásárhelyi születésű, de Kolozsváron élő úszásoktató, aki 2017 februárjában az első erdélyi nőként egy teljes napon át úszott – összesen 52 kilométert – a Kecskeméten megrendezett, Az úszás ünnepe elnevezésű rendezvényen. Mindezt azért, hogy személyes példát mutasson tanítványainak, akiket úszni tanít.

– Hogyan került kapcsolatban az úszással?

– Ez húsz évvel ezelőtt történt, négyéves voltam. Anyukám nem tudott úszni, ezért elvitt minket az uszodába, hogy ott tanuljuk meg. Így megtanultam úszni, majd folytattam, és végül versenyszerű sportolás lett belőle.

– A mellúszás valamennyi számában, 50, 100 és 200 méteres távon, valamint a vegyes váltóban.

– 18 évesen miért döntött úgy, hogy abahagyja az úszást, és inkább egyetemre jár?

– Az az igazság, hogy Romániában nehéz sportolóként megélni, ha az ember más sportágat űz, és nem focista vagy teniszező. Nekem az úszás mindig is egy hobbi volt. Édesanyámnak meggyőződése volt, hogy valamivel még foglalkozni kell az iskola mellett. Nekem és az öcsémnek ez az úszás volt. Végig hobbiként fogtam fel, persze örültem annak, hogy jöttek az eredmények is, de soha nem vettem annyira komolyan, hogy világszínvonalon izzsem ezt a sportot. No meg gyerekkori álmom volt, hogy állatorvos legyek, ezért beiratkoztam az egyetemre. Magas színvonalon sportolni sajnos nem lehet egy komoly egyetem mellett.

– Versenysportolóként inkább sprint számokban úszott. Hogy jutott eszébe, hogy hosszútávon is próbálkozzon és elinduljon a 24 órás futamon?

– Hosszú történet. Igazából olyan nagyon nem voltam oda az úszásért, csináltam, mert kellett csinálni, viszont amikor egyetemre kerültem, majdnem egy évet kihagytam. Akkor jöttem rá, hogy tényleg hiányzik, és muszáj a medence mellett maradnom, mert az egyetem önmagában nem adta meg azt a boldogságot, ami korábban az úszással együtt megvolt. Elkezdtem úszásoktatással foglalkozni, és a tanítás mellett természetesen úsztam is, mert nekem is hiányzott, hogy mozogjak. A klub, ahol dolgozom, arról híres, hogy Romániában több nyílt vízi versenyt is szervez. Ezekre én is beneveztem, és persze készülni is kellett rá. A 24 órás úszásom előtt a 10 kilométer volt a legtöbb, amit egyhuzamban leúsztam. Rájöttem, hogy semmi sem felszabadítóbb, mint a nyílt vízi úszás. Az öcsém

korábban már leúszta a távot, igazából lebeszélte volna róla, de köztünk mindig megvolt egyfajta versengés, hogy ha ő megcsinálta, akkor nekem is meg kellett. Kecskeméten minden évben megszervezik Az úszás ünnepe elnevezésű rendezvényt, amelyen csapatban és egyéniben is el lehet indulni. Én eleinte arra készültem, hogy csapatban veszek részt a versenyen, de aztán megkérdeztem, hogy nők nevezhetnek-e egyéni számban. A válasz az volt, hogy igen, de eddig közülük még senki nem fejezte be a versenyt, úgyhogy nőként nagy reményeket ne fűzzek hozzá. A legnehezebb dolog volt, amit valaha életemben csináltam. Ilyenkor az agyad már nem dolgozik, hanem mész automatikusan anélkül, hogy gondolkodnál, mert nem szabad megállni. Természetesen három óránként voltak szünetek 15-20 percre ki lehetett szállni a medencéből enni, frissíteni, ellenben nem ajánlott túl sokáig megállni, mert akkor nem tudod folytatni. A víz 26,5 fokos, 8-10 óra úszás után kezd hideg lenni. Nagyon nehézek voltak a szünetek utáni visszatérések a medencéből. Ha nincs ott medence szélén az öcsém, hogy biztasson... Vagy kétszer megfordult a fejemben, hogy abbahagyom.

– Nagy szükség lehet a morális támogatásra egy ekkora megpróbáltatásnál...

– Így van. Szükség van egy olyan ember támogatására, aki tudja, hogy mit beszél. Több barátom is ott volt a helyszínen, de az öcsém volt az egyedüli, akiben hittem és bíztam. Tényleg teljesen elhittem mindent, amit mondott, mert tudtam, hogy egy évvel korábban ő ezt végigcsinálta. Nagyon sokat segített.

– Hogyan kezelte a sikerrel járó ismertséget?

– Örültem neki. Azért veszek ezeken a sporteseményeken, hogy példát

• Demény Helga (balra) már iskoláskorában elkezdett úszást oktatni

– Mikor derült ki, hogy nem csupán úszni tud, de a versenysporthoz is megvan a kellő tehetsége?

– Mintegy három év elteltével ekkor kezdtem el megyei versenyeken részt venni. Tízévesen vettem részt az első országos bajnokságon. Két évig mellúszóként a román válogatott tagja voltam, és 18 éves koromig végig versenyszerűen sportoltam.

– Válogatottként milyen számokban indult?

mutassak azoknak az embereknek, akiket tanítok, hiszen nemcsak gyerekekkel, de felnőttoktatással is foglalkozunk. Utóbbi néhány éve kezdődött Romániában, azelőtt senki nem foglalkozott vele. Mi ezt ugyanolyan komolyan vesszük, mint a gyerekek oktatását. Szerintem ugyanolyan fontos egy felnőttnek is, hogy tudjon úszni, mint egy gyereknek. Sőt egy felnőtt számára talán még hasznosabb. Úgy látom, hogy az embereknek szükségük van arra, hogy példát mutassanak nekik azok az emberek, akiktől tanulnak. Nem elég a medence széléről „leadni” az úszást. Be kell menni a vízbe, meg kell mutatni az embereknek, hogy tudjuk, hogy mit beszélünk, és értünk ehhez a dologhoz.

– Tehát komolyan gondolja, hogy az oktatásban, nevelésben ennyire fontos a személyes példamutatás?

– Így van. Nagyon fontos.

– Ha már itt tartunk, mióta oktat gyerekeket és felnőtteket is?

– Az egész iskoláskoromban kezdődött, először az edzések mellett kezdtem el foglalkozni gyerekekkel, az elejétől fogva nagyon élveztem. Még Marosvásárhelyen elkezdtem felnőttekkel is foglalkozni, aztán volt egy éves szünet, amikor elsőéves voltam az egyetemen. De tulajdonképpen 19 éves koromtól kezdve mindennap foglalkoztam vele.

– Milyen korban érdemes elkezdeni az úszást? Ön ugye négyéves korában kezdte. Mit tanácsolna egy szülőnek, aki most épp azt fontolgatja, hogy hová vigye a gyereket sportolni?

– Az fontos, hogy a gyerek sportoljon. Mindegy, milyen sportot űz. Ez elsősorban a szülő választása, mert zsenge korában a gyerek még nem tudja eldönteni, hogy melyik sportágat szeretné űzni igazából. Mindenképpen ajánlom az úszást, mert ez a sport adott helyzetekben megmentheti a gyerek életét. Még napjainkban is előfordulnak a nyaralások alkalmával tragédiák amiatt, hogy gyerekek vagy felnőttek nem tudnak úszni. Nem véletlen, hogy a nyugati országokban az úszás kötelező sport iskoláskorban. Azt javasolnám, hogy gyerekek minél korábban, 3-4 éves korban kezdjék el az úszást, mert ekkor már elég idős a gyerek ahhoz, hogy lehessen vele

•Demény Helga: „az úszásnak számos pozitív hatása van, így az is, hogy minden izomcsoportot megmozgat”

kommunikálni, megértse az egyszerű mozgásformákat. Az igazsághoz hozzátartozik, hogy ahogy nő korban a gyerek, úgy a félelem is nő benne, azaz tudatosul benne, hogy fél a víztől. Ezért idősebb korban nehezebb megtanulni úszni, miközben a három-négy éves gyerekek játszi könnyedséggel megy a dolog, 8 óra után már eljutunk vele oda, hogy egyedül beugrik a vízbe, és ki is tud jönni a partra.

– Milyen készségeket fejleszt az úszás, amely más sportágakban és a hétköznapi életben is hasznos?

– Elsősorban a mozgáskoordinációját fejleszti a kisgyerekeknek, de fejleszti a légzőszerveket, a szívet. Az a legnagyobb előnye az úszásnak, hogy a vízben olyan közegben vagyunk, ahol az ízületek nem erőltetődnek, és minden izomcsoportot megmozgat.

– A versenysportot mikor érdemes elkezdni?

– Nincs olyan konkrét időpont, amikor azt mondjuk, hogy a gyerek váltson versenysportra. Ez úgy működik, hogy a gyerek megtanul úszni, utána edzésekre jár, de azt már a szülő dönti el, hogy milyen gyakran szeretné hozni a gyereket. A tehetség is fontos, de hiába valaki nagyon tehetséges, ha nincs munka benne, az sajnos elvesztődik, meg lehet valaki kevésbé tehetséges, ha nagyon sokat dolgozik az pótolja a

tehetségbeli hiányt. Nagyjából 7-8 éves korban dől el, hogy kiből lesz versenysportoló, ekkor már meg lehet nagyjából mondani, hogy érdemes-e komolyabban foglalkoznia a sportággal, vagy nem.

– A felnőtteket mennyire nehéz oktatni?

– A felnőtteket nehezebb oktatni, mint a gyerekeket. Ők ugye félnek, gyakorlatilag vízfóbiával érkeznek a medence partjára, mert vagy nem mentek vízbe soha, vagy akadnak kellemetlen élményeik, nagyon sokszor ez áll a dolog hátterében. Ellenben sokkal könnyebben felfogják a mozgásformákat. Nehezebb a légzést megtanulni felnőttkorban és persze a félelmet legyőzni, ami az ember agyában dől el.

– Lehet látni a különbséget szabad szemmel az úszó és a nem sportoló gyerekek között?

– Fizikai szempontból mindenképpen. Ha egy gyerek már úszott egy-két évet, az már meglátszik a tartásán. Az úszás híres arról, hogy szélesíti a vállat. Nem tudom, ez mennyire felel meg a kislányok elvárásainak, de a gyerek testtartásán meglátszik, hogy olyan sportot űzött, amely a hátgerincet fejleszti.

KISS ELŐD GERGELY

Interjú Bukur Tamással, a Makosz elnökével

„Ebben az országban még mindig nem szeret senki iskolába járni”

Huszonnyolc éves a romániai magyar középiskolások érdekvédelmi szervezete, amely annak idején tanárok és diákok közös kezdeményezésére alakult. Jelenleg 72 helyi diákszervezet képezi a szervezet strukturális alapját, amelyet 11 megyei diáktanács tart össze. De hogyan is működik a szervezet, miben segítik a magyar diákságot, illetve van-e beleszólásuk az országos tanügyi döntéshozásba? Többek közt erről kérdeztük Bukur Tamást, a Romániai Magyar Középiskolások Szövetségének (Makosz) elnökét.

– Mesélj magadról és a makoszos korszakodról egy keveset: mióta vagy a szervezet tagja, mikor vetted át a közösség vezetését, illetve miért vállaltad el ezt a feladatot?

– A marosvásárhelyi Bolyai Farkas Elméleti Liceumba jártam középisko-

a jegyeket, és elmentünk közösen az előadásra. Hála Istennek, az osztálytársaim ezeket a próbálkozásaimat szívesen fogadták, és mindig volt jónéhány résztvevő a közös programokon. Amikor elkezdtem a középiskolát a Bolyaiban, hamar eldöntöttem, hogy a helyi diákszövetségben mindenképpen tevékenykedni szeretnék. El is jártam rendezvényekre, és volt, hogy besegítettem a szervezésbe is. Emellett írogattam az iskolaújságba, a *Tentamen*be is.

Kilencedik osztályos koromban még nem is hallottam a Makoszról, első ízben 2014 nyarán találkoztam a szervezettel. Ekkor nagyobb „déeszések” meggyőzték, hogy menjek el a diákönkormányzati szabadegyetemre, a Makosz egyhetes táborába. Itt képzéseken vettem részt, csapatban dolgoztam, valami olyasmivel találkoztam, amivel azelőtt soha. Elsőre nem igazán nyerte el teljes mértékben tetszésemet a rendezvény, de természetesen a hangulatot, a közösséget, a rendezvény programjait és a változatos képzéseket nagyon élveztem. A nagyobbaknak persze sikerült meggyőzniük, hogy elmenjek további rendezvényekre, összejövetelekre is. Közben az iskolaújság főszerkesztője lettem, és az iskolában elkezdtem a nagyon komoly és embert próbáló közösségi munkát, az újság szerkesztését. Gyártottam a diáklapot, jártam Makosz rendezvényekre, és kezdtem belerázódni a közösségi munkába. Aztán 2015-ben előbb a Bolyai-diákszövetség médiareferense, majd a Makosz elnökségi tagja lettem, és akkor minden magasabb fokozatra kapcsolt. Rendezvények, elnökségi gyűlések, rohanás és minden, amit el lehet képzelni, és aminek nagy részét az osztálytársaim többsége nem igazán tudta értelmezni. 2016 decemberében lejárt az elődöm, Buryán Tünde elnöki mandátuma, és

személyes indíttatásomnak, illetve sokak unszolásának köszönhetően jelentkeztem a tisztségre. Bár ekkor már végzős voltam, és sok ismerősöm (köztük a szüleim) véleménye szerint inkább a tanulással kellett volna foglalkoznom, mégis úgy gondoltam, hogy ezt az élvezetes és izgalmas munkát és a vele járó karriert nem lehet abbahagyni. Élveztem minden percét, most is élvezem, és az az elégtétel, hogy közösségemért, a diákságért és a magyarságért egyszerre tehetek valami hasznosat, már csak hab a tortán.

– Már egyetemista vagy, mégis te vezeted a szövetséget. Mennyire szokatlan helyzet ez? Hogyan tudod az egyetemi feladataidat összeegyeztetni az elnöki teendőiddel?

– A szervezet szempontjából ez egyáltalán nem mondható szokatlan helyzetnek, mivel a jogi személyiség miatt szükséges feltétel az elnök személyével kapcsolatban, hogy nagykorú legyen, hogy a szervezetet a nevére lehessen íratni. Így elég gyakran megtörténik, hogy a Makosz elnökei, főleg mandátumuk második évében már egyetemisták. Az elmúlt három egyetemen töltött hónap tapasztalatából azt érzem, hogy könnyebb egyetemistaként Makoszelnöknek lenni, mint végzős középiskolásként.

– Hogyan tudtok együttműködni a helyi és a regionális magyar diáktanácsokkal? Miben tudjátok támogatni az ő munkájukat, illetve ők hogyan segítenek nektek?

– A Makosznak a legtöbb, Erdélyben működő magyar diáktanács tagszervezete. Az iskolai diáktanácsok megyei szervezetekbe tömörülnek (természetesen azokban a megyékben, ahol több ilyen iskolai DT létezik), és így

• Bukur Tamás egyetemistaként vezeti a középiskolások szövetségét

lába, 2017-ben végeztem. Jellememből adódóan mindig kritikus voltam tanáraimmal szemben (is), és sosem féltem megszólalni, akkor sem, ha ezáltal ellenkezni kellett másokkal. Ha jól emlékszem, akkor hatodik osztályos koromban kezdtem el a közösséget formálni, legelőször rendezvényszervezéssel – bár ezt akkor még, egyáltalán nem tudatosan csináltam és fogalmam sem volt arról, hogy így nevezik. Közösségépítői tevékenységem akkoriban abból állt, hogy szünetben az osztályteremben felírtam a táblára egy színházi előadás címét, időpontját, a belépőjegy árát, összeszedtem az osztálytársaimtól a pénzt, megvásároltam

képviseltetik magukat a Makoszban. A helyi és megyei diáktanácsokra nézve a Makosz szolgáltatása többértékes. Elsősorban lehetőséget nyújtunk arra, hogy találkozzanak egymással, tapasztalatot cseréljenek, ötleteket szerezzenek egymástól. Ezekre formális keretet teremtenek az egyeztető és döntéshozó fórumaink. Másodszorban érdekképviseleti szerepet tölt be a Makosz, a diákok érdekeit igyekszünk képviselni ott, ahol csak lehetőségünk van rá. Harmadszorban pedig a diáktanácsok tagjai számára személyes fejlődési lehetőséget nyújtunk a rendezvényeken kötött barátságok és az általunk szervezett képzések révén.

– Milyen a viszonyotok a román diáktanácsokkal?

– Sok éve büszkén állíthatjuk, hogy a román diáktanácsok ernyőszervezetével, az Országos Diáktanácsal (Consiliul Național al Elevilor) kiváló a kapcsolatunk. Ezt az együttműködést nem befolyásolják a nemzetiségi ellentétek. Bár néha beszélünk róluk (mivel nem akarjuk a szőnyeg alá söpörni), soha nem engedjük, hogy az együttműködésünkben ezek az ellentétek akadályt jelentsenek. Sikerült abban konszenzusra jutnunk, hogy nemzetiségi különbségeink inkább erősséget jelentenek számunkra, mintsem gyengeséget. Igyekszünk egymást kölcsönösen segíteni.

– Mivel hivatalosan nem ismeri el a román kormány a működéseket, ezért állami támogatásokban sem részesültek. Miből tudjátok fenntartani a szervezetet úgy, hogy a mindennapi működésében ne essen csorba?

– Az elmúlt években sajnos gyakran jellemző volt a szervezetre, hogy anyagi gondokkal küszködött, de ez a helyzet szerencsére a közelmúltban stabilizálódott. A fő anyagi forrásunkat a megnyert pályázatok és a különböző szervezetekkel, intézményekkel való együttműködések jelentik. Elsősorban a Communitas Alapítványtól és a Romániai Magyar Demokrata Szövetségtől kapunk segítséget normative támogatás és pályázatok formájában. Emellett 2017-ben sikerült együttműködési szerződést kötnünk a magyarországi emberi erőforrások minisztériumával, a Wilfried Martens Európai Oktatási Központtal, és a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségével. Mivel egyre többen ismerik fel, és ismerik el tevékenységünk

értékteremtő jellegét, ezért szívesen támogatnak minket, amely által a legtöbb elképzelésünket meg tudjuk valósítani.

– *Annak ellenére, hogy az állam nem ismeri el hivatalosan a szervezet meglétét, a kardinális kérdésekben rendszerint véleményt formáltok. Mekkora ennek a foganata? Az oktatási intézkedések és törvénymódosítások előtt kikéri a véleményeket a döntéshozók?*

– Ez sajnos nagyon változó. A foganat attól függ, hogy milyen jellegű kérdésben szólalunk fel, és befolyásolja az is, hogy kik az illetékesek az ügyben. Van, hogy sikerül konkrét eredményt elérnünk, de az is előfordul, hogy a hozzászólásunkat semmibe veszik. Mostanában nem túl jellemző, hogy kikéri a véleményünket a döntéshozók a döntések meghozatala előtt. Pozitív tapasztalat volt, hogy a 2016-os szakértői kormány tanügyminisztériuma román kollégáink kérésére többször is meghívott minket gyűlésekre, munkacsoportokba. Ez mostanában azonban egyáltalán nem történik meg, mivel a tanügyminiszter és a közoktatási államtitkár is egyéltől elutasítja a gondolatot, hogy az oktatási törvény által előírt Országos Diáktanácson kívül bármely más diákszervezettel szóba álljon. Közös dolgozunk ugyanakkor azon a kisebbségi oktatásért felelős államtitkársággal, hogy valahogyan közvetlenül is eljuttathassuk véleményünket a döntéshozásba.

– Mit gondolsz, melyek a legégetőbb tanügyi kérdések jelenleg az országban, amelyek a magyar osztályokba járó diákokat is érintik?

– Rengeteg gonddal szembesülünk nap mint nap a romániai oktatásban, nehéz lenne felsorolást készíteni erről, mert a tankönyvek minőségétől kezdve a tanárképzésen át az iskolák felszereltségéig mindent problémaként lehet azonosítani. Úgy gondolom, hogy ezeket egytől egyig sürgősen kezelni kéne, fáradságot és anyagi erőforrást nem kímélve. Mégis a legégetőbb kérdésnek azt tartom, hogy ebben az országban még mindig senki nem szeret iskolába járni. Sem a tanárok, sem a diákok. Ez az a probléma, amit elsőként kéne orvosolni, de mégis valahogy ez az, ami az összes többiből ered. Ha a tanárok és a diákok is elkezdik élvezni az iskolai foglalkozásokat, és jól érzik magukat az intézmény falain belül, akkor elkezdhetünk más dolgokkal foglalkozni. Viszont

mivel ez nagyon hosszú és nehezen végrehajtható folyamat, talán eredményesebb lenne, ha minden más problémát megoldanánk és azáltal, hogy megoldottuk őket, a fő probléma is eltűnne. Ehhez viszont nagyfokú tudatosságra van szükség a diákok, tanárok, de elsősorban a döntéshozók részéről.

– *Melyek azok az intézkedések, amelyekre a legbüszkébb vagy regnáló elnökséged idején? Ha lehetne, akkor mit változtatnál meg?*

– A legbüszkébb talán arra vagyok, hogy partneri kapcsolatunkat újra-élesztettük, és új partnereket szerezünk. Különösen büszke vagyok a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségével ápolott kapcsolatunkra, amely ebben az évben igencsak gyümölcsöző volt. Emellett a Makosz belügyileg, a tagszervezetek szintjén is jól teljesített. Egyre több és több diák érdeklődik a tevékenységünk iránt, és egyre nagyobb a lelkesedés is. A belügyek mellett a Makosz külügyi szempontból is fejlesztette tevékenységét. Tagszervezete vagyunk az OBESSU-nak (Organising Bureau of European School Student Unions), ahol ebben az évben a legtöbb alapszabályzat-módosítási javaslatot mi tettük, és egyre többet adnak a szavunkra az európai diáktanácsok. Az elmúlt év fénypontjának mégis azt a pillanatot tekintem, amikor májusban, az országos képzéshétvégénkre kiírt online jelentkezésen egy este alatt betelt a 80 résztvevői hely, és sokszoros túljelentkezéssel szembesültünk.

– Milyen jó tanácsokkal és hasznos információkkal látnád el a jövő Makosz-elnökeit?

– A jövő Makosz-elnökeinek azt üzeném, hogy „bátrabban!” Ilyen fiatalon még rengeteget lehet hibázni, és ebben a korban még el is nézik hibáinkat. Aki mer, az pedig nyer, és ezt a szervezetet csak úgy lehet vezetni, ha nem félünk kérni, felszólalni, szembeszállni, véleményt formálni. Az egyik leghasznosabb kezdőtevékenység elnökként szerintem az lehet, hogy minél mélyebben felkutadjuk a szervezet múltját, ezáltal pedig meglátjuk, hogy mit csináltak jól a régi-ek, és miben hibáztak. Fontos megismerni elődeink hibáit, de a legfontosabb tanulni mindezekből.

SZATMÁRI BENCE

A vásárhelyi ferences templom tornya mint örökbe fogadott műemlék

A felfüggesztett marosvásárhelyi Római Katolikus Teológiai Liceum (jelenleg a Bolyai Farkas Elméleti Liceum keretei között működő iskola) 11. B/K osztályos diákjaival csatlakoztunk az Örökségünk Őrei – Fogadj örökbe egy műemléket elnevezésű, az RMDSZ által indított projekthez. A műemlék,

értük, akkor van jövőnk Erdélyben, itt Marosvásárhelyen.

Csapatunk neve: A Szem, 13 diákból (Harkó Enikő, Deák Anett, Székely Orsolya, Olosz Izabella, László Emőke, Benedek Kristóf, Demeter Nagy Rebeka, Kántor Zsuzsa, Nagy Bíborka, Fekete Lóránd, Szász Róbert, Laczkó Noémi, Kádár Krisztina) és két programvezető tanárból áll (dr. Tamási Zsolt tanár úr és jómagam). Arra törekszünk, hogy tőlünk telhetően minél többen megismerjék „pártfogoltunkat”, úgy megközelítve és átadva mások számára, hogy az maradandó élményt jelentsen. Szembesültünk azzal, hogy nagyon sokan nincsenek tudatában, milyen történelmi és kulturális kincsek veszik őket körül. A feladat, amelyre vállalkoztunk, számunkra is érdekes, mi is sok mindent felfedeztünk, megismertünk. Most már szívügyünknek érezzük megismertetni másokkal a tornyot, és nemcsak, hiszen templommal és kolostorral egybekötött egyházi létesítmény volt hajdanán, amire most csak a templom tornya emlékeztet. Tevékenységünket a diákok szülei és ismerőseink is követik, nagyon jó visszajelzés, amikor gratulálnak, ez bátorítást is jelent számunkra. Nagy öröm, hogy a versenyen kívül álló diákok is érdeklődéssel segítenek be egy-egy munkánkba.

Az elmúlt hónapokban sokat „szemezöttünk” műemlékünkkel, amelyet azok a tevékenységeink tükröznek, amelyet a Facebook-oldalunkon lehet követni, amelynek neve Örökségünk Őrei – ferences templom tornya – A Szem. A vásárhelyi *Népűjság*, a román televízió, a *Marosvásárhelyi Rádió*, az *Erdélyi Magyar Televízió* is betekintést nyújt abba, hogy fiataljaink hogyan alakítják saját ötleteik alapján a projektet.

Néhány ízelítő eddigi tevékenységeinkről, hogy hogyan is dolgozik ez a csapat:

Makett, vers, naptár

1. Sorozatokban megjelenített beszámoló a ferences templom tornyának múltjáról-jelenéről, amelyet az egyház

és folyóiratok archívumaiból keresgélve állítottunk össze.

2. Történelmi betekintés diákszemmel, az általuk készített rövidfilmben és videóban

3. Keresztrejtvény kicsiknek és nagyoknak – a megoldás által ismereteket szerezhetnek az érdeklődők a műemlékről. A rejtvényt beküldő első öt személynek olyan ajándékokat soroltunk ki, amelyek által otthonába vihetné a ferences templom tornyának emlékét, ezáltal ő is e műemlék őrzőjévé vált.

4. A líra hangján is próbálkoztunk versek által életre kelteni értékeinket.

5. Népszerű 2018-as naptárunkkal nagy sikert arattunk, amelyben a múlt és jövő találkozik képsorokban, és ezt Assisi Szent Ferenc szavai kísérik.

6. Elkészítettük az emlékmű makettjét, rajzversenyt hirdettünk meg iskolánkban, és ezek beküldése után kiállítást szeretnénk szervezni, ahol ppt-bemutatóval tartanánk előadást diáktársainknak.

7. Toronykonferenciát szerveztünk, az előadások a következő tematikát követték: dr. Győrfi Zsolt régész: A megtelepedés kezdetei, az első kolostor régészeti feltárása, Molnár József: a visszatelepedés, Mikházi kolostor, dr. Novák Zoltán történész-szenátor: A kommunizmus és az egyház, fr. Bakó Béla Pál atya OFM: A vásárhelyi ferences jelen, fr. Orbán Szabolcs OFM rendfőnök: Erdélyi ferences múlt és jelen, valamint diákjaink. Három hónapon keresztül az a feladatunk, hogy online tevékenységeken keresztül (Facebook-oldal, Wikipédia szócikk) és offline tevékenység által (műemlék meglátogatása, takarítás, flashmob, interaktív tevékenységek sajtómegjelenés) törekedjünk a közösség identitástudatának megőrzésére, az összetartozás érzésének kialakítására, értékeink védelmére.

Rohanó világunkban eszünkbe sem jut, hogy amikor Marosvásárhely főterén e műemléknél várakozunk az autóbuszokra, vagy csak sietősen elrohanunk körülötte, egy templom alatti kriptasoron álldogálunk, sétálgatunk. Tudjuk-e, hogy a műemlékként

• A katolikus iskola örökségőrző csapata

amelyet örökbe fogadtunk, a ferences templom tornya, ezt szeretnénk népszerűsíteni, megismertetni a marosvásárhelyi közösséggel.

A küldetés

Örökségőrzőként célunk van és küldetésünk, mert hisszük, hogy múltunk tudatos megismerésével és újrafelfedezésével jövőnk biztos alapra épül. Bízunk abban, hogy ha ismerjük értékeinket, és felelősséget vállalunk

•Ma és egykor. A hetvenes években megmenekült a lebontástól a vásárhelyi ferences torony, mert innen lehet lejutni az egykori templom kriptájába

nyilvántartott ferences templomot, a kolostort és az iskola épületét a nemzeti színház építéskor, 1971-ben lebontották, a kertet felszámolták? A torony csak azért menekült meg, mert innen lehet lejutni az egykori templom kriptájába, amit kegyeletből érintetlenül hagytak. A templom szép és értékes, ólomba foglalt színes üvegfestményei (amelyek Szent Antalt, Szent Istvánt, Szent Imrét, Szent Ferencet, Jézus Szívét és Szent Erzsébetet ábrázolják) a Szabadság úti római katolikus templom építéskor az új templom ablakaiban kaptak helyet. Részletesebb beszámolóval szolgálunk internetes oldalunkon.

Közel másfél ezer örökségvédő

Ezt a műemlékprogramot a Romániai Magyar Demokrata Szövetség kulturális főosztálya és Winkler Gyula EP-képviselő 2012-ben indította útjára, célja a magyar közösségek identitástudatának megőrzése és fejlesztése, az összetartozás érzésének kialakítása és fenntartása. 7 megyében eddig több mint 1400 diák vett részt a programban. Több iskola csapata is bekapcsolódott, az iskolai döntők után a Maros megyei döntő következik március közepén. A nagy döntőben az iskolai döntők nyertes csapatai vesznek részt. A nyertes csapat egy brüsszeli juta-

Örökségünk Őrei

Örökségünk őrei... igen...
Tán mindannyian azok vagyunk,
S ha szívügyünknek érezzük,
Másoknak maradandót hagyunk.

S ím, ez lesz most a mi dalunk,
Megmutatni mindenki másnak:
Ápolni a mi feladatunk,
S kitárni mindezt a nagyvilágnak.

A mi dalunk egy toronyról szól,
Kolostoráról s templomáról,
Hogy miért emlékeztet most csak
Torony a barátok szép koráról.

Életre kell kelteni e dalt!
S madárka szájába tenni
És csak repülni hagyni véle,
Dalától meg büszkének lenni.

*A vásárhelyi katolikus iskola
diákcsoportjának írása.*

lomkiránduláson vesz részt Winkler Gyula európai parlamenti képviselő meghívására. A többi döntős csapat is különböző díjakban részesül. Emellett az RMDSZ kulturális főosztálya minden évben megszervezi az Örökségünk Őrei erdélyi hálózatának táborát, amelyben az iskolai döntőt megnyert csapatok vesznek részt.

A verseny szellemétől eltekintve úgy gondoljuk, hogy minden műemlék egy-egy mérföldkő történelmünkben, mindennek különleges története és múltja van. A mi múltörünk és műemlékünk, a ferences templom tornya ikonikus jelképe Marosvásárhelynek, és a város történelmének olyan szereplője, melynek sorsa összefonódik a megyeszékhelyével. De összefonódik a marosvásárhelyi felfüggesztett Római Katolikus Teológiai Líceum diákjainak jelenlegi sorsával is, hiszen mi is „lebontva-csonkán”, de mégis megmaradva, kitartóan éljük tovább a mindennapjainkat. Szeretnénk, ha ránk is ugyanúgy vigyázna majd valaki, és bízna a mi értékeinkben is.

**BRANDNER
JUDIT EMÓKE**
tanárnő,
Marosvásárhely

Interjú Kápolnási Zsolt székelyudvarhelyi történelemtanárral

Történelemoktatás egyedi köntösben (2.)

Előző lapszámunkban megjelent interjúnk befejező része.

– Szakközépiskolai és felzárkóztató tanárként hogyan tanítja a történelmet?

– Nem mondhatnám, hogy a diákja-im tömegesen indultak el történelem szakra (van vagy kettő), főként mivel az iskolánkban most már több a szakiskolai osztály, mint az elméleti, így nekünk az érettségi is probléma, nem a történelem a prioritás. Én elég szokatlan módon

• Kápolnási Zsolt történelemtanár, Székelyudvarhely – a TUDÁSZ általános műveltségi vetélkedő szervezője

tartom az órákat, hiszen a leckébe aszociációk révén beleviszek személyes élményeket, történeteket is, átköltök történeteket. Sokszor kérdéses, hogy sikerrel járok-e ezzel egy szakközépiskolában, de ha formában vagyok, legalább jól élük meg az órát, és nem unatkozzák végig, olykor még emlékeznek is arra, hogy mit mondtam el az előző órán. Ezek a fiatalok szívesebben szerelnék autót, vagy vágják a fát, mint hogy a történelmet tanulják. Nemrég néztük a *Szabadság, szerelmet* az '56-os forradalom kapcsán olyan gyerekekkel, akik nemcsak Rákosiról vagy a forradalomról nem hallottak, hanem talán azt sem tudják, mi az a politikai párt. Megállítottam a filmet, mert rendetlenkedtek, és kiküldtem őket, majd utánuk futottam, mert hallottam, hogy zajosak. Amire elértem őket, hallottam, hogy

valójában azért zajongtak, mert azt kiabálták, hogy „Ruszkik, haza!” Akkor már nem is tudtam haragudni rájuk.

Ezenkívül előfordul, hogy megkapom a gyerekektől, hogy miért tanuljuk Magyarország történetét, ha Romániában élünk. Ezt is tudni kell kezelni, nem szabad leszólni őket. Ilyenkor időnként bedobok kis, figyelemfelkeltő füllentéseket is, például, hogy ezért az előadásért máshol ötven lejt kaptam. Ez persze nem igaz, de mindjárt jobban figyelnek. A száraz görög–perzsa háborúknál is be-dobok egy-egy ilyen színes sztorit, amittől jobban megjegyzik a történetet. Ha csak szimplán az igazságot mondom el, nem biztos, hogy két nap múlva emlékeznek rá. Az előadásaimban van egy kis öncélúság is: mivel szenvedélyem a sport, a testezés, gyakran élek focis példákkal az órákon, amit a lányok nem díjaznak annyira, de magamat is szórakoztatnom kell. Egy meccs ugyanis nemcsak annyit jelent, hogy két csapat összecsap, hanem különböző nemzetek, vallások, kultúrák találkoznak. Gyakran mondom a gyerekeknek: minden történelem. A Paris Saint-Germain csapatának a címere is komoly történelmi hagyományokat őriz.

Azt a sikerélményt, amiből keveset kapok az iskolában, megszerzem máshol. A helyzet jobbítására, saját magam kárpótlására is találom ki azt a sok iskolán kívüli tevékenységet, ahol más, érdeklődőbb diákokkal találkozom. Sokszor úgy megyek be egy TUDÁSZ-os osztályba, mintha a saját diákjaim közé mennék. A TUDÁSZ-on kívül most volt egy Vasszékely pályázatunk is a városban – ezek révén úgy érzem, hogy az egész városban tanítok (mosolyog).

– Mikor kezdte el a közösségi tevékenységeit?

– Szép lassan fogtam neki egy csomó mindennek. Az első a mára eléggé elhíresült vetélkedő, a TUDÁSZ volt. Ez a vetélkedő úgy kezdődött, hogy volt egy Török Albert nevű vállalkozó Székelyudvarhelyen, aki 2001-ben megkeresett több középiskolai tanárt, köztük engem is, hogy szeretne egy vetélkedőt létrehozni. Igazából ő sem

tudta pontosan, hogy mit szeretne, de mindenképpen egy általános műveltségi vetélkedőre gondolt. Akkor, ha jól tudom, Varga Attila földrajztanárral, Dósa Zoltánnal, aki azóta a Babeş–Bolyai Tudományegyetem székelyudvarhelyi pedagógia tanszékének vezetője, talán Dáné Szilárd magyar szakos tanfelügyelővel és Péter István történelemtanárral gyűltünk össze megszervezni a vetélkedőt.

Valahogy belekeveredett a dologba Benedek Árpád Csaba az Sz-MADISZ, az RMDSZ akkori ifjúsági szervezete révén azzal a szándékkal, hogy ők biztosítják az anyagi háttérrel. Az anyagi háttér az elején nagyjából egy doboz fénymásoló papírt és az írószereket jelentette, hiszen internet nem volt, számítógép is csak fent a Tamási-gimi laborjában, onnan töltöttük le floppyra a Mona Lisa képét és hasonlókat.

Ebből a közös munkából született meg a TUDÁSZ, amelynek az első felvonása még a székelyudvarhelyi művelődési házban volt. Sajnos ennek az első versenynek a forgatókönyvét elvesztettük.

Az első és a második versenyen a tulajdonképpen csak egy húsz kérdéses feladatsort kaptak a versenyzők, mi bonyolítottuk le a versenyt. Háromfős csapatok vetélkedtek már akkor is. A fő célunk az volt, hogy olyan vetélkedőt szervezzünk, amilyen még nincs a térségben, illetve, hogy a lehető legobjektívebben válaszszuk ki a nyerteseket. Mindemellett fontos volt, hogy új dolgokat ismertessünk meg a gyerekekkel az általános műveltség terén: például volt szó az első világháborús román betörésről, amely a tananyagban nem is szerepel. Műsorvezető már akkor is volt (azóta ketten vannak), és a vetélkedőt úgy próbáltuk megszervezni, hogy a válaszok nagyjából egyszerűszavak, egyértelműek legyenek. Persze betettünk egy színjátékos próbát is, ez az egy szubjektívebb feladat, de ez 2-3 pontot ér a 60-70-ből. Maximális objektivitás persze nincs, és a feladatsor összeállítása során sokszor előre tudom azt, hogy miért reklamálnak majd a versenyzők, de néha nehezemre esik kivenni egy-egy jó feladatot. Úgyis mindig jöhet olyasmi, ami váratlan: például időről időre akad

egy-egy diák, aki jobban ismer egy-egy témát nálunk, tanároknál, s abban a témában nem lehet vele vitatkozni.

– *Hogyan fejlődött a TUDÁSZ a mai szintre?*

– Az első vetélkedő emlékezetes számunkra, hiszen két csapat, az egészségügyi posztliceum és a Tamási Áron Gimnázium csapata azonos pontszámmal került az első helyre. Akkor kétségbeestünk, hogy mit is tegyünk, majd írtunk még öt döntő kérdést nekik. Ez volt a mai vetélkedők villámkérdéses második részének az előfutára, amely úgy működik, hogy ha valaki rosszul válaszol, pontot is veszít. Mostanában gombnyomással kell jelezni, ha valaki tudja a választ egy villámkérdésre, és számít a gyorsaság, az viszont megtévesztő lehet, ha a versenyzők nem hallgatják végig a kérdést. Ami nagy bánatom mostanában, hogy akkor elég volt egy fekete-fehér plakát, és tódult a közönség, most pedig itt a Facebook, és mindenhol hirdetjük a versenyt, mégis változó a közönség. A vetélkedők most már sokkal interaktívabbak, sok bennük a digitális anyag, a videó, a kép és a zene, hogy a közönség számára is szórakoztató, vicces és tanulságos legyen. Kapjanak egy műsort. A feladványok sokrétűek: sok bennük az asszociáció, kreatívnak is kell lenni. Egy bejátszás, egy videó például nem mindig kapcsolódik konkrétan a bibliográfiához, következtetni kell. A szerb-horvát konfliktust például egyszer egy futballmeccsel vezetem fel, mert annak idején egy Dinamo Zágráb–Partizan Belgrád-meccsen volt egy olyan összetűzés, amelynek a végén a tanok is megjelentek, tehát kis túlzással mondhatjuk, hogy ott tört ki a háború. Legalábbis így volt érdekesebb szemléltetni a témát. Ilyenkor a közönségnek is el kell magyarázni, hogy mi az összefüggés, mert a bibliográfiát nem ismerve nem biztos, hogy mindent megértenek.

Volna még hová fejlődni, hiszen az internetet is be lehetne vonni, de ahhoz segítők is kellenének, hogy a TUDÁSZ-nak létrehozunk egy honlapot, ahol állandóan játékokat, feladványokat lehetne találni. Az egész éves tevékenység a vetélkedőben csúcson sodna ki, ezek talán jobban bevonzanák a diákokat. A TUDÁSZ szervezése tulajdonképpen olyan, hogy soha nincs vége. Évente mindig tavasszal tartjuk a helyi szakaszt és ősszel-télen a megyeit. Egy darabig volt országos szakasz is, de arról a szervezés nehézsége miatt lemondtunk. Ha most december

23-án lejár a megyei szakasz, már elkezdem gyűjtögetni az anyagokat, az ötleteket a következőhöz. Ilyen emberekre, ha lehet, az internettel barátságban levő tanárokra lenne még szükségem a szervezéshez.

– *Az iskolán belül másféle tevékenységet is vállal...*

– Középiskolai szinten igyekszem komolyan megszervezni a történelmi ünnepeket, például március 15-én, október 6-án és 23-án van egy-egy iskolai ünnepség, amely során kiállítás, vetítés, '48-as és '56-os nóták, vetélkedők színesítik a programot. Utána együtt átmegyünk a városi ünnepségekre, amelyekről a gyerekek nagy része ellóg, de előtte legalább 150-en részt vesznek a történelmi vetélkedőn. Az Eötvös József-napot (szeptember 23-án) is jórészt én szoktam megszervezni. Ezek az ötletek fokozatosan alakultak ki bennem, nem gondoltam az egyetemen, hogy ilyesmikkel fogok foglalkozni, de ahogy egy kémiatanár kísérletezik, úgy én történelmi kiállításokat szervezek. Ezeket a kiállításokat mindig úgy próbálom megszervezni, hogy legyen benne valami újdonság. Most például elrappelték a gyerekek a *Föltámadott a tenger* szövegét, a magyarországi Pilvaker-kezdeményezéshez hasonlóan. Ilyen alkalmakkor én is mindig díszmagyarba öltözök, ami azért jó, mert a gyerekek rákérdkeznek, miért öltöztem ki, és akkor elmondom, hogy milyen nemzeti ünnep van. Ezt más szakos tanár nem nagyon fogja megtenni.

– *Az Udvarhelyi Híradó hasábjain rendszeresen megjelenik a helyi sajtóarchívumot ismertető rovata, Visszatekintő címmel.*

– Erre szintén a kétezres évek elején kért fel Jakab Árpád, a lap akkori főszerkesztője. Az alapötlet egy átlagos történelmi rovat volt, amelyet többen is írtunk akkoriban, s ezekből kinőtt egy-egy oldal. Egyszer csak jöttem a mostani rovat ötletével, amelyet eddig sehol máshol nem láttam, és egyediségre törekedtem vele: egy-egy adott témában archiv cikkeket tesztek közzé erdélyi és magyar újságokból. A hőskorban még fénymásoltam az archiv újságoldalakat kemény összegekért, de felmerült egy lelkiismereti probléma is: ezeknek az egyetemi könyvtárban őrzött archiv példányoknak némelyike egyedülként maradt fenn a világon, a fénymásoló nénik, bácsik pedig úgy hajigálták a lapszámokat, hogy a

szívem hasadt meg érte. Nem is baj, hogy végül betiltották a fénymásolást, hiszen a fényképezés megkönnyítette a munkát, de most már ennek a szabályait is szigorítják.

Úgy tűnik, hogy a cikkeket olvassák is, mert az utcán rendszeresen megállítanak bácsikák, akik néha furcsa kérdéseket tesznek fel. Néha belelátnak furcsaságokat, jelzésértéket tulajdonítanak a száz vagy nyolcvan évvel ezelőtt megjelent cikkeknek. Érdekes cikkeket lehet találni régi bordélyházakról, kutyapiszokbotrányokról és nemzeti hősről, amelyeket egyenesen ma is aktuálisnak éreznek.

Mindezek a tevékenységek mellett továbbra is szeretnék kutatással foglalkozni. Azt már beláttam, hogy nem fogok nagy szintéziseket vagy világmegváltó elméleteket felállítani, de helytörténészként talán sikerült új dolgokat felszínre hoznom. Az talán pótolhatatlan, hogy nem használtam ki az egyetemi éveket, és most kellene pótolnom, de ötvenévesen azt a tudást, azt a módszertant talán már nem tudom bepótolni. A kutatói körforgásba autodidakta módon kerültem be, talán könnyebb lett volna, ha már az egyetemen, korábban elkezdem.

– *Ha nem történész, történelemtanár lenne, mivel foglalkozna?*

– Akkor futballista lennék (nevet). Persze, most viccből mondtam, de gyerekkoromban tényleg arról álmodoztam, hogy majd piros-fehér-zöld mezben futkározok a pályán. Sokat gondolkodtam is rajta, hogy megváltoztatom a nevem, mert a többiek mellett túl hosszú lesz a Kápolnási név.

Igazából nekem nem voltak fiatalkori vágyálmaim, hiszen a kommunizmusban annyira ki volt kényszerítve nekünk a mérnöki egyenpálya, hogy inkább azt mondanám, boldog vagyok, hogy megtaláltam végre ezt az életpályát. Ehhez sem értek, de máshoz még ennyire sem (nevet). Időnként belegondolok, hogy talán jó lenne visszavonultabban élni, egy telken kertészkedni, de valahogy nem tudok nyugton ülni. Most már a szüleim is belenyugodtak: régen mindig mondták, milyen jó, hogy lejárt ez a kiállítás, mert most kicsit megnyugodhatok. Azt viszont nem tudták, hogy már aznap este nekifogtam egy másik pályázatnak (nevet).

BÁLINT KINGA KATALIN

A látókör szélesítése az iskola falain kívül

Grüman Aida 26 éve vallástanár, tanítványainak nem csupán az Ó-, és Újszövetséget, illetve az egyháztörténetet tanítja, hanem segít nekik, hogy kinyíljon előttük a világ, szélesedjen a látókörük. Ennek érdekében rendszeres múzeumpedagógiai tevékenységekre kíséri őket, olvasási vetélkedőkre viszi, tanulmányi kirándulásokra, színházba, valamint önkéntesség vállalására is bátorítja tanítványait.

A marosvásárhelyi volt 20-as számú, Tudor Vladimirescu Általános Iskola hetedikeseinek osztályfőnöke, az Avram Iancu Szakközépiskola és a maroszentgyörgyi Szent György-iskola református vallástanára azt vallja, nem elég a gyerekekkel csak az iskolafalak között foglalkozni, a tanterv szerinti tananyagot „leadni”, sokkal többre van szükségük ahhoz, hogy a világ megnyíljon előttük, hogy készségeik fejlődjenek, hogy később jobban tudjanak tájékozódni az életben. „Azt szeretném, ha minél többet átadnék nekik, hogy minden körülmények között megállják a helyüket, emberek legyenek minden szempontból. Nem elméleti, hanem gyakorlati ember vagyok, azt állítom, hogy a gyerek leginkább a gyakorlat által tanul, ezért is tartom nagyon fontosnak az interdiszciplináris foglalkozásokat” – vallja Grüman Aida, aki már pályája kezdetén érdekes és tanulságos dolgokra hívta fel tanítványai figyelmét, múzeumba, könyvtárba, színházba, vetélkedőkre, tanulmányi kirándulásokra vitte őket. Magyar irodalmat, történelmet, földrajzt tanultak, végigjárták Marosvásárhely valamennyi, szám szerint tíz református templomát, évek óta rendszeres résztvevői a Teleki Téka múzeumpedagógiai foglalkozásainak, a Rákóczi Szövetség támogatásával pedig határon túli, jelentős történelmi helyekre, múzeumokba járnak. Elmesélte, egyszer véletlen fültanúja volt egy csapat gyerek beszélgetésének. A vendéglátók azt kérdezték a tanítványaitól, hogy mit tanít az osztályfőnökük, és a válasza, hogy vallást, sajnálkozásukat fejezték ki: „akkor ti egész nap imádkoztok, milyen unalmas lehet!” Csakhogy azonnal jött is a replika: „Dehogyan unalmas, ha tudnátok, hogy a mi oszink a legérdekesebb programokat szervezi!” – idézi fel a beszélgetést a pedagógus, aki rendszeresen érdeklődik, hogy milyen helyekre, rendezvényekre vigye tanítványait. „Mivel

• Grüman Aida marosvásárhelyi vallástanár kisdíkjai körében

Kolozsváron végzem a mesteri tanulmányaimat, állandóan arra biztatnak, figyeljem, milyen előadások szerepelnek a színház műsorán, így aztán oda is el-eljárunk” – magyarázza. A Marosvásárhelyi Nemzeti Színház ifjúsági produkcióit is megnézik, de az iskola másként hetén még a színpadi kulisszák mögé is betekintheztek, ami nagy élményt jelentett a gyerekeknek.

Egyedi és hasznos tapasztalatot jelentett a Teleki Tékában a múzeumpedagógiai tevékenység, ahol egy éven át a könyvről, annak létrejöttéről tanultak, a papír elkészítésétől kezdve a lapok bekötéséig, vagy egy elszakadt könyv restaurálásáig. Az év leteltével kiállítás is szerveztek munkájukból, amelyet természetesen a szülők is megnézték. Gyerekeik révén a felnőttek is betekintést nyertek a könyvnek, mint szellemi értéknek a megszületésébe, ugyanakkor a téka kiállításait is megtekintették. „Ezek a gyerekek már teljesen másként viszonyulnak a könyvhöz, vigyáznak a fizikai állapotára, ha pedig elszakad vagy megrongálódik, akkor figyelmeztetik egymást, illetve megpróbálják restaurálni. Ugyanakkor az olvasásra is rászoktak, egymásnak ajánlanak könyveket, kölcsönadják a népszerűbb olvasnivalót, megbeszélik a könyvélményeiket” – mondta a tanárnő, aki olvasóvá szeretné nevelni a tanítványait. Ezt a célt szolgálta az is, hogy középiskolás diákjai közül hat csapat iratkozott be a 2017-es Marosvásárhelyi Nemzetközi Könyvvásáron szervezett Olvasd és

játssz velünk! című olvasási vetélkedőre, közülük egy továbbjutott a döntőbe. „Osztályfőnöki órákon általában megbeszéljük, hogy hová szeretnének menni, mit szeretnének csinálni az iskolán kívül. Előre elkészített terv nincs, de rugalmasak vagyunk, ha egy jó ötlet születik, vagy valami érdekesítő eseményről hallunk, megszervezzük. Támogatnak a kollégák és a szülők is” – avatott be mozgalmas életük egyik szeletébe a pedagógus. Hozzátette, az olvasnivalók listájáról kérdőívet töltenek ki, megnevezik a kedvenc író, költőt, vagy a művet, amit szeretnének elolvasni. Ez jobb, mint a kötelező olvasmány, az olvasásra úgy lehet rászoktatni a fiatalt, ha azt olvas, ami érdekesítő számára, amire kíváncsi. A listát *Harry Potter* vezeti, de a *Légy jó mindhalálig*, *János Vitéz*, *Nemo kapitány*, *Monte Christo grófja*, *A Pál utcai fiúk* is a kedvencek közé tartoznak.

Tavaly maroszentgyörgyi tanítványaival és a kecskeméti testvériskolával együtt utaztak Budapestre, ahol az Országházát, illetve a bibliaimúzeumot is meglátogatták, Nagykőrösön pedig az Arany János-múzeumot. Ezenkívül valamennyi csoportnak szerveznek kirándulást Ópusztaszerre, de voltak már Makón, Szegeden, Zalaegerszegen, Lendván, Mariborban, Bécsben, Tatárszentgyörgyön, Pakson, Tihanyban, Gyulán is.

ANTAL ERIKA

Medvecukor – szépirodalmi szöveggyűjtemény előkészítősknek

2018-ban a *Medvecukor* című kiadvány újra „törvényes polgára” az erdélyi munkafüzet-birodalomnak, végre abbahagyhatja a gerilla létformát, mert a Novum Impex kiadó munkafüzeteit ismételten jóváhagyta a tanügyminisztérium megbízásából a RO CNEE – adta hírül Molnár-Kovács Emese marosvásárhelyi tanítónő, a könyv szerzője. Hozzátette, remélhetőleg jövőre eltekintenek az újabb jóváhagyástól, és az 5-7 év közötti gyerekeknek szánt mesék és versek gyűjteménye folyamatosan használható lesz az előkészítő osztályokban.

Érzelmi intelligenciát is fejleszt a „számárvezető”

A *Medvecukor* szépirodalmi szöveggyűjtemény az 5–7 éves gyermekek számára kínál élvezetes, fordulatos és izgalmas meséket és verseket. A kötet történeteit Medvecukor, a kis barnamackó figurája szervezi egységbe és hozza közel a gyermekekhez. Az iskolába induló medvebocs segítségével olyan alapvető témákkal ismerkednek meg a gyerekek, mint a család, az évszakok, az ünnepek, a testrészek, a közlekedés, az állatok vagy a színek. Molnár-Kovács Emese Medvecukor-meséi mellett minden fejezet az adott témához illeszkedő klasszikus és kortárs meséket, illetve költeményeket is tartalmaz Ferencz Edit válogatásában. A könyv 2013-ban született, amikor a minisztérium elindította az első előkészítő osztályt, de a tanterven kívül semmi mást nem nyújtott a pedagógusoknak. Ahogy Molnár-Kovács Emese elmondta, az 1. osztályban rettenetes iramot kellett diktálni, a számolás, írás és olvasás mellett a szocializálódás nagy részét is meg kellett valósítani, az előkészítőben viszont van idő mindenre, nincs az az iszonyatos nyomás, nem nehezedik akkora teher a gyerekekre. „A kollégák közül sokan nem tudták, mi az az előkészítő, mit kell kezdeniük vele és akkor jött az ötlet, hogy írjunk egy úgynevezett számarvezető tankönyv és módszertan hiányában, amibe lehet kapaszkodni” – fogalmazott a pedagógus. A *Medvecukor* című meséskönyvhöz és a négy munkafüzethez a pedagógusok számára egy

500 oldalas útmutatót is írtak. „Egy volt osztálytársam Finnországban tanít, ahol valamennyi iskolában ugyanazt a minőségi oktatást kapják a gyerekek. Ő beszélt arról a részletes módszertanról, amelyet az ottani pedagógusok használnak” – tette hozzá a tanítónő, aki azt is elmondta, hogy a mesékből és versekből úgy szerkesztették meg a könyvet, hogy a gyerekek érzelmi intelligenciájának fejlesztése is hangsúlyt kap. A meséskönyvhöz tartozó négy munkafüzet a négy évszakra épít, ami a gyerekek szempontjából is könnyebb az idővel való gazdálkodás szempontjából is. Az évszakokon belül integrálja a tantárgyakat, a gyerekek a városról, a faluról, a családról, a környezetről tanulnak, a természetismeret mellett a számokat és a betűket is megismerik, elsajátítják. A szerző azokra a gyerekekre gondolt elsősorban, akiket elriasztott volna a túl tömény tankönyv. Így egy szellős, nem túl sietős tempóban is átvethető kötetet tett le eléjük. Ha egy gyerek lassabban dolgozik, van ideje minden feladatot elvégeznie, viszont, ha egy másik hamar végez, az sem fog unatkozni, hiszen sokrétű feledatok, logikai játékok, színezők, ügyességlestők vannak benne. A munkafüzetek szándékosan nem színesek, a fehér-fekete rajzokat ki is színezhetik a kicsik.

A szórványban és Bukarestben is használják a munkafüzetet

Amikor 2013-ban megszületett a kötet, a szerző és a kiadó azonnal jóváhagyta, hogy országosan lehessen használni, és ne kelljen minden megyében külön-külön engedélyeztetni. Az ősszel viszont azzal szembesültek, hogy a tanügyminisztérium az eddig használt valamennyi munkafüzetre, kiadványra megsemmisítette az engedélyeket, és azokat újból engedélyeztetni kellett. Eddig ingyen adta az engedélyt a szakárca, most azonban egy árlistát is kiadott, amely oldalszámonként szabta meg a jóváhagyás árát. A *Medvecukor* Maros, Hargita és Kovászna megyében a legnépszerűbb, de a szórványban, Déván és Vajdahunyadon, Csángóföldön, Bukarestben is ismerik és használják, Kolozsváron még nem

- Fordulatos, izgalmas szöveggyűjtemény a Medvecukor

nagyon – sorolta a szerző. Évente 3–5 ezer példányt adnak el belőle. A megosztott osztályokban is nagyon dicsérik, és eredményesen használják, hiszen ahol szimultán a tanítás, ott még inkább hasznát veszik. Az elit iskolák közül a Bolyai Farkas Elméleti Liceumban is ebből tanulnak az előkészítő osztályosok, ahol a társszerző Ferencz Edit is tanít.

„Égészen biztos vagyok benne, hogy azon a reggelen kezdődött minden, amikor Medvecukor már jó félórája a tükör előtt ácsorgott” – így Medvecukor bemutatkozása, aki éppen arra készült, hogy életében először belépjen az iskola kapuján. Természetesen a medvebocs is, akárcsak az embergyerekek kissé félve indult el, aggodalmaskodott, hogy vajon megfelel-e annak, hogy iskolás legyen. Medvecukor pont hatéves volt, a Bodzavirág 5-ben lakott, az Erdőszélen, ahol a barlangjuk állt. Az első, bemutatkozó mackós történetet Janikovszky Éva *Már iskolás vagyok*, illetve Kiss Adina *A kincskereső akadályverseny* című írása követi a kötetben. Az előkészítőösök számára nem szakad meg a Medvecukor-élmény a további tanévekben sem, hiszen az 1., 2., és 3. osztályosok számára írt kiadványokban folytatódik.

ANTAL ERIKA

Zeneoktatás az óvodától a nemzetközi tehetségkutatókig

„A befektetett munkát és a tehetséget a valódi szakmai siker hálálja meg”

Sorozatunk, amelynek első része decemberi lapszámunkban jelent meg, a Szatmár megyei Nagykároly zeneoktatásának sokszínűségéről szól. Ezúttal Szűcs József zenetanárral beszélgetünk, aki a hangszeres oktatás mellett egyéni énekesekkel, csoportokkal és zenekarokkal is foglalkozik.

– Ha jól tudom, gyerekkora óta foglalkozik zenéléssel, de mikor kezdett el oktatni is?

– A zenélés gyakorlatilag hétéves korom óta folyamatosan jelen van az életemben. Akkor kerültem a néhai Karácsonyi Péter zenetanár vezette

énekesekkel is külön foglalkozom. Amikor egy-egy gyerek már annyira fejlődik a zenei képzésben, hogy akár csapatban is képes alkotni, akkor a jobbkat zenekarrá gyúrom össze. El kell mondanom, hogy ez a módszer korántsem az én találmá-

és az énektudásukat is fejlesztik, vannak, akik megmaradnak csak az egyik vagy másik mellett. Azt gondolom, ez a módszer azért is kitűnő, mivel a gyerekeknek motivációt biztosít. Anno mi nagyon sokat turnéztunk, jártuk az országot, ami abban az átkos rendszerben nem mindenkinek adatott meg. Nem volt olyan hónapja az ének, hogy ne utaztunk volna valahova, valahol ne játszottunk volna, ne lett volna lekötött fellépési lehetőségünk. Minden héten adtunk koncertet, ha máshol nem is, a környező települések kultúrházaiban. Karácsonyi tanár úr zseniális szervezőképességgel rendelkezett, szinte bármit el tudott intézni ezen a téren. A nyarainkat zenei táborokban töltöttük vagy a román tengerparton, vagy az akkori Szovjetunió valamelyik részén. Emellett az állami televízió és rádió műsorainak voltunk szinte állandó vendégei, és saját lemezeket is kiadhattunk. Akkor nagyon jó motiváló erőként hatottak ráink ezek a lehetőségek. Mára megváltoztak a körülmények, ezt a fajta motiváló erőt már nem tudom a tanítványaimnak biztosítani, viszont meg tudom nekik adni a színpadon való fellépés lehetőségét. Aki igazán elkötelezett a zene iránt, az megérti, sőt megérzi ennek a műfajnak a szépségeit. Ezt bizonyítja az a tény is, hogy akik elkezdene járni a foglalkozásokra, azok nagy része itt is marad. Általában nyolcvan gyerek iratkozik be hozzám, és csak nagyon kevesen morzsolódnak le. Akit nem érint meg a zene, aki nem szívből jövő motivációval áll neki, az nagyon hamar fel is adja.

• Gítározni, basszusgítározni, dobolni és zongorázni is tanítja a fiatalokat Szűcs József

Kastélylakók együtteshez. Oktatással hivatalosan 2003 óta foglalkozom szakreferensként a Nagykárolyi Kulturális Központ keretében, ám már pár évvel ezt megelőzően is tevékenykedtem ezen a területen.

– Pontosan milyen zenei foglalkozásokat vezet?

– Tulajdonképpen arról van szó, hogy a hozzám kerülő gyerekeket teljesen alapszintről kezdve tanítom meg gítározni, dobolni, basszusgítározni vagy esetleg zongorázni, és az

nyom, hanem az egykori mentorom, Karácsonyi Péter ötletét folytatom. Az egykori Kastélylakók zenekar 1964-ben alakult, én pedig '77-ben kerültem az együtteshez, amikor is ez a módszer már szinte tökéletesen működött. Nem kellett feltalálnom a spanyolviaszt, hiszen ebben a munkaszellemben nőtem fel, egyszerűen tovább kellett adnom, amit tanultam. Természetesen továbbra is foglalkozom minden taggal egyénileg, de már a kialakult zenekarokkal is folyik a munka. Vannak, kik hangszeren is tanulnak,

– Milyen gyakran tartanak foglalkozásokat?

– Minden áldott nap próbálunk. Általában az egész délutánt kitöltik ezek a tevékenységek. Jelenleg kilenc

zenekart verbuváltam össze a tanítványaimból: törpék, ifjúsági korosztály és három lányzenekar is van. El kell mondanom, hogy logisztikailag sem egyszerű a dolog, hiszen öt munkanapba be kell zsúfolnom a kilenc zenekart és az egyéni foglalkozásokat is. Nagyon sok mindenre oda kell figyelni, kezdve a hangí adottságoktól a biológiai jelenségeken (mutáció) át az életkorig, az egyéni képességekig. Az idei évtől komoly segítőtársra is leltem, ugyanis sikerült Kolozsvárról hazacsábítanunk Bogáti-Bokor Ákos gitárművészt, aki nagyszerű gitártanár is egyben, és akitől nagyon sok szakmai tudást lehet elsajátítani. Ha végignézzük a próbatermem falán, több száz, a tanítványaimról zenélés közben készült kép látható, de akik igazán komoly sikereket értek el hazai és nemzetközi szinten is, mind vagy dobosok, vagy énekesek, hiszen ez a két alműfaj áll hozzám a legközelebb, így nem véletlen, hogy továbbadni is ezt tudom a legsikeresebben. Ezért örülök nagyon Ákos hazatérének, mert általa idővel nagyszerű gitárosokat is sikerül majd nevelnie a központnak. A további terveinkben szerepel egy zongoraoktató meghívása is, hogy ezt a műfajt is erősítsük.

– *Nagykároly egyébként is nagyon komoly zenei múltja tekint vissza hála Karácsonyi Péternek.*

– Így igaz. Annak idején ő volt az, aki ide csábította a néhai Deák Endre lantművészt, aki megalapította később a Collegium regizene-együttest, és aki az erdélyi régizeneoktatás kiemelkedő egyénisége volt. Ők egyébként korábban már ismerték egymást a székelyudvarhelyi Siculus zenei fesztiválokról. Deák Endre nagy hatással volt később Bogáti-Bokor Ákosra is, így zenei téren minden összefügg mindennel. Egyébként könyv készül a Kastélylakók-mozgalom történetéről, amely már szinte nyomdakész állapotban van, és reményeink szerint a közeljövőben meg is jelenhet majd.

– *Több fellépési lehetőség adott helyben is a diákoknak. Milyen alkalmakkor láthatunk Szűcs-tanítványokat a nagykárolyi színpadokon?*

– Évente három olyan, általunk szervezett rendezvény van, amely bemutatkozási lehetőséget nyújt a kulturális központ diákjainak. Az egyik a tavaszi

fesztivál, a másik az Augustfest, a harmadik pedig a Song for Xmas a téli ünnepek előtt. Egyébként nagyon sok más eseményen játszik egyik-másik zenekarunk, szolista vagy énekesünk. Például a környékbeli falunapokon, könyvbemutatókon, tárlatmegnyitókön. Szinte minden hétre van valamilyen eseményünk. A Big Drum Day elnevezésű rendezvényünket is bővíteni szeretnénk a jövőben, amely elsősorban a dobosok versenye. Ennek már két kiadását szerveztük meg eddig, és össze is kötöttük a nagykárolyi dobosok találkozójával, hiszen ebből a városból nagyon sok tehetséges dobos került ki. Emellett évek óta szervezzük a Star Select nevet viselő tehetségkutatónkat, amely immár megyei szintű rendezvénné nőtte ki magát, sőt Magyarországról is érkeztek versenyzők, és a terveink szerint a jövőben regionálissá válhat. Továbbá terveink között szerepel a Kastélylakók könyvzenei fesztivál megszervezése is, amelyre kifejezetten a fesztiválra írt saját dalokkal lehetne benevezni, élő zenei kísérettel. Ezzel szeretnénk kicsit ösztönözni a dalszerzői kedvet, hiszen lehet közhely, de az igazi zenész a saját zenéjét játssza, és vállalja kompromisszummentesen akkor is, ha azt csak kevesen értik, vagy tömegek ünneplik. Hiszem, hogy ez az egyik igazi mérce. Az ilyen rendezvényeknek az is nagy előnye, hogy a szakmai előmenetel mellett igazi emberi kapcsolatokat lehet kiépíteni, szóba lehet állni hasonló érdeklődésű emberekkel, ami a mai virtuális világ uralta társadalomból nagyon hiányzik.

– *Mit gondol, jó megmérettetési, öngazdálkodási lehetőségeket biztosítanak a tanítványoknak a mostanában olyannyira divatos tehetségkutatók?*

– Az az igazság, hogy nem szoktam bátorítani a diákjaimat az ilyen alkalmakon való részvételre. Nem nagyon hiszek ezekben a versenyekben már csak azért sem, mert a legtöbb, amit ma ilyen néven indítanak, szinte piackész termékeket keres. Úgy értem, hogy a jelentkező legyen színpadias, azonnal rokonszenves és megnyerő, az sem baj, ha egyszerre jó énekes és táncos is, és mellesleg nem árt, ha magabiztos és közlékeny a nyilvánosság előtt. Úgy vélem, a tehetséggondozás nem ezt jelenti. Sokkal inkább azt, hogy, ha például egy kislány megkeres, elmeséli: nagy álma

igazi énekesse válni, én pedig megtanítom énekelni, és ettől ő teljesebbnek érzi magát. Teszem mindezt azért, mert én látom, hogy megvan benne az, amittől ő énekes lehet. A show-biznisz az valami más, üzlet. Nem mondom, hogy ott nem lehet eredményeket elérni. Az igazi kihívás nem az, hogy kiválasztok öt született tehetséget a nyolcvan diákból, és csak azokkal foglalkozom, a többit pedig szélnek ereszttem, hanem az, ha mindenkinek egyenlő esélyt biz-

• Szűcs József nagykárolyi zenetanár

tosítok. Több olyan volt tanítványom is van, aki hazai és külföldi tehetségkutatókon is dobogós helyezéseket ért el, de egyikőjüket sem kifejezetten erre a pályára készítettem fel, nem bátorítottam e felé a karrier felé, de ha ők úgy döntenek, hogy meg akarják mérettetni magukat ilyen versenyeken is, nem fogom meggátolni őket semmiben. Hiszem, hogy nem ez az egyetlen mérce, más lehetőségek is vannak. Olyan diákom is van, aki az Eurovíziós Dalfesztiválon képviselte Romániát, többen országos ismertségnek örvendő zenekarok oszlopos tagjai. Az is járható út, szerintem, hogy a befektetett munkát és a tehetséget a valódi szakmai siker hálálja meg.

VÉGH BALÁZS

Szórványkollégiumba mentik Magyardecében a bezárt iskolák diákságát

Legkésőbb áprilisban adnák át a Beszterce-Naszód megyei Magyardecse szórványkollégiumát, melyet vicei mintára a magyar iskola megmentése érdekében a helyi Skola Alapítvánnyal közösen működtet majd a Bástyá Egyesület.

Immár az utolsó simítások zajlanak a magyardecsei szórványkollégiumban, ezt a tervek szerint tavasszal foglalhatják el a Bástyá Egyesület által felkarolt gyerekek. Kerekes Zoltán egyesületi elnök szerint legkésőbb áprilisban vennék birtokba az általuk felkarolt mezősgéi és csángó gyerekek a bentlakást, mely a civil szervezet második ilyen intézménye Beszterce-Naszód megyében.

Az észak-erdélyi megye legnagyobb magyar közösségét adó, cseresznyéjéről híres településen az önkormányzat és az 5–8. osztályos általános iskola pedagógusai által alapított Skola Alapítvány munkájának eredményeként jön létre bentlakás, ezt az iskola épületének emeletén alakítják ki. A kollégiumot többnyire a Bethlen Gábor Alaptól kapott támogatásból, az önkormányzattól és magánszemélyek adományaiból hozták létre, a tervek szerint fenntartását az önkormányzat és a Skola Alapítvány biztosítja majd, a bentlakók ellátásáról és a személyzet bérezéséről az eddigiekhez hasonlóan a Bástyá Egyesület gondoskodik.

Mentik a menthetőt

A civil szervezet ugyanis Vice után a cseresznyéjéről híres falura is kiterjesztette iskolamentő tevékenységét, pár éve egy bérelt magánházaiban működtet szórványkollégiumot. Magyardecében 12 általuk felkarolt mezősgéi és csángó gyerek tanul, segítségükkel sikerül évről évre biztosítani az önálló magyar osztályok fenntartásához szükséges gyereklétszámot, mondta lapunknak Kerekes Zoltán. Mivel a legtöbb évfolyamról évente hiányzik két-három gyerek a minimális létszámú osztály elindításához, ezeket a helyeket a bástyás bentlakókkal sikerül betölteni. „Lassan minden évfolyamon kellene még egy-két gyerek, ha nem lennének a bentlakók, már most gondban lenne az iskola” – magyarázza az egyesületi elnök.

A 12 bentlakó többsége mezősgéi, a Kolozs megyei Visáról, illetve a Maros megyei Marosjáráról érkeztek, de három forrófalvi csángó is akad közöttük.

• **Közösségépítés. Mezősgéi és csángóföldi gyerekeket karol fel a Bástyá Egyesület**

Újdonság, hogy a korábbi évek gyakorlatától eltérően nemcsak 5–8. osztályosok és elemisták, hanem óvodások is vannak közöttük, a környékbeli magyar falvakban sorra megszűnő iskolák, óvodák miatt az egyesület kénytelen már az iskoláskor előtti gyerekeket is befogadni, mondja Kerekes Zoltán.

Az óvodások egyfajta biztosítékot is jelentenek, ismeri be az egyesületi elnök, hiszen ők elemibe és általánosba is idejárnak majd. „Ha menteni kell a menthetőt, ott vannak, nem kell keresgélni” – mondja Kerekes Zoltán, aki szerint Moldvából is egyre kevesebb gyereket tudnak a magyar nyelvű oktatás lehetőségével Vicébe csábítani. Ugyanakkor a helyek száma is véges, a vicei bentlakásba csak 30 gyereket tudnak befogadni, miközben a helybéli diákok számának csökkenésével egyre több bentlakóra van szükség.

Vicében az elemire összpontosítanak

Vicében már nem tudták tartani a frontot, a tavaly szeptemberben kezdődött tanévben az 5–8. osztályban már össze kellett vonni két osztályt, az ötödiket és hatodikot. Most az elemi oktatásra összpontosítanak, mondja Kerekes Zoltán, aki szerint meg szeretnék akadályozni a további összevonásokat és elérni, hogy évente biztosított legyen az osztályindításhoz szükséges minimális gyereklét-

szám. Egy-két gyerek nehéz családi helyzete mellett ezzel magyarázható, hogy az 5–8. osztályosok és elemisták mellett a vicei bentlakás is fogad óvodásokat. Ide egyébként fele-fele arányban érkeznek mezősgéi és csángó gyerekek.

Nemzeti jelentőségű intézményként a Bástyá Egyesület 2017-ben 25 millió forintos támogatásban részesült a magyar kormánytól, reményeik szerint ugyanennyit kapnak idén is. Mintegy tízezer lejes támogatást nyújt évente a Communitas Alapítvány is, az összegből a gyerekek ingázását állják, de magánszemélyektől is érkeznek néhány száz, ezer eurós támogatások Németországtól Kanadáig.

Az egyesületet 2006-ban alapították a vicei Dsida Jenő Általános Iskola oktatói azzal a céllal, hogy az egyre csökkenő gyereklétszámot moldvai csángó gyerekekkel gyarapítsák, biztosítva a tanintézet fennmaradását. Az egyesület tagjai évek óta visszajárnak a moldvai csángó falvakba, és főleg szegény sorsú gyerekek magyar nyelven való taníttatását, ellátását, gyógykezelését, utaztatását vállalják. A tízévnnyi működés során a szórványkollégium feladata lett az is, hogy magyar nyelvű oktatást biztosítson a Mellyes völgye és a Bethlen és Szászlekenye közötti térség bezárt tanintézetei miatt román iskolába kényszerülő magyar gyerekek számára.

PAP MELINDA

A közös alkotómunka öröme – pedagógusok kórusa

„Az éneklés olyan, mint a festés: színek, színek és színek kellenek hozzá” – ezzel a Benjamino Gigli-idézettel fémjelzett műsorfüzetet tarthattam a kezemben december 17-én azon a hangversenyen, melyet a marosvásárhelyi Eufónia pedagóguskórus tartott az állami filharmónia által szerve-

vegyen, mely másfajta szakmai presztízst adhat számára. Itt természetesen nem a kreditpontokban mért szakmai „elismerésre” gondolok, hanem olyan munkára, mely révén a pedagógus egyrészt saját zenei képességét erősíti egy olyan közegben, mely esztétikai értéket képes közvetíteni, ugyanakkor a közösségért tevékenykedik minden egyes próbával és koncerttel.

Bár az Eufónia pedagóguskórus nem régen, 2016 őszén alakult néhány lelkes pedagógus összefogásával, története máris van. A csapat dr. Strausz Imre Istvánt, a marosvásárhelyi Művészeti Egyetem tanárát kérte fel karvezetőnek. A kórus a közösség értékeit, tagjainak összetartozását, a zene iránti szeretetet és tiszteletet igyekszik erősíteni minden egyes kóruspróbával és minden egyes fellépéssel. Ugyanakkor különleges hangsúlyt fektet zenei felkészültségének elmélyítésére is, előadásmódjának finomítására. A fesztiválon való részvétel különleges alkalom az Eufónia Pedagóguskórus életében, így a felcsendülő művek is ennek a célnak megfelelően kerültek kiválasztásra: a klasszikusnak számító művek mellett a kortárs zeneszerzők alkotásai is felcsendültek. Mint a műsorfüzetben olvasható, a frissen alakult kórus elsődleges céljának tekinti a minőségi kórusmuzsika igényes megszólaltatását olyan szerzők művein keresztül, akik fontos szerepet töltenek be a zeneirodalomban. Ugyanakkor más zenei műfajok iránt is érdeklődést mutat, így repertoárjának kialakításakor igyekszik eléggé színes skálát felölelni a klasszikus kórusirodalomtól a zenés színházi műfajokon át a kortárs zenéig. A decemberi hangverseny programja főként a különböző zenei korszakok egyházzenei alkotásait ötvözte a barokk muzsikától a kortárs jazz zenéig. Olyan művek megszólaltatására vállalkoztak, melyek az egyházzene egyik legfontosabb típusát járták körül: a misét. Elhangzott többek közt Giulio Caccini *Ave Maria*, Johann Sebastian Bach *Air*, Leo Délibes *Kyrie* és *Gloria*, Lars Jansson *Salve Regina To the Mother in Brazil*, és Bob Chilcott *Little Jazz Mass* (Kis jazz mise) című alkotása. Zongorán közreműködött László Cristina, a karnagy dr. Strausz Imre István. A kórus precízen, magától értetődő tiszta intonációval énekel; szövegmondása érthető, figyelemmel kísérték mindvégig a karnagy rendkívül szuggesztív és kifejező munkáját. Nagymértékben érezhető volt, hogy egy jól kiforrott csapatról van szó, amelynek tagjai együttes erőbedobással dolgoznak a közös cél érdekében, és amit szem előtt tartanak, az a zene iránti szeretetet és tiszteletet, egymás iránti kíváncsiság és persze a csapatmunka.

Örömmel és tisztelettel oszthatom meg, hogy a pedagóguskórus által tolmácsolt hangverseny igazi zenei élménnyel töltött el. Hangulatában nem csupán az adventi várakozását hozta közelebb hozzánk, hallgatókhoz, hanem széles körű zenei programjuk igazi távlatokat járt be. Munkájukhoz további kitartást, sikereket kívánok.

• Az Eufónia pedagóguskórus decemberi fellépése

zett Musica Sacra egyházzenei fesztivál keretében. A kórushangverseny fogalma általában más és más jelentéstartalommal bír a köztudatban, így a koncerteket látogató mindennapi ember is néha ódzkodva veszi rá magát, hogy ilyen eseményeken részt vegyen. Talán azért, mert számára ismeretlen e világ, vagy mert kevesebb alkalom adódik igényes kórusmuzsika megszólaltatására. E kettős érzés és egyben kíváncsiság is vezérelt, amikor elmentem meghallgatni az Eufónia pedagóguskórus hangversenyét.

Kevés olyan örvendetes dolog történik a mai „elsötétült” világban, mely a mindennapi pedagógiai munka mellett arra hívja fel a figyelmet, hogy még léteznek olyan lelkes pedagógusok, akik vállalják, hogy nem csupán szakmájukban igyekeznek magas fokon helytállni, hanem más közösségépítő munkában is részt vesznek. Erről tettek tanúbizonyságot azok a pedagógusok, akik az adventi hangversenyen felléptek. Talán követendő példa lehetne minden pedagógus számára, hogy ilyen jellegű alkotói munkában is részt

TÁLÁS FERENC
alsó tagozatos tanár, Marosvásárhely

Házikérők

Idé adod a matekházid? – visszatérő kérdés volt ez az osztályunkban, mint ahogy minden iskola minden osztályában az lesz az idők vagy az iskolák végezetéig. Én egy darabig jó voltam matekból, aztán volt egy pont, ahol elvesztettem a fonalat, más irányt vett az érdeklődésem – ez a mai napig gyakran megtörténik velem –, szóval én is egyre gyakrabban feltettem a matematika iránt nagyobb érdeklődést mutató osztálytársaimnak az említett kérdést. Téged semmi nem

igen szorulok rá erre a tudásra. Számos egyéb, az élethez sokkal fontosabb tudásra szorulnék rá, amiket az iskolában meg sem próbáltak megtanítani, mert ők, a tanáraim sem tudták, hiszen annak idején nekik sem tanították meg, mert akik nekik taníthatták volna meg, maguk sem tanulták meg, és így tovább. Megbünteti az atyák vétkeit a fiakban, ilyenek.

Na mi az, fiúka, megállt a tudomány? – kérdezgette zsigeri cinizmussal Major tanár úr, amikor valamelyik házikérő

Este látott egy filmet a tévében, amiben rossz arcú gengszterek kokaint szírpantottak, gondolta, megnézi, milyen a vagányok élete. A tenyerébe söpört a tábla széléről egy jó adag krétaport, egy vonalzó segítségével magabiztos mozdulatokkal terítette el az anyagot a katedra szélén, összehúzta egy csíkba, majd egy feltekert iorgás tízezressel az orrába szírpantotta. A filmben a gengszterek százassal csinálták, biztos szegények voltak. Sanyika köhögött, prüszkölt, majdnem megfulladt, haza kellett engedni. Estére belázasodott. A drog rossz – pár nappal később, osztályfőnöki órán hallottunk erről eleget, pedig tulajdonképpen arról kellett volna beszélni, hogy a krétaport orra szívní rossz. Annyit talán megtanultunk, hogy az iskolában sosem azt tanítják, amit kéne. A tudás hatalom, a hatalmat pedig nem adják könnyen.

A nagy zűrzavarban az érintettek elefejtették elkérni a „matekfejek” háziját, Major tanár úr szokása szerint csukabajszát simogatva csóválta a fejét, és valami cinikus megjegyzést tett az osztály nem matekes felére, akik nem tudták prezentálni a feladat megoldását. Pedig mindössze annyi történt, hogy egy pillanatra helyre állt a világ rendje, de ez a rend valahogy mindenkit zavart.

Sosem lesz belőled semmi – mondta anyám minden alkalommal, amikor hazavittem a rossz jegyet matekból. Egy életre megalapozta ezzel az önbizalmamat. Magabiztos vagyok és kezdeményező, éppen olyan, amelyet a világ szeret. Az, hogy később mégis lett belőlem valami, tulajdonképpen nem sokat jelent, csak a népi bölcsességet erősíti, mely szerint olyan nincs, hogy valahogy ne legyen.

Deriválásra, integrálásra azóta sem szorultam soha, azt a sokkal megfoghatatlanabb tudást meg, ami az élethez kellene, azóta is igyekszem apránként megszerezni, ellesni, kitapasztalni hol több, hol kevesebb sikerrel. Ha valami nem sikerül, még ma is gyakran eszembe jut Major tanár úr, ahogy csukabajszát simogatva a fejét csóválja. Kellemetlen emlék. Kicsit szúr, fojtogat, mint krétaport az orrban.

FARKAS ILONA JANKA, 9. OSZTÁLYOS

• „Major tanár úr szokása szerint csukabajszát simogatva csóválta a fejét, és valami cinikus megjegyzést tett az osztály nem matekes felére.”

érdekel – mondogatta megvetéssel elegy lemondással anyám, de nem nagyon érdekelt, miket beszél.

A matematika nem brazil szappanopera, hogy akárhányadik résznél be lehessen kapcsolódni, egymásra épül minden pontos, bonyolult összefüggésekkel, aki egyszer elkéri valaki másnak a matekháziját, az örökre elveszett.

Deriválásról, integrálásról most is csak ködös fogalmaim vannak, igaz, nem is

társunk megint úgy nézte a táblára írt egyenleteket, mint katolikus pap a könyvező Mária-szobrot. Ott a tábla előtt tanultuk meg, milyen a megaláztatás, nekem már senki nem mondhat semmi újat. Matekóra előtt pedig mindig elhangzott az ominózus kérdés, mint egy mantra, fohász, imádság. Szabadíts meg a gonosztól.

Egy alkalommal, éppen a matekóra előtti szünetben, Sanyika bekrétázott.

VARGA LÁSZLÓ EDGÁR

Megsemmisítették a vádemelés egyes iratait a vásárhelyi iskolaügyben

A Maros megyei törvényszék jogerősen megsemmisítette a vádemelés bizonyos iratait abban a büntetőperben, melyet a korrupcióellenes ügyészség (DNA) indított a marosvásárhelyi Római Katolikus Gimnázium törvénytelennek vélt létrehozása és működtetése miatt Tamási Zsolt volt iskolaigazgató és Ștefan Someșan Maros megyei volt főtanfelügyelő ellen. A 2017. december 28-án hozott végzés kivonatát a romániai bíróságok portálján tették közzé. A kivonat szerint a törvényszék felszólította az ügyészséget, hogy a végzés kézbesítésétől számított öt napon belül közölje: ezek után fenntartja-e még a vádiratot, vagy visszakéri kiegészítés végett. A törvényszék mind Tamási Zsolt mind pedig Ștefan Someșan esetében a nyomozást elrendelő 2016. november 3-án keltezett ügyészégi rendeletet találta törvénytelennek, és zárta ki a vádiratból. Gogolák H. Csongor, Tamási Zsolt ügyvédje az egyik közösségi portálon tett bejegyzésében közölte: a döntéssel a törvényszék jogerősen törvénytelennek minősítette a DNA vádiratát. Az ügyvéd az *MTI*-nek elmondta: csak az indoklás és az ügyészség válasza alapján válik majd egyértelművé, hogy a vádemelés bizonyos iratainak a kizárása milyen mértékben befolyásolja az ügyet. A múlt év végi tárgyaláson a törvényszék Someșan ügyvédje kérésére alkotmányossági vizsgálatot is kért az alkotmánybíróságtól az ügy bizonyos vonatkozásaival kapcsolatban. A DNA 2016 októberében kezdte vizsgálni a Római Katolikus Gimnázium 2014-es létrehozásának körülményeit, és 2017 szeptemberében emelt vádat ez ügyben a volt főtanfelügyelő és volt iskolaigazgató ellen. Az ügyészégi vizsgálat és az iskola létrehozásának a részleteit rögzítő tanfelügyelői határozat bírósági felfüggesztése vezetett oda, hogy a tanévkezdéstől megszűnt önálló intézményként működni a Római Katolikus Gimnázium.

Kétértelmű kormányvélemény a katolikus iskola ügyében

Támogatja a helyi hatóságok által felszámolt marosvásárhelyi Római Katolikus Teológiai Gimnázium újraalapításáról rendelkező törvénytervezetet a kormány, de ugyanakkor arra figyelmezteti a par-

lamentet, hogy alkotmány sértő lehet, ha iskolaalapítóként lép fel. A Tudose-kabinet december végén elfogadott véleményét hétfőn ismertette az *Adevărul* hírportál. A kormány két hajóban evez című cikk szerint a kabinet pozitívan véleményezte az RMDSZ által beterjesztett törvénytervezetet, de „elismerte”, hogy az eljárás alkotmányossága vitatható. A kormány megállapította, hogy a tervezet szerint a parlament „kivételes módon” akar törvénnyel létrehozni egy középiskolát, ám megítélése szerint erre nincs szükség, az oktatási intézmény a szokott módon, miniszteri rendelettel is megalapítható lenne. A kabinet szerint ugyanakkor a parlament beavatkozását olyan ügybe, amely a végrehajtó hatalom hatáskörébe tartozik, alkotmány sértésként is lehet értelmezni. A dokumentum – az ellenérvek felsorolása után – mégis azt a következtetést fogalmazza meg, hogy a kormány támogatja a törvénytervezet elfogadását a „véleményezésben megfogalmazott megjegyzései és javaslatai figyelembevételével”. A képviselőház tavaly december 21-én megszavazta a marosvásárhelyi római katolikus gimnázium újraalapításáról rendelkező törvénytervezetet, a végső döntést azonban a kétkamarás román parlament szenátusa hivatott meghozni.

Nőtt a fejpénz a közoktatásban

Évi 3740 lejről 4413 lejre növelte decemberi ülésén a kormány azt az összeget, amelyet a közoktatási intézmények kapnak minden egyes gyerek után. Az Agerpres hírügynökségnek küldött közlemény szerint egy oktatási intézmény alapfinanszírozását a fejpénz és az illető intézmény által beiskolázott gyerekek számának szorzatából számítják ki. Ebből az összegből fedezik a fizetéseket, a pótlékokat, egyéb juttatásokat. Ugyanakkor gyerekenként 330-ról 355 lejre emelik a javak és szolgáltatások kategóriába eső, illetve a vizsgákkal kapcsolatos kiadások fedezésére szolgáló összeget – mutat rá a közlemény. Egyes illetékesek szerint ez az összeg még mindig nem elég a kiadások fedezésére.

Már nem kötelező az egyetemi végzettség az óvónők és tanítónők számára

Döntő házként eltörölte decemberben a szenátus azt az előírást, miszerint az

óvónők és tanítónők csak akkor taníthatnak, ha a szaknak megfelelő egyetemi végzettséggel rendelkeznek. Liliana Șbirnea, a módosítás kezdeményezője az Agerpres által idézett indoklásában kifejtette: vannak nyugdíjhoz közel álló, középfokú végzettséggel rendelkező óvónők és tanítónők, akiknek „didaktikai felkészültségét nem szükséges egyetemi tanulmányokkal kiegészíteni”.

Ismét utcára vonulhatnak a pedagógusok

Románia biztonságát ássák alá azáltal, hogy a GDP kevesebb mint hat százaléka fordítják oktatásra, emiatt nem kizárt, hogy tiltakozásba is kezdenek a tanügyi alkalmazottak, figyelmeztetett Simion Hăncescu, a Tanügyi Szabad Szakszervezetek Szövetségének (FSLI) elnöke. A szakszervezet szerint ugyanis az elmúlt 27 évben elhanyagolták az oktatási rendszert, és a tanügyben dolgozók most fizetnek meg mások nemtörődomsége, halogatása és a törvények figyelmen kívül hagyása miatt. „Így sikerült elérni, hogy egyedülállóak legyünk az Európai Unióban: mi vagyunk az egyetlen ország, ahol szakképzetlen emberek is tanítanak. Azáltal, hogy a GDP kevesebb mint 6 százalékát fordítják az oktatásra, az én meglátásom szerint Románia biztonságát ássák alá. Románia jövője az oktatási rendszer teljesítményétől függ, a teljesítmény pedig a tanügyi rendszer finanszírozásától. Felhívó, hogy az állam intézményei a tanúgynek »maradékokat« szántak a költségvetésből” – nyilatkozta az Agerpres szerint Hăncescu. Hangsúlyozta, az oktatásnak jelentős finanszírozásra van szüksége ahhoz, hogy megfelelő teljesítményt nyújthassanak a diákok, és lépést tarthassanak a század kihívásaival és változásaival. Elmondta: elképzelhető, hogy a törvények által előírt 6 százalék helyett 2018-ban a GDP csupán 3,5 százalékát fordítják az oktatásra, míg az európai átlag 5,4, az kelet-európai országok átlaga pedig 4,7 százalék. A FSLI elnöke szerint elképzelhető, hogy „tiltakozásokra kerül sor, amelyeken a pedagógusok és a szülők is részt vesznek majd, hogy egy alapvető dolgot követeljenek: tartsák be a törvényt, amely előírja, hogy a GDP 6 százalékát fordítsák az oktatásra”.

Elkészült a tankönyvtörvény

Elfogadta a kormány a tankönyvtörvény tervezetét, az oktatási minisztérium által kidolgozott tervezet értelmében a tankönyveket kézirat formájában nyújthatja be a szerző. A tankönyveket az Országos Felmérő és Vizsgáztató Központ (CNEE) és az Országos Neveléstudományi Intézet szakértőiből álló bizottság értékeli és választja ki. A jóváhagyott tankönyveket a Manuale.edu.ro honlapon teszik közzé, hogy átlátható eljárás során válasszák ki az oktatásban használt alap-tankönyvet, tájékoztatta közleményében az Agerpres hírügynökséget a kormány. A minisztérium szerint a tankönyveket pdf-formátumban és digitális interaktív verzióban is feltöltik majd a szaktárca honlapjára. A kormány által elfogadott tervezetet a minisztérium a parlament elé terjeszti, és kérni fogják, hogy sürgősségi eljárással vitassák meg és fogadják el az új törvényt.

A minisztérium arról is beszámolt, hogy legkésőbb május 11-éig kibocsátják az új tankönyvek nyomtatására vonatkozó engedélyt a tankönyvkiadási naptár szerint – ez az elmúlt években rendszeressé vált csúszásokat hivatott kiküszöbölni. A szaktárca által közölt menetrend alapján a szerzőknek március 5-éig kell elkészíteniük pályázati anyagukat, ezeket 19-éig nyújthatják be a minisztériumba, amely a kiadványokat elemzésre továbbküldi az Országos Felmérő- és Vizsgáztatóközpontnak (CNEE). A tankönyvtörvény átnézése után április 10-én közlik a nyertesek listáját, ezt két napon belül lehet megóvni, majd május 7. és 11. között kibocsátják a nyertes tankönyvekre vonatkozó minisztériumi engedélyeket.

A szaktárca közleményben számolt be arról, hogy a kiadványokat oktatási és tudományos szempontból is elemzik, egy tankönyvet négy szakember vizsgál meg: három közoktatásban dolgozó pedagógus és egy független tudományos szakértő. A pályázatokat megadott kritériumok alapján pontozzák, a maximális pontszám 100, és legalább 85-öt kell elérni az „átmenő” osztályozathoz.

A minisztérium tankönyvtörvényének elsődleges célja, hogy leegyszerűsítse, illetve felgyorsítsa a kiadást. A minisztérium szeretné elkerülni, hogy a diákok több hónapos késéssel kapják meg

a tankönyveket. A legfőbb módosítás, hogy megszüntetik a kiadók közötti versengést, ehelyett egyetlen, állami tulajdonban levő társaság fogja biztosítani a kiadványok nyomtatását, illetve kiadók helyett szerzők fognak pályázni.

Már nem kell románra fordítani az anyanyelven írt tankönyveket

Nem kell az állam hivatalos nyelvére lefordítaniuk a tankönyvíró pedagógusoknak az anyanyelven megírt tankönyveket Romániában, számolt be az RMDSZ hírlevele. Szabó Ödön képviselőházi frakcióvezető-helyettes szerint az RMDSZ oktatásügyi szakembereinek sikerült elérniük, hogy az oktatási minisztérium újonnan közzétett tankönyvírási módszertana a román fordítás elkészítését az országos tankönyvkiadóra bízza. A kifejezetten a kisebbségek számára készült tankönyveket – anyanyelv, kisebbségi történelem, kisebbségi zene-tankönyv – egyáltalán nem kell ezentúl lefordítani. Szabó Ödön felidézte: 2013 óta a pályázati részvétel előfeltétele az, hogy a magyar nyelven írott tankönyvhöz a szerzők román fordítást is mellékeljenek akkor is, ha csak ábécés könyvről volt szó. Úgy vélekedett: Remus Priscopie akkori oktatási miniszter módszertana gyakorlatilag minden kisebbségi tankönyvíró alanyi jogon biztonsági kockázatnak nyilvánított. Az RMDSZ politikusa rámutatott: az oktatási kerettörvény nem tiltja az anyanyelvi tankönyvírást, sőt első lehetőségként említi. Ennek ellenére a miniszter rendeletben tette kötelezővé a fordítást a tankönyvírók és kiadók költségén. A 2013-as miniszteri rendelet gyakorlatilag egy plusz gazdasági terhet rótt a kisebbségi tankönyvíró műhelyekre, hiszen a kisebb példányszám mellett nagyobb költséggel terhelte őket: a román nyelvű digitális verziót is el kellett készíteni. Gyakorlatilag egyértelmű rosszhiszeműséggel közelítettek a magyar anyanyelven íródott tankönyvek szerzői irányába, hiszen nem bíztak munkájuk tárgyilagosságában, és szinte azt sugallták, hogy ezekbe a tankönyvekbe a Pitagorasz-tétel mögé elrejtene valamilyen Románia-ellenes üzenetet. Több egyeztetés után ezen a szemléleten változtat az új módszertan – idézte a frakcióvezető-helyettest az RMDSZ hírlevele.

Digitalizálná az iskolákat az oktatási miniszter

A romániai iskoláknak csak 66 százalékában biztosított az internet-hozzáférés. Állítja Liviu Pop oktatási miniszter, akinek eltökélt szándéka, hogy a helyzet javítása érdekében a közeljövőben digitalizálják a tanintézeteket. A Mediafax hírügynökség beszámolója szerint a tárcavezető Aradon beszélt arról, hogy már tavasszal el fognak készülni az új tantervek alapján összeállított, az 1–4. osztályosoknak szánt digitális tankönyvek mindegyik tárgyból. Pop a tankönyvkiadó „kiskirályokat” tette felelőssé azért, hogy erre eddig nem került sor, ígérete alapján azonban mindez megváltozik. Arra az újságírói kérdésre, hogy milyen megoldást kínál a minisztérium azoknak a – többségében vidéken élő – gyermekeknek, akiknek családja nem engedheti meg, hogy például táblagépet vásároljon, Pop hangsúlyozta: a szaktárca négy „nagyon nagy” projekttel készül. Az egyik a virtuális iskolai könyvtár létrehozása, amelyben minden tankönyv, munkafüzet és más oktatási segédanyag helyet kapna. Ezenkívül tervezik a digitális napló bevezetését, amely révén online követni lehetne az egyes diákok jegyeit. A harmadik projekt szerint minden tanintézetbe bevezetnék az internetet, a tárcavezető azt állítja, erre már el is különítették a szükséges összeget. Egy kísérleti projekt keretében ugyanakkor jövő évben „digitalizálunk egy egész megyét”, jelentette ki, de nem árult el további részleteket. „A következő két évben a digitalizálásra 200 millió eurót költünk” – ígérte Liviu Pop.

Az oktatási minisztérium számára egyébként év elején 8,24 milliárd lejes 2017-es költségvetést szavazott meg a parlament. A miniszter állítása szerint azt szeretnék elérni, hogy a diákoknak ne kelljen otthonról az iskolába vinniük tankönyveiket, így a tankönyvtörvény egyik legfontosabb előírása a digitális, illetve pdf formátumú kiadványok kötelezővé tétele. Pop szerint a nyomtatott tankönyvekről sem kell majd lemondani, a tanulók, a pedagógusok vagy a szülők kérésére ezt ingyenesen rendelkezésre bocsátják.

P. M.

Rendelje meg online a Magyar Közoktatást a 2018-as évre

www.communitas.ro/mkorendeles

- Tanárszemmel
- Diákszemmel
- Szülői szemmel
- Lélekjelenlét
- Tanterem
- Láthatár
- Óvoda
- Fotóriport
- Hivatalos
- Vakáció
- Iskola és kultúra
- Pályáz(z)atok
- Magánterület
- Térkép

Kedves Olvasóink!

A 2018-as évben is számítunk megtisztelő figyelmükre. Reméljük, továbbra is megosztják lapunk hasábjain az oktatás problémáival, különféle szegmenseivel kapcsolatos megfigyeléseiket. Kérjük, számoljanak be a *Magyar Közoktatás*-ban arról is, ha sikertörténet születik iskolájukban, ha úgy látják, hogy diákjaikkal, tanítási módszereikkel kapcsolatban követendő példáról lehet beszélni.

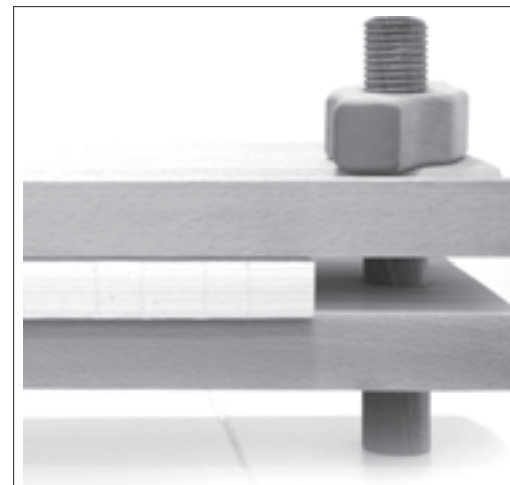
A Communitas Alapítvány által kiadott, immár kilenc éve megjelenő *Magyar Közoktatás* együtt szerkesztjük az olvasókkal, szeretnénk, ha a pedagógusok továbbra is rendszeresen közölnének lapunkban.

Néhány ötletet nyújtunk arra vonatkozóan, hogy milyen témákról várjuk véleményüket, de természetesen ezen kívül az oktatás más vonatkozásait is meg lehet közelíteni:

- A katedra két oldala – avagy milyen volt diákként és milyen tanárként nap mint nap iskolába járni
- Amire büszke vagyok – iskolám/pályám/diákjaim sikertörténete
- Hogyan segíthetünk megőrizni a gyermeki kíváncsiságot a mai oktatási rendszerben?
- Mobiltelefon, okoseszközök az oktatásban – kreativitásfejlesztés vagy elgépiesedés?

Kitartást, jó munkát kívánunk! Várjuk véleményanyagaikat az mko@communitas.ro emailcímmel!

A Magyar Közoktatás szerkesztősége

**erdélyi magyar
könyvek egy térben**

**I D E A
K Ö N Y V T É R**

RO-400193 Kolozsvár • Tordai út 4. szám • 0747 11 22 64 • www.ideakonyvter.ro • facebook.com/ideakonyvter

A Magyar Közoktatás elektronikus archívuma elérhető a <http://communitas.ro/main/kozoktatas> webcímen.

 [www.facebook.com/magyarkozoktatas](https://facebook.com/magyarkozoktatas)

Megrendeléseiket a www.communitas.ro/mkorendeles webcímen mko@communitas.ro e-mail címen vagy a 0264-44-14-01-es telefonszámon fogadjuk.

Címünk: Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit • Felelős kiadó: Lakatos András
Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér
Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia

Telefon: 0040-264-44-14-01
e-mail: mko@communitas.ro
Redacția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

Támogató:

Hétköznapi csodák az iskolában

Mit kívánjunk magunknak az új esztendőben? Talán nem is lehetne találébban megfogalmazni, mint ahogy azt a népköltés tömör, egyszerű bölcsessége és jelképisége teszi: „jobb időt, mint tavaly volt”. Ha belegondolunk, természetesen minden esztendőben vonatkoztatható ez a tanügy, iskola háza tájára is, ahol ha szétnézünk, számtalan negatívumot tudnánk felsorolni. Olyasmiket, amik pusztán ígérek szintjén maradtak, vagy amik réges-régi, akut problémái a rendszernek, és jottányit sem változtak 2017-ben. De hogy ne összpontosítsunk borúlátóan, kishitűen az előttünk álló évre – bár közhely, de a bizakodás már fél sikert jelenthet megannyi területen – vegyük inkább számba, mi minden segíthet bennünket az új évben, hogy zökkenőmentesebbnek, gördülékenyebbnek érezhessük mindazt, ami ránk vár. Kívánjuk hát magunknak pár olyan lelki segítséget, hétköznapi csodát, ami bármikor, bárhol, bárki számára hozzáférhető.

Ilyen például lelki munícióként az a fajta empátia, ami mindenkiben – tanárban, diákban, szülőben – ott lapul, ami egymás iránt nyitottá teheti az oktatási élet szereplőit, hogy közösen léphessenek túl mindazokon az akadályokon, amelyek a merev, információátadáson, teljesítmény-központúságon és -kényszeren alapuló rendszer állít eléjük.

Aztán a felfedezés, a világ megannyi csodájára és újdonságára való rácsodálkozás képessége. Milyen jó lenne, ha felnőtt és gyerek egyaránt elő tudná bányászni magából ezt, hogy ne váljon gépiessé, szükséges rossz, kipipált feladattá az iskola falai között töltött idő.

Aztán ott van lelki töltésként a rugalmasság, a segítőkészség – mindkettő varázslatokra képes: a felnőtt – a pedagógus és szülő is – éppúgy segíthet a gyerekeknek, mint a gyerek a felnőttnek. Akár abban is, hogy mindkettő megőrizze és fejlessze eredendő kreativitását, hiszen az oktatási rendszer finoman szólva nem kedvez a fantáziának. Ha vizualizáljuk, akár úgy is elképzelhetjük, hogy hatalmas ollókkal nyirbálja állandóan a képzelet szárnyalását, ezt viszont valamelyest megakadályozhatja a fantáziára való igényünk.

És lenne még egy olyan lelki segítség is, amit a felülmelkedésre való képességnek lehetne nevezni. Bizonyos, hogy időnként, a napi gondok közepette, az iskolarendszer problémáinak labirintusában sokan belefáradnak a bolyongásba és útkeresésbe, ilyenkor pedig nehezebb fentről nézni a dolgokat. Pedig ha olykor sikerül, akkor a problémák kisebbnek, áthidalhatóbbnak, megoldhatóbbnak tűnnek. Ha madártávlatból nézzük, jó odafigyelni arra is, hogy az iskola nem pusztán az információk átadásának és beszippantásának helyszíne, hanem ennél jóval több. Csányi Vilmos Széchenyi-díjas biológus, biokémikus, etológus, akinek kutatási területe az állati és emberi viselkedés, a biológiai és a kulturális evolúció, nagyon pontosan rávilágított erre. „Az iskolának afféle „gyermektörzsnek” kellene lennie, kisebb-nagyobb bandákkal, ahol jó lenni, ahol mindenkit szeretnek, segítenek, ahol a gyermek, ha szükséges, érzelmi támaszt és vigaszt kap. Mellesleg persze tanulhatna is valamit, de ha egy tizenéves igazán meg akar valamit tanulni, azt rendszerint sokkal gyorsabban teszi, mint azt az iskola képzele” – vélekedik Csányi.

Kívánjuk magunknak az új esztendőben hétköznapi csodákat. Azt, hogy az iskola legalább egy jottányit változzon a tavalyhoz képest: igyekezzünk azzá a hellyé tenni, ahol jó jelen lenni.

Kimputi

A minisztériumi felmérés szerint a diákok kreatív, csapatmunkát igénylő otthoni munkára vágnak

Túl sok és unalmas a házi feladat

Több mint 70 ezer diák, szülő és pedagógus vett részt az oktatási minisztérium házi feladatokra vonatkozó felmérésében. Többségük sokallja és unalmasnak tartja ezeket, a kevesebb több elvet vallják, és hosszabb időre szóló, kreatív, interdiszciplináris projekteket támogatnának.

A diákok és a szülők több mint 75 százaléka sokallja és unalmasnak, fárasztónak tartja az iskolában kapott házi feladatokat – derül ki az oktatási minisztérium által készített felmérésből. A témában november 7. és 20.

beszámolt, hogy gyerekeiknek rendszeres segítségre van szükségük az otthoni feladatok megoldásában. Ennek ellenére a válaszadók többsége hasznosnak és szükségesnek tartja a leckét, ahogy abban is sokan egyetértenek, hogy

sára és a személyes visszajelzésre kelene helyezni a hangsúlyt. Az oktatási tárca a felmérés eredményeit ismertető közleményében arra mutat rá, hogy a tanítók-tanárok eltérően vélekednek a házi feladatok mennyiségének és szerepének központi szabályozásáról. A tanárok egy része szerint szükség lenne egy országos szabályzatra, így ugyanis elkerülhető lenne, hogy egyes diákok túl sok leckét kapjanak. De olyanok is akadnak, akik szerint ezt minden pedagógus maga el tudja dönteni, annak függvényében például, hogy egy osztályközösség mennyire felkészült. Utóbbi szakemberek ugyanis a pedagógusi tevékenység szabadságának megsértését látják a minisztérium által tervezett központi szabályozásban. A közvitán részt vevő tanároknak több mint a fele ugyanakkor azt nyilatkozta, hogy a szünidőkre nem hagy házi feladatot.

A kérdőíveket kitöltők többsége ugyanakkor egyetértett abban, hogy hasznos lenne az olyan házi feladat, amely több tárgyat érint, de a hagyományos leckék ötvöztetését is hatékonynak tartják a mindennapokhoz közelebb álló feladatokkal. Például szívesen készítenének-készíttetnének maketteket vagy hosszabb időszakot felölelő projekteket.

Sokan hozzászóltak

Az oktatási minisztérium novemberi közvitáján közel 71 ezren vettek részt: 27 ezer szülő (84 százaléka édesanya), 33 ezer diák és 11 ezer pedagógus töltötte ki a kérdőíveket. A szaktárca közlése szerint ez különösen nagy érdeklődésnek számít. A résztvevők többsége, 77 százaléka városon él.

A minisztérium közölte, hogy a begyűjtött adatok alapján az oktatástudományi intézet jelentést készít, majd intézkedéseket javasolnak a házi feladatokra vonatkozóan. A közvíta elsődleges célja a szaktárca szerint az

Fotó: FÜLÖP ZOLTÁN

• „”

között lebonyolított közvíta hatalmas érdeklődést váltott ki a diákok, szüleik és a pedagógusok körében, több mint 70 ezren szoltak hozzá, számolt be a Mediafax hírügynökség.

Ezek többsége úgy vélte, az otthoni feladatok nem elég izgalmasak, és túl sok időt rabolnak el a diákok szabadidejéből. A túl sok feladat nyugtalanná, aggodalmassá és stresszessé teszi a fiatalokat, állítja a szülők 70,7, a diákok 67,8 százaléka –, szerintük a gimnáziumi évfolyamokra ez fokozottan jellemző. A szülőknek a 80 százaléka arról is

ez többnyire ismétlődő, monoton és bonyolult. A szülők és diákok szerint inkább olyan feladatokat kellene otthonra adni, amelyek megoldása kreativitást és csapatmunkát igényelnek. Az oktatási tárca felméréséből egyébként az is kiderül, hogy a lányok szívesebben végeznek el otthoni feladatokat, mint a fiúk.

Különböző állásponton a pedagógusok

A közvitán részt vevő pedagógusok szerint a házi feladatok elmagyarázá-

volt, hogy felmérjék az otthoni leckék szerepét és hatékonyságát, értesüljenek a hiányosságokról és megpróbálják korrigálni ezeket.

Az oktatási minisztérium 2016 decemberében kiadott rendelete értelmében egyébként a tanárok az összes tananyagból naponta csak annyi házi fel-

„Lehet olyan tananyag, amit az órán nem lehet jól begyakorolni, és nem árt, ha a gyerek önállóan is »elszöszöl« vele, így jobban elsajátítja. Viszont értelmetlennek, feleslegesnek tartom, ha megnyomorítják az otthoni feladatokkal, az hatalmas terhet ró nemcsak a diákra, az egész családra” – mutatott rá az édesanya.”

adatot adhatnak, amennyi legfeljebb két óra alatt megoldható. Az indoklás szerint a tanórákkal együtt az iskolai feladatokra szánt idő nem lehet több napi öt-nyolc óránál. A Mircea Dumitru akkori tárcavezető által aláírt rendelet azt is kimondja, hogy előkészítő osztályban egyáltalán nem kaphatnak otthoni feladatot a gyermekek, míg vakációban az elemi és általános iskolások is mentesülnek a leckék alól.

Mást mutat a gyakorlat

A rendelet a gyakorlatban nem érvényesül, mutatott rá egy nagyváradi édesanya, aki arra panaszkodott, hogy step by step osztályba járó elsős kislányának túl sok házi feladattal kell megküzdenie naponta. Hangsúlyozta, épp amiatt választott alternatív oktatási módszert gyermekének, hogy mentesüljön az információátadásra alapozó oktatásban megszokott túl sok házi feladattól, ezzel szemben itt is ezzel szembesült. Elmondta, első osztályos gyereke 7.30-tól 16 óráig van az iskolában, ami több, mint nyolc óra, ennek ellenére előfordul, hogy otthonra is marad lecke és tanulnivaló, azt az időt sem töltheti játékkal. Az anyuka szerint a túl sok lecke a sportolás, a hobbi és

a játék rovására megy, elveszi az időt és energiát attól, ami fontos lenne a gyerek számára. Ráadásul, mivel kedvenc foglalkozásai helyett kell leckével foglalkoznia, a gyerek meg is utálja azt, hívta fel a figyelmet.

Az édesanya szerint a házi feladat mennyisége és milyensége főleg a pedagóguson múlik, és sok tanítónő saját hírnevének növelése érdekében túlhaszolja a gyerekeket, pluszfeladatokkal „bombázza” őket, hogy felmutathassa: az ő diákjai mindent tudnak. Ezáltal csak tovább stresszelik a számos iskolai és iskolán kívüli tevékenységgel leterhelt gyereket. Ráadásul sok pedagógus a szünidőben sem hagyja megnyugodni a gyereket, arra a kis szünetre is ad megoldandó feladatot. „A gyerek örül, hogy végre vakáció van, erre meg kap egy csomó házi feladatot. Ezeket próbálja minél későbbre halasztani, de közben meg folyamatosan stresszel miatta” – ecsetelte az anyuka, aki szerint az, hogy vakáció utolsó napján az egész család a házi megoldásán fáradozik, semmivel sem segíti elő a gyerek előmenetelét.

„A kevesebb több”

A házi feladat mennyisége szubjektív, a pedagógus feladata, hogy „testre szabja”, mondta lapunknak egy másik, sepsiszentgyörgyi édesanya, aki szerint kislánya azon szerencsés diákok köré tartozik, akit nem terhelnek túl az otthoni leckékkel. Mint mondta, nem ellenzi teljes mértékben azt, hiszen lehet olyan tananyag, amit az órán nem lehet jól begyakorolni, és nem árt, ha a gyerek önállóan is „elszöszöl” vele, így jobban elsajátítja. „Viszont értelmetlennek, feleslegesnek tartom, ha megnyomorítják az otthoni feladatokkal, az hatalmas terhet ró nemcsak a diákra, az egész családra” – mutatott rá az édesanya. – Nálunk szerencsére nincs gond, Zsófi soha nem tölt napi egy óránál többet az otthoni tanulással, feladatokkal. Ötödikes, és eldöntöttem, nem is kérem számon, tapasztalja meg, hogy ez a saját felelőssége, ha nem végzi el, ő viseli a következményeket, kap rosszabb minősítést az iskolában.” Ez jól működik, teszi hozzá az anyuka, bár a kislány nem „kinlódik” az otthoni leckével, jó jegyei vannak, ami annak is tulajdonítható, hogy odafigyel az órákon.

Románból ellenben, ahogy a legtöbb székelyföldi magyar gyereket, őt

is segíteni kell. „Az együtt tanulás számára és számunkra is teher, zavarja például, ha visszakérdezünk, azt szeretné, ha megoldanánk helyette, amit nem tud, és lépniük tovább. Remélem, idővel ezt is megoldja egyedül” – mesélte az anyuka. Hozzátette, a házi feladatokkal való boldogulás gyerekfüggő is, kislánya osztálytársainak szülei panaszkodnak, hogy késő estig ülnek a gyerekek a könyvek, füzetek mellett, magolják a román szavakat, vagy oldják a számtanpéldát. „Itt a tanár kell jó érzékkel megtalálja az egyensúlyt, de azt hiszem, hogy akárcsak sok másban, ebben is a kevesebb több” – fogalmazott az édesanya.

„Több szempontot kell figyelembe venni, de az arany középut ebben az esetben is működik. Ha valaki nem tudta megoldani az adott feladatot, mert nem értette, annak a következő órán újra elmagyarázza, így pótolni lehet a hiányt.”

A pedagógusok között is akadnak olyanok, akik ezt az elvet vallják. „Alapvetően olyan házi feladatot kellene adni a diákoknak, amit önállóan is meg tudnak oldani. Inkább kevesebbet, mint többet” – jelentette ki lapunknak Perl Emese, a margittai Horváth János Elméleti Líceum tanítónője. Hangsúlyozta, pedagógusként megvan a szabadsága, hogy annyi feladatot adjak otthonra a diákoknak, amennyit jónak lát az adott helyzetben. Ez azonban összetett kérdés, több szempontot kell figyelembe venni, de az arany középut ebben az esetben is működik, jelenti ki. Ha valaki nem tudta megoldani az adott feladatot, mert nem értette, annak a következő órán újra elmagyarázza, így pótolni lehet a hiányt. „A lényeg a diák fejlődése, motivációjának a szinten tartása” – hangsúlyozza a tanítónő.

PAP MELINDA

**Módosították az iskolai szabályzatot,
a diákok képviselői a tartalom helyett az eljárást kifogásolják**

Búcsú a mobiltól és a portaszolgálattól

Az új iskolai szabályzatnak inkább az elfogadási módját, semmint tartalmát kifogásolják a tanulók képviselői. A szabályzat többek között mentesíti a diákokat az egyenruhától és a portaszolgálattól, tiltja, hogy kitegyék őket óráról, és szabályozza az iskolai mobiltelefon-használatot.

Nem tarthatják maguknál mobiltelefonjukat a tanórák alatt a diákok, ugyanakkor a jövőben portaszolgálatra sem lehet kötelezni őket – csak

iskolai tevékenységet, az eszközöket csakis a pedagógus engedélyével, illetve sürgősségi esetekben lehet használni. A dokumentum ugyanakkor azt is tiltja, hogy a diákokat kapusszolgálatra osszák be, és arra is kitér, hogy a tanulókat nem lehet egyenruha viselésére kötelezni.

A szabályzat leszögezi továbbá, hogy az iskolai osztályozást (jegyet, pontszámot) nem lehet büntetési eszközként használni, ez kizárólag a diák tudását, felkészültségét hivatott tükrözni. A pedagógus ugyanakkor a tanórán való részvételt sem tilthatja meg a diáknak (azaz nem teheti ki óráról, ahogy az évtizedeken keresztül bevett szokás volt a tanórát zavarók esetében), az indoklás szerint ezáltal sérülne annak oktatáshoz való joga.

Kifogásolják az eljárást

Az egyik napról a másikra módosított fontos dokumentumot több diákszervezet is kifogásolta, ezek többsége azonban nem is annyira annak tartalmát, mint a változtatás módját rótták fel a minisztériumi illetékeseknek. Elsősorban azt sérelmezték, hogy a szaktárca nem szervezett közvitát, nem kérte ki az érintettek véleményét a témában. A Romániai Magyar Középiskolások Szövetsége (Makosz) több diákszervezettel közös közleményt adott ki, melyben a minisztérium eljárásának átláthatatlanságát bírálják, szerintük ez az egész román oktatási rendszerre rossz fényt vet.

Azt is kifogásolják továbbá, hogy a minisztérium nem vetette össze az új szabályzatot a diákok jogállását szabályozó dokumentummal, mely szintén kitér a mobiltelefon órákon való használatára. „Elfogadhatatlan, hogy egy több millió diákot, pedagógust és szülőt érintő dokumentumot nem hoznak előzetesen nyilvánosságra,

és nem adják meg annak a lehetőségét, hogy az érintettek javaslatokat fogalmazzanak meg” – jelentette ki Constantin-Alexandru Manda, a Konstanca megyei diákszervezet elnöke, aki szerint a tanulók jogainak védelme érdekében elemzik az új szabályzatot.

Túllőttek a célon?

Már értesítették a tanintézeteket a szabályzat módosításáról, nyilatkozta a sajtónak Görbe Péter Hargita megyei főtanfelügyelő, aki szerint elsősorban a portaszolgálat eltörlése okozhat nehézséget egyes iskolákban, ugyanis sok helyen nincs elegendő személyzet erre. A mobiltelefon-használat korlátozását hasznos intézkedésnek tartja, de mint mondta, ezt már számos iskola belső szabályzatában tiltotta. Ellenben olyan pedagógus is akad, aki nem ért egyet a szigorítással. Varga László, a csíkszeredai Márton Áron Főgimnázium igazgatója szerint az eddigi szabályozás, miszerint a telefon a diákoknál maradhatott az órák alatt, és indokolt esetben használhatták, megfelelőbb volt. „Mostantól le kell adniuk, mintha érettségi vizsgájuk lenne” – mutatott rá. Kiss Imre Kovászna megyei főtanfelügyelő arra hívta fel a figyelmet, hogy a jó pedagógus eddig sem büntetett az osztályozással, de azt is elismerte, hogy az ország különböző pontjain volt példa visszaélésekre. „A jó tanár azonban kizárólag a tudásra ad jegyet, és nem befolyásolja az osztályzatot, ha például a diáknak hosszú a haja, szakadt farmerben jár, vagy ellóg az óráról” – jelentette ki a főtanfelügyelő, aki szerint a nevelésnek a gyerekekkel, szülőkkel való egyeztetés révén kell történnie, és nem az osztályzat által.

Hírösszefoglaló

- Úgy tűnik, az egyenruhának és az mobiltelefonozásnak is befellegzett

kettő azok közül a módosítások közül, melyeket közvíta szervezése nélkül hajtott végre a szaktárca. Az oktatási minisztérium új iskolai szabályzata nagyrészt a diákok érdekében módosult, de a tanulók képviselője így is több kifogást megfogalmazott a dokumentum kapcsán.

Liviu Pop oktatási miniszter – akárcsak több más fontos kérdésben –, most is Facebook-oldalán számolt be arról, hogy a szaktárca január 8-án új szabályzatot fogadott el a tanintézetek belső működésére vonatkozóan. Eszerint a diákoknak a tanórák alatt a mobiltelefonokat „az osztályteremben kialakított speciális helyen” kell tárolniuk úgy, hogy azok ne zavarják az

Így telt a téli vakációm

• Hó, hó, hóember. Téglás Noémi, 3. osztályos, Váradi József Általános Iskola, Sepsiszentgyörgy

• Korcsolyapályán. Kész Enikő, 4. osztályos, Bod Péter Általános Iskola, Felsőcsernáton

• Könyvtári kölcsönzés. Téglás Eszter, 5. osztályos, Váradi József Általános Iskola, Sepsiszentgyörgy

• Karácsony este
ikkrel.
Csiki Frida,
2. osztályos,
Bethlen
Gábor
Montessori-
iskola,
Budapest

Mi fán terem az élménybiológia, avagy szórakoztató játék is lehet a tanulás

Empátiás helyzetekre alapozva építette fel az élményszerű oktatásra összpontosító módszerét Joós Andrea magyarországi biológiai tanár, aki nemrég Kolozsváron tartott előadást.

Évekig ott szunnyadt a tanári diploma a zsebében, mialatt tévés műsor-szerkesztőként dolgozott, de aztán egyre csak mocorgott az az oklevél jobban és jobban, míg nem Joós Andrea hatalmas lendülettel beállt biológiatanárnak. – Amilyen nagy volt a lendület, olyan nagyot is koppantam, és csak azt vártam, hogy legyen már vége az óráknak – vallotta népes hallgatóság előtt elhangzott decemberi előadásán Kolozsváron a

Az első kettőt elvetette, s bár illúzióktól mentesen kimondja: „az én életemben már nem lesz más az oktatás, de hosszú távon mégis”, a harmadik megoldást választotta: tenni valamit, jobbítani. Így kezdett hackerkedni...

Módszerének kialakításához sok előkészületre volt szükség, többek közt végigült 7 tanórát, ami egy nagyobb évfolyamú osztály diákjainak átlagos órarendje. Nem kellett előzetesen készül-

a nap végére. Ilyen empátiás helyzetből építette fel aztán saját módszerét, amiről elismeri, hogy nem kevés munkát igényel a tanár részéről, legalábbis eleinte mindenképpen, ugyanakkor kb. 15 fős kisebb csoportokban alkalmazható, és ő maga sem használja a teljes módszertant minden egyes osztálynál, ahol tanít, mint mondta, napi 5-6 csoporttal nem lehet.

Dumaidő, a mobiltelefon mint eszköz

Ha frontális órát tart, olyankor Joós Andrea biológiaóráin létezik dumaidő. Ilyenkor a diák felállhat, nyújtózhat, ehet-ihat. A számonkérésnek is sajátos formái vannak: a kisebbeknél a szóbeli feleléskor két diákot nevez meg, akiknek 5 percük van felkészülni. Kissé elvonulnak az osztálytól, vihetnek magukkal papírt, írószert, ám könyvet nem. A nagyobb diák videófeleletet küldhet: 3 perces vágatlan videó egy adott témáról, használhat jegyzeteket, de nem olvashat folyamatosan, a fülében ne legyen fülhallgató. Volt már ötperces felelésnél olyan koreográfia, ahol a kacsacsőrű emlős parázs vitába keveredett egy koalával...

Az értékelés során jegyek helyett első szakaszban egy-egy hónapon át pontokat gyűjtenek a diákok, akárcsak egy számítógépes játékban, innen is ered a módszer elnevezése: gamification. Most jól fogózzon meg, aki tanár: a diák eldönti, hogy mikor felel, mikor ír dolgozatot, amelynek a kérdéseit is ő maga állíthatja össze... természetesen bizonyos szabályok alapján. Hihetetlenül kreatív megoldásokkal érkeznek a diákok,

• Joós Andrea (balra) kolozsvári közönsége tagjaival a pedagógusfórumon

Sapientia egytemen szervezett pedagógusfórumon. Megtudhattuk, hogyan jutott el ebből a pontból odáig, hogy ma már módszertani előadásokat tart az élményszerű oktatásról.

A nagy koppanással együtt jártak például olyan „módszertani” fogások, mint a jeggyel való fegyelmezés, amit már akkor nagyon nem szeretett. „Szemét tanár voltam” – vallja magáról nem kevés önironiával. S mert ez neki magának már akkor nem tetszett, keresni kezdte a kiutat. Három megoldást látott: visszamenni tévésnek, belemerülni egy kellemes fásultságba, kívánni, míg valami történik, vagy pedig tenni valamit, hogy számára jobb legyen a tanítás.

nie ezekre az órákra, nem kérték számon tőle a leckét, házi feladatot, nem írt felmérőt, és órák után sem kellett tanulnia másnapra – mégis megfájult a feje

Az órát a diákokra kell formálni, nem fordítva

Joós Andrea óraadó biológiai tanárként dolgozik Magyarországon, cégeknek és civil szervezeteknek tart tréningeket és előadásokat. 2017 novemberében megjelent az első általa rajzolt felnőtt színezőkönyv: a *Szívtetkő*. „Tanári munkámban elsősorban az élménypedagógia és a

tapasztalati tanulás módszereit alkalmazom, építve a tanuló(k) saját kreativitására, és támaszkodva a közös térben kialakuló bizalomra és elfogadásra. Abban hiszek, hogy az órát kell a diákokra formálni, nem pedig fordítva” – olvasható Joós Andrea honlapján, a Joosandrea.com-on.

hozta már zöld papucsot papucsállatka gyanánt, tisztességesen sejtfelepítéssel, de fánk vörösvérteteket is, idegtest fülbevalót, hasnyálmirigy táskát.

A szemléltetés során Joós Andrea kézenfekvő eszközként tekint az okostelefonokra, amelyekből ma már minden diák zsebében lapul egy. A szemléltető anyagokat az Élménybiológia nevű Facebook-oldalra feltölti, ott bárki megtalálhatja, és saját óráin használhatja.

Az ilyen órák a tanár számára is érdekesekek, mozgalmasak, talán segítenek a tanári légkörének javításában, a kiegészítésekben, feloldásában. Egy apró csoki csodákat tehet: névtelen ajánlóként letenni egy kolléga asztalára és megkérni, „küldje tovább” – bár ez ugyan semmit meg nem old, mégis ideig-óráig megpiszkálja a rossz hangulatot, a kollektív önsajnálatot. A kiegészítő létező és gyakori, természetes jelenség, a kontaktórák legalább annyira következményei ennek, mint amennyire sikeres előidézői. Az előadó szerint Magyarországon a kontaktórák száma kétszerese a fejlett államokra jellemző átlagnak, és ez nem jó.

– Megvárhatom, míg a testem jelez – én ezt vártam meg (Andreát endometriózissal diagnosztizálták). Ne csináljátok ezt, ami feltölt, azzal foglalkozzatok – hangzott a biztatás, majd a példa: Andrea számára a rajzolás jelentette a feltöltődés útját, már gyerekként is imádott rajzolni, ha szülei magukkal vitték valahova, ahol csendben kellett lennie, elég volt a papír és ceruzák. Biológiatanárként népi motívumokkal rajzolja meg az emberi test szerveit, ezekből egy kötetre való kifestőt gyűjtött össze a novemberben megjelent *Szívtetők*ban (a könyv címe Lackfi Jánostól származik).

Puskáért pluszpont...

Tulajdonképpen az értékelési rendszer játékosítását jelenti, megszűnik tehát a hagyományos és rettegett feleltetés, helyette szórakoztató játékszerű rendszer van, pontos szabályrendszerrel. Mindig meg kell határozni a célt: mit akarok a gamificationnal? Például fejleszteni a diákok prezentációs készségét, motiválni a tanulókat. A megfogalmazott célt kommunikálni kell a szülők, tanárok felé – ebben alighanem jelentős előny Andrea számára a sajtós múltja. Módszerének céljait hackerkedő biológiatanárunk Bill és Melinda Gates jegyzékéhez közelállóként fogalmazta meg, amely a 21. századi készségek közé sorolja a tudásépítést, az együttműködést, az infokommunikációt

technológiák használatát, valós problémák megoldását és innovációt, önszabályozást.

Az általános oktatási gyakorlat ma egy elvégzett feladat után, legyen az szóbeli feleltetés vagy dolgozat, osztályzatával szembesíti a tanulót, amelyen nem változtathat, az végleges. Az Andrea által használt, elsőre akár bonyolultnak tűnő, de nagyon logikus, jól követhető értékelési rendszernek az a hatalmas előnye, hogy a diák pontosan ismeri a követelményrendszert, folyamatos visszajelzést kap a teljesítményéről, és így tudja igazítani azt. Egy hónapban egy feladattípust egyszer lehet elvégezni, de minden feladattípust legalább egyszer kötelező teljesíteni egy félévben. A jegyek tükrözik majd az órai munka általános értékelését, továbbá a dolgozatot, amelynek feladatait maga a diák állítja össze, már ezzel tanul, és a rendszeresen íratott ismeretlen összetételű dolgozatok jelentette stressz alól is mentesül (a dolgozatírás előtt leadott puskáért pluszpont jár!). Jegyet kapnak a tanár által összeállított összefoglaló tesztre, a beadandóra (meghatározott terjedelmű házi dolgozat, projekt), a féléves csapatmunkára (pl. album Budapest élőlényeiről), utóbbiért általában sok pont jár, és itt virágzik ki igazán a kreativitásuk, videót, memória társasjátékot készítenek, stb. Jegy jár a kiselőadásra – ez egy ötperces bemutató a tananyaghoz kapcsolódó részletből, amelyre előre jelentkeznek a diákok. Léteznek aztán extra feladatok (itt gyakorlatilag bármit hozhat a diák a tananyaghoz kapcsolódóan), videófelelet is van, de létezik gyorsasági pluszpont (pl. a hónap közepéig elvégzett feladatokra), ez a tanári munkát is strukturálja, így nem marad minden diák minden feladatának értékelése a hónap végére, a tapasztalat szerint nagyjából fele-fele arányban megoszlanak két csúcsideőben. Lízings is van, vagyis, ha hónap végén valaki 1-2 pontra van a tízestől, akkor a tanár megelőlegezi számára, a következő hónapban annyival többet kell teljesítenie.

Hisz ez nem is tanulás! (pedig de)

A diákokat a tanár segíti a tervezésben, egy internetes drive-ban táblázatokban mindenki követheti a saját teljesítményét, ugyanakkor külön táblázatban egyéni tanulói terv elkészítésére van lehetőség, ide ki-ki beütemezheti magának a különféle feladatok saját maga által megállapított határidejét. A diákok egyéni visszajelzést kapnak az elvégzett

feladataikról, és még ott is van lehetőség javítani.

Ennek az értékelési rendszernek az érdekessége és vitathatatlan előnye, hogy a diákok úgy gondolják, amit csinálnak, az nem is tanulás. Ugyanakkor nagy a diák felelőssége, hiszen – a feladatok elvégzésének ütemezésével – végső soron ő maga dönti el, hogy hányast kap. Andrea szerint borzalmasan nehéz 0 százalékos teljesítményt nyújtani. A sokféle jellegű feladatok között szinte biztos, hogy mindenki talál olyat,

• Élményalapú oktatási módszert dolgozott ki Joós Andrea

amelyben jó, ha esetleg mégsem, akkor ezzel a módszerrel jobban tud fejlődni. Tapasztalata szerint a harmadik hónapban érzékelhető egy hullámvölgy a diákok részéről, amikor „elegük van” az egész játszva tanulásból, ilyenkor csökkenthetők a ponthatárok, ezáltal a diákok úgy érzik, nekik is van beleszólásuk az egész rendszerbe, és ez többnyire újabb löketet ad.

Joós Andrea elismeri, hogy az általa követett módszer nagyon melós, sok a kudarc is, ugyanakkor energiával tölt(het) fel. Kapott negatív visszajelzéseket kollégáktól többnyire a háta mögött, de a tanárok mintegy 30 százaléka nagyon pozitívan viszonyult a „hackerkedéseihez”, 10 százalék nagyon negatívan, a többi pedig valami ilyesmit gondolhat: jó, csinálj, Andika, majd belefásulsz te is... Andrea szerint mégis menő, ha valaki úgy önmegvalósít, ha szolgál is egyben, ezért így biztatta a jelenlevőket: „Menjete tanárnak, és merjete hackerkedni!”

KEREKES EDIT

Gyerekeket és felnőtteket is tanít Demény Helga úszásoktató

Legfontosabb a személyes példamutatás

A személyes példamutatás rendkívül fontos az oktatásban, nevelésben – vallja meggyőződéssel Demény Helga marosvásárhelyi születésű, de Kolozsváron élő úszásoktató, aki 2017 februárjában az első erdélyi nőként egy teljes napon át úszott – összesen 52 kilométert – a Kecskeméten megrendezett, Az úszás ünnepe elnevezésű rendezvényen. Mindezt azért, hogy személyes példát mutasson tanítványainak, akiket úszni tanít.

– Hogyan került kapcsolatban az úszással?

– Ez húsz évvel ezelőtt történt, négyéves voltam. Anyukám nem tudott úszni, ezért elvitt minket az uszodába, hogy ott tanuljuk meg. Így megtanultam úszni, majd folytattam, és végül versenyszerű sportolás lett belőle.

– A mellúszás valamennyi számában, 50, 100 és 200 méteres távon, valamint a vegyes váltóban.

– 18 évesen miért döntött úgy, hogy abahagyja az úszást, és inkább egyetemre jár?

– Az az igazság, hogy Romániában nehéz sportolóként megélni, ha az ember más sportágat űz, és nem focista vagy teniszező. Nekem az úszás mindig is egy hobbi volt. Édesanyámnak meggyőződése volt, hogy valamivel még foglalkozni kell az iskola mellett. Nekem és az öcsémnek ez az úszás volt. Végig hobbiként fogtam fel, persze örültem annak, hogy jöttek az eredmények is, de soha nem vettem annyira komolyan, hogy világszínvonalon izzsem ezt a sportot. No meg gyerekkori álmom volt, hogy állatorvos legyek, ezért beiratkoztam az egyetemre. Magas színvonalon sportolni sajnos nem lehet egy komoly egyetem mellett.

– Versenysportolóként inkább sprint-számokban úszott. Hogy jutott eszébe, hogy hosszútávon is próbálkozzon és elinduljon a 24 órás futamon?

– Hosszú történet. Igazából olyan nagyon nem voltam oda az úszásért, csináltam, mert kellett csinálni, viszont amikor egyetemre kerültem, majdnem egy évet kihagytam. Akkor jöttem rá, hogy tényleg hiányzik, és muszáj a medence mellett maradnom, mert az egyetem önmagában nem adta meg azt a boldogságot, ami korábban az úszással együtt megvolt. Elkezdtem úszásoktatással foglalkozni, és a tanítás mellett természetesen úsztam is, mert nekem is hiányzott, hogy mozogjak. A klub, ahol dolgozom, arról híres, hogy Romániában több nyílt vízi versenyt is szervez. Ezekre én is beneveztem, és persze készülni is kellett rá. A 24 órás úszásom előtt a 10 kilométer volt a legtöbb, amit egyhuzamban leúsztam. Rájöttem, hogy semmi sem felszabadítóbb, mint a nyílt vízi úszás. Az öcsém

korábban már leúszta a távot, igazából lebeszélte volna róla, de köztünk mindig megvolt egyfajta versengés, hogy ha ő megcsinálta, akkor nekem is meg kellett. Kecskeméten minden évben megszervezik Az úszás ünnepe elnevezésű rendezvényt, amelyen csapatban és egyéniben is el lehet indulni. Én eleinte arra készültem, hogy csapatban veszek részt a versenyen, de aztán megkérdeztem, hogy nők nevezhetnek-e egyéni számban. A válasz az volt, hogy igen, de eddig közülük még senki nem fejezte be a versenyt, úgyhogy nőként nagy reményeket ne fűzzek hozzá. A legnehezebb dolog volt, amit valaha életemben csináltam. Ilyenkor az agyad már nem dolgozik, hanem mész automatikusan anélkül, hogy gondolkodnál, mert nem szabad megállni. Természetesen három óránként voltak szünetek 15-20 percre ki lehetett szállni a medencéből enni, frissíteni, ellenben nem ajánlott túl sokáig megállni, mert akkor nem tudod folytatni. A víz 26,5 fokos, 8-10 óra úszás után kezd hideg lenni. Nagyon nehézek voltak a szünetek utáni visszatérések a medencéből. Ha nincs ott medence szélén az öcsém, hogy biztasson... Vagy kétszer megfordult a fejemben, hogy abbahagyom.

– Nagy szükség lehet a morális támogatásra egy ekkora megpróbáltatásnál...

– Így van. Szükség van egy olyan ember támogatására, aki tudja, hogy mit beszél. Több barátom is ott volt a helyszínen, de az öcsém volt az egyedüli, akiben hittem és bíztam. Tényleg teljesen elhittem mindent, amit mondott, mert tudtam, hogy egy évvel korábban ő ezt végigcsinálta. Nagyon sokat segített.

– Hogyan kezelte a sikerrel járó ismertséget?

– Örültem neki. Azért veszek ezeken a sporteseményeken, hogy példát

• Demény Helga (balra) már iskoláskorában elkezdett úszást oktatni

– Mikor derült ki, hogy nem csupán úszni tud, de a versenysporthoz is megvan a kellő tehetsége?

– Mintegy három év elteltével ekkor kezdtem el megyei versenyeken részt venni. Tízévesen vettem részt az első országos bajnokságon. Két évig mellúszóként a román válogatott tagja voltam, és 18 éves koromig végig versenyszerűen sportoltam.

– Válogatottként milyen számokban indult?

mutassak azoknak az embereknek, akiket tanítok, hiszen nemcsak gyerekekkel, de felnőttoktatással is foglalkozunk. Utóbbi néhány éve kezdődött Romániában, azelőtt senki nem foglalkozott vele. Mi ezt ugyanolyan komolyan vesszük, mint a gyerekek oktatását. Szerintem ugyanolyan fontos egy felnőttnek is, hogy tudjon úszni, mint egy gyereknek. Sőt egy felnőtt számára talán még hasznosabb. Úgy látom, hogy az embereknek szükségük van arra, hogy példát mutassanak nekik azok az emberek, akiktől tanulnak. Nem elég a medence széléről „leadni” az úszást. Be kell menni a vízbe, meg kell mutatni az embereknek, hogy tudjuk, hogy mit beszélünk, és értünk ehhez a dologhoz.

– Tehát komolyan gondolja, hogy az oktatásban, nevelésben ennyire fontos a személyes példamutatás?

– Így van. Nagyon fontos.

– Ha már itt tartunk, mióta oktat gyerekeket és felnőtteket is?

– Az egész iskoláskoromban kezdődött, először az edzések mellett kezdtem el foglalkozni gyerekekkel, az elejétől fogva nagyon élveztem. Még Marosvásárhelyen elkezdtem felnőttekkel is foglalkozni, aztán volt egy éves szünet, amikor elsőéves voltam az egyetemen. De tulajdonképpen 19 éves koromtól kezdve mindennap foglalkoztam vele.

– Milyen korban érdemes elkezdeni az úszást? Ön ugye négyéves korában kezdte. Mit tanácsolna egy szülőnek, aki most épp azt fontolgatja, hogy hová vigye a gyereket sportolni?

– Az fontos, hogy a gyerek sportoljon. Mindegy, milyen sportot űz. Ez elsősorban a szülő választása, mert zsenge korában a gyerek még nem tudja eldönteni, hogy melyik sportágat szeretné űzni igazából. Mindenképpen ajánlom az úszást, mert ez a sport adott helyzetekben megmentheti a gyerek életét. Még napjainkban is előfordulnak a nyaralások alkalmával tragédiák amiatt, hogy gyerekek vagy felnőttek nem tudnak úszni. Nem véletlen, hogy a nyugati országokban az úszás kötelező sport iskoláskorban. Azt javasolnám, hogy gyerekek minél korábban, 3-4 éves korban kezdjék el az úszást, mert ekkor már elég idős a gyerek ahhoz, hogy lehessen vele

•Demény Helga: „az úszásnak számos pozitív hatása van, így az is, hogy minden izomcsoportot megmozgat”

kommunikálni, megértse az egyszerű mozgásformákat. Az igazsághoz hozzátartozik, hogy ahogy nő korban a gyerek, úgy a félelem is nő benne, azaz tudatosul benne, hogy fél a víztől. Ezért idősebb korban nehezebb megtanulni úszni, miközben a három-négy éves gyerekek játszi könnyedséggel megy a dolog, 8 óra után már eljutunk vele oda, hogy egyedül beugrik a vízbe, és ki is tud jönni a partra.

– Milyen készségeket fejleszt az úszás, amely más sportágakban és a hétköznapi életben is hasznos?

– Elsősorban a mozgáskoordinációját fejleszti a kisgyerekeknek, de fejleszti a légzőszerveket, a szívet. Az a legnagyobb előnye az úszásnak, hogy a vízben olyan közegben vagyunk, ahol az ízületek nem erőltetődnek, és minden izomcsoportot megmozgat.

– A versenysportot mikor érdemes elkezdni?

– Nincs olyan konkrét időpont, amikor azt mondjuk, hogy a gyerek váltson versenysportra. Ez úgy működik, hogy a gyerek megtanul úszni, utána edzésekre jár, de azt már a szülő dönti el, hogy milyen gyakran szeretné hozni a gyereket. A tehetség is fontos, de hiába valaki nagyon tehetséges, ha nincs munka benne, az sajnos elvesztődik, meg lehet valaki kevésbé tehetséges, ha nagyon sokat dolgozik az pótolja a

tehetségbeli hiányt. Nagyjából 7-8 éves korban dől el, hogy kiből lesz versenysportoló, ekkor már meg lehet nagyjából mondani, hogy érdemes-e komolyabban foglalkoznia a sportággal, vagy nem.

– A felnőtteket mennyire nehéz oktatni?

– A felnőtteket nehezebb oktatni, mint a gyerekeket. Ők ugye félnek, gyakorlatilag vízfóbiával érkeznek a medence partjára, mert vagy nem mentek vízbe soha, vagy akadnak kellemetlen élményeik, nagyon sokszor éjjel áll a dolog háttérben. Ellenben sokkal könnyebben felfogják a mozgásformákat. Nehezebb a légzést megtanulni felnőttkorban és persze a félelmet legyőzni, ami az ember agyában dől el.

– Lehet látni a különbséget szabad szemmel az úszó és a nem sportoló gyerekek között?

– Fizikai szempontból mindenképpen. Ha egy gyerek már úszott egy-két évet, az már meglátszik a tartásán. Az úszás híres arról, hogy szélesíti a vállat. Nem tudom, ez mennyire felel meg a kislányok elvárásainak, de a gyerek testtartásán meglátszik, hogy olyan sportot űzött, amely a hátgerincet fejleszti.

KISS ELŐD GERGELY

Interjú Bukur Tamással, a Makosz elnökével

„Ebben az országban még mindig nem szeret senki iskolába járni”

Huszonnyolc éves a romániai magyar középiskolások érdekvédelmi szervezete, amely annak idején tanárok és diákok közös kezdeményezésére alakult. Jelenleg 72 helyi diákszervezet képezi a szervezet strukturális alapját, amelyet 11 megyei diáktanács tart össze. De hogyan is működik a szervezet, miben segítik a magyar diákságot, illetve van-e beleszólásuk az országos tanügyi döntéshozásba? Többek közt erről kérdeztük Bukur Tamást, a Romániai Magyar Középiskolások Szövetségének (Makosz) elnökét.

– *Mesélj magadról és a makoszos korszakodról egy keveset: mióta vagy a szervezet tagja, mikor vetted át a közösség vezetését, illetve miért vállaltad el ezt a feladatot?*

– A marosvásárhelyi Bolyai Farkas Elméleti Liceumba jártam középisko-

a jegyeket, és elmentünk közösen az előadásra. Hála Istennek, az osztálytársaim ezeket a próbálkozásaimat szívesen fogadták, és mindig volt jónéhány résztvevő a közös programokon. Amikor elkezdtem a középiskolát a Bolyaiban, hamar eldöntöttem, hogy a helyi diákszövetségben mindenképpen tevékenykedni szeretnék. El is jártam rendezvényekre, és volt, hogy besegítettem a szervezésbe is. Emellett írogattam az iskolaújságba, a *Tentamen*be is.

Kilencedik osztályos koromban még nem is hallottam a Makoszról, első ízben 2014 nyarán találkoztam a szervezettel. Ekkor nagyobb „déeszések” meggyőzték, hogy menjek el a diákönkormányzati szabadegyetemre, a Makosz egyhetes táborába. Itt képzéseken vettem részt, csapatban dolgoztam, valami olyasmivel találkoztam, amivel azelőtt soha. Elsőre nem igazán nyerte el teljes mértékben tetszésemet a rendezvény, de természetesen a hangulatot, a közösséget, a rendezvény programjait és a változatos képzéseket nagyon élveztem. A nagyobbaknak persze sikerült meggyőzniük, hogy elmenjek további rendezvényekre, összejövetelekre is. Közben az iskolaújság főszerkesztője lettem, és az iskolában elkezdtem a nagyon komoly és embert próbáló közösségi munkát, az újság szerkesztését. Gyártottam a diáklapot, jártam Makosz rendezvényekre, és kezdtem belerázódni a közösségi munkába. Aztán 2015-ben előbb a Bolyai-diákszövetség médiareferense, majd a Makosz elnökségi tagja lettem, és akkor minden magasabb fokozatra kapcsolt. Rendezvények, elnökségi gyűlések, rohanás és minden, amit el lehet képzelni, és aminek nagy részét az osztálytársaim többsége nem igazán tudta értelmezni. 2016 decemberében lejárt az elődöm, Buryán Tünde elnöki mandátuma, és

személyes indíttatásomnak, illetve sokak unszolásának köszönhetően jelentkeztem a tisztségre. Bár ekkor már végzős voltam, és sok ismerősöm (köztük a szüleim) véleménye szerint inkább a tanulással kellett volna foglalkoznom, mégis úgy gondoltam, hogy ezt az élvezetes és izgalmas munkát és a vele járó karriert nem lehet abbahagyni. Élveztem minden percét, most is élvezem, és az az elégtétel, hogy közösségemért, a diákságért és a magyarságért egyszerre tehetek valami hasznosat, már csak hab a tortán.

– *Már egyetemista vagy, mégis te vezeted a szövetséget. Mennyire szokatlan helyzet ez? Hogyan tudod az egyetemi feladataidat összeegyeztetni az elnöki teendőiddel?*

– A szervezet szempontjából ez egyáltalán nem mondható szokatlan helyzetnek, mivel a jogi személyiség miatt szükséges feltétel az elnök személyével kapcsolatban, hogy nagykorú legyen, hogy a szervezetet a nevére lehessen íratni. Így elég gyakran megtörténik, hogy a Makosz elnökei, főleg mandátumuk második évében már egyetemisták. Az elmúlt három egyetemen töltött hónap tapasztalatából azt érzem, hogy könnyebb egyetemistaként Makoszelnöknek lenni, mint végzős középiskolásként.

– *Hogyan tudtok együttműködni a helyi és a regionális magyar diáktanácsokkal? Miben tudjátok támogatni az ő munkájukat, illetve ők hogyan segítenek nektek?*

– A Makosznak a legtöbb, Erdélyben működő magyar diáktanács tagszervezete. Az iskolai diáktanácsok megyei szervezetekbe tömörülnek (természetesen azokban a megyékben, ahol több ilyen iskolai DT létezik), és így

• Bukur Tamás egyetemistaként vezeti a középiskolások szövetségét

lába, 2017-ben végeztem. Jellememből adódóan mindig kritikus voltam tanáraimmal szemben (is), és sosem féltem megszólalni, akkor sem, ha ezáltal ellenkezni kellett másokkal. Ha jól emlékszem, akkor hatodik osztályos koromban kezdtem el a közösséget formálni, legelőször rendezvényszervezéssel – bár ezt akkor még, egyáltalán nem tudatosan csináltam és fogalmam sem volt arról, hogy így nevezik. Közösségépítői tevékenységem akkoriban abból állt, hogy szünetben az osztályteremben felírtam a táblára egy színházi előadás címét, időpontját, a belépőjegy árát, összeszedtem az osztálytársaimtól a pénzt, megvásároltam

képviseltetik magukat a Makoszban. A helyi és megyei diáktanácsokra nézve a Makosz szolgáltatása többértékes. Elsősorban lehetőséget nyújtunk arra, hogy találkozzanak egymással, tapasztalatot cseréljenek, ötleteket szerezzenek egymástól. Ezekre formális keretet teremtenek az egyeztető és döntéshozó fórumaink. Másodsorban érdekképviseleti szerepet tölt be a Makosz, a diákok érdekeit igyekszünk képviselni ott, ahol csak lehetőségünk van rá. Harmadsorban pedig a diáktanácsok tagjai számára személyes fejlődési lehetőséget nyújtunk a rendezvényeken kötött barátságok és az általunk szervezett képzések révén.

– Milyen a viszonyotok a román diáktanácsokkal?

– Sok éve büszkén állíthatjuk, hogy a román diáktanácsok ernyőszervezetével, az Országos Diáktanácsal (Consiliul Național al Elevilor) kiváló a kapcsolatunk. Ezt az együttműködést nem befolyásolják a nemzetiségi ellentétek. Bár néha beszélünk róluk (mivel nem akarjuk a szőnyeg alá söpörni), soha nem engedjük, hogy az együttműködésünkben ezek az ellentétek akadályt jelentsenek. Sikerült abban konszenzusra jutnunk, hogy nemzetiségi különbségeink inkább erősséget jelentenek számunkra, mintsem gyengeséget. Igyekszünk egymást kölcsönösen segíteni.

– Mivel hivatalosan nem ismeri el a román kormány a működéseket, ezért állami támogatásokban sem részesültek. Miből tudjátok fenntartani a szervezetet úgy, hogy a mindennapi működésében ne essen csorba?

– Az elmúlt években sajnos gyakran jellemző volt a szervezetre, hogy anyagi gondokkal küszködött, de ez a helyzet szerencsére a közelmúltban stabilizálódott. A fő anyagi forrásunkat a megnyert pályázatok és a különböző szervezetekkel, intézményekkel való együttműködések jelentik. Elsősorban a Communitas Alapítványtól és a Romániai Magyar Demokrata Szövetségtől kapunk segítséget normative támogatás és pályázatok formájában. Emellett 2017-ben sikerült együttműködési szerződést kötnünk a magyarországi emberi erőforrások minisztériumával, a Wilfried Martens Európai Oktatási Központtal, és a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségével. Mivel egyre többen ismerik fel, és ismerik el tevékenységünk

értékteremtő jellegét, ezért szívesen támogatnak minket, amely által a legtöbb elképzelésünket meg tudjuk valósítani.

– *Annak ellenére, hogy az állam nem ismeri el hivatalosan a szervezet meglétét, a kardinális kérdésekben rendszerint véleményt formáltok. Mekkora ennek a foganata? Az oktatási intézkedések és törvénymódosítások előtt kikéri a véleményeket a döntéshozók?*

– Ez sajnos nagyon változó. A foganat attól függ, hogy milyen jellegű kérdésben szólalunk fel, és befolyásolja az is, hogy kik az illetékesek az ügyben. Van, hogy sikerül konkrét eredményt elérnünk, de az is előfordul, hogy a hozzászólásunkat semmibe veszik. Mostanában nem túl jellemző, hogy kikéri a véleményünket a döntéshozók a döntések meghozatala előtt. Pozitív tapasztalat volt, hogy a 2016-os szakértői kormány tanügyminisztériuma román kollégáink kérésére többször is meghívott minket gyűlésekre, munkacsoportokba. Ez mostanában azonban egyáltalán nem történik meg, mivel a tanügyminiszter és a közoktatási államtitkár is egyéltelműen elutasítja a gondolatot, hogy az oktatási törvény által előírt Országos Diáktanácson kívül bármely más diákszervezettel szóba álljon. Közösben dolgozunk ugyanakkor azon a kisebbségi oktatásért felelős államtitkársággal, hogy valahogyan közvetlenül is eljuttathassuk véleményünket a döntéshozásba.

– Mit gondolsz, melyek a legégetőbb tanügyi kérdések jelenleg az országban, amelyek a magyar osztályokba járó diákokat is érintik?

– Rengeteg gonddal szembesülünk nap mint nap a romániai oktatásban, nehéz lenne felsorolást készíteni erről, mert a tankönyvek minőségétől kezdve a tanárképzésen át az iskolák felszereltségéig mindent problémaként lehet azonosítani. Úgy gondolom, hogy ezeket egytől egyig sürgősen kezelni kéne, fáradságot és anyagi erőforrást nem kímélve. Mégis a legégetőbb kérdésnek azt tartom, hogy ebben az országban még mindig senki nem szeret iskolába járni. Sem a tanárok, sem a diákok. Ez az a probléma, amit elsőként kéne orvosolni, de mégis valahogy ez az, ami az összes többiből ered. Ha a tanárok és a diákok is elkezdik élvezni az iskolai foglalkozásokat, és jól érzik magukat az intézmény falain belül, akkor elkezdhetünk más dolgokkal foglalkozni. Viszont

mivel ez nagyon hosszú és nehezen végrehajtható folyamat, talán eredményesebb lenne, ha minden más problémát megoldanánk és azáltal, hogy megoldottuk őket, a fő probléma is eltűnne. Ehhez viszont nagyfokú tudatosságra van szükség a diákok, tanárok, de elsősorban a döntéshozók részéről.

– *Melyek azok az intézkedések, amelyekre a legbüszkébb vagy regnáló elnökséged idején? Ha lehetne, akkor mit változtatnál meg?*

– A legbüszkébb talán arra vagyok, hogy partneri kapcsolatunkat újra-élesztettük, és új partnereket szereztünk. Különösen büszke vagyok a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségével ápolott kapcsolatunkra, amely ebben az évben igencsak gyümölcsöző volt. Emellett a Makosz belügyileg, a tagszervezetek szintjén is jól teljesített. Egyre több és több diák érdeklődik a tevékenységünk iránt, és egyre nagyobb a lelkesedés is. A belügyek mellett a Makosz külügyi szempontból is fejlesztette tevékenységét. Tagszervezete vagyunk az OBESSU-nak (Organising Bureau of European School Student Unions), ahol ebben az évben a legtöbb alapszabályzat-módosítási javaslatot mi tettük, és egyre többet adnak a szavunkra az európai diáktanácsok. Az elmúlt év fénypontjának mégis azt a pillanatot tekintem, amikor májusban, az országos képzéshétfőnkre kiírt online jelentkezésen egy este alatt betelt a 80 résztvevői hely, és sokszoros túljelentkezéssel szembesültünk.

– Milyen jó tanácsokkal és hasznos információkkal látnád el a jövő Makosz-elnökeit?

– A jövő Makosz-elnökeinek azt üzeném, hogy „bátrabban!” Ilyen fiatalon még rengeteget lehet hibázni, és ebben a korban még el is nézik hibáinkat. Aki mer, az pedig nyer, és ezt a szervezetet csak úgy lehet vezetni, ha nem félünk kérni, felszólalni, szembeszállni, véleményt formálni. Az egyik leghasznosabb kezdőtevékenység elnökként szerintem az lehet, hogy minél mélyebben felkutadjuk a szervezet múltját, ezáltal pedig meglátjuk, hogy mit csináltak jól a régi-ek, és miben hibáztak. Fontos megismerni elődeink hibáit, de a legfontosabb tanulni mindezekből.

SZATMÁRI BENCE

A vásárhelyi ferences templom tornya mint örökbe fogadott műemlék

A felfüggesztett marosvásárhelyi Római Katolikus Teológiai Liceum (jelenleg a Bolyai Farkas Elméleti Liceum keretei között működő iskola) 11. B/K osztályos diákjaival csatlakoztunk az Örökségünk Őrei – Fogadj örökbe egy műemléket elnevezésű, az RMDSZ által indított projekthez. A műemlék,

értük, akkor van jövőnk Erdélyben, itt Marosvásárhelyen.

Csapatunk neve: A Szem, 13 diákból (Harkó Enikő, Deák Anett, Székely Orsolya, Olosz Izabella, László Emőke, Benedek Kristóf, Demeter Nagy Rebeka, Kántor Zsuzsa, Nagy Bíborka, Fekete Lóránd, Szász Róbert, Laczkó Noémi, Kádár Krisztina) és két programvezető tanárból áll (dr. Tamási Zsolt tanár úr és jómagam). Arra törekszünk, hogy tőlünk telhetően minél többen megismerjék „pártfogoltunkat”, úgy megközelítve és átadva mások számára, hogy az maradandó élményt jelentsen. Szembesültünk azzal, hogy nagyon sokan nincsenek tudatában, milyen történelmi és kulturális kincsek veszik őket körül. A feladat, amelyre vállalkoztunk, számunkra is érdekes, mi is sok mindent felfedeztünk, megismertünk. Most már szívügyünknek érezzük megismertetni másokkal a tornyot, és nemcsak, hiszen templommal és kolostorral egybekötött egyházi létesítmény volt hajdanán, amire most csak a templom tornya emlékeztet. Tevékenységünket a diákok szülei és ismerőseink is követik, nagyon jó visszajelzés, amikor gratulálnak, ez bátorítást is jelent számunkra. Nagy öröm, hogy a versenyen kívül álló diákok is érdeklődéssel segítenek be egy-egy munkánkba.

Az elmúlt hónapokban sokat „szemeződtünk” műemlékünkkel, amelyet azok a tevékenységeink tükröznek, amelyet a Facebook-oldalunkon lehet követni, amelynek neve Örökségünk Őrei – ferences templom tornya – A Szem. A vásárhelyi *Népűjság*, a román televízió, a *Marosvásárhelyi Rádió*, az *Erdélyi Magyar Televízió* is betekintést nyújt abba, hogy fiataljaink hogyan alakítják saját ötleteik alapján a projektet.

Néhány ízelítő eddigi tevékenységeinkről, hogy hogyan is dolgozik ez a csapat:

Makett, vers, naptár

1. Sorozatokban megjelenített beszámoló a ferences templom tornyának múltjáról-jelenéről, amelyet az egyház

és folyóiratok archívumaiból keresgélve állítottunk össze.

2. Történelmi betekintés diákszemmel, az általuk készített rövidfilmben és videóban

3. Keresztrejtvény kicsiknek és nagyoknak – a megoldás által ismereteket szerezhetnek az érdeklődők a műemlékről. A rejtvényt beküldő első öt személynak olyan ajándékokat soroltunk ki, amelyek által otthonába vihetné a ferences templom tornyának emlékét, ezáltal ő is e műemlék őrzőjévé vált.

4. A líra hangján is próbálkoztunk versek által életre kelteni értékeinket.

5. Népszerű 2018-as naptárunkkal nagy sikert arattunk, amelyben a múlt és jövő találkozik képsorokban, és ezt Assisi Szent Ferenc szavai kísérik.

6. Elkészítettük az emlékmű makettjét, rajzversenyt hirdettünk meg iskolánkban, és ezek beküldése után kiállítást szeretnénk szervezni, ahol ppt-bemutatóval tartanánk előadást diaktársainknak.

7. Toronykonferenciát szerveztünk, az előadások a következő tematikát követték: dr. Győrfi Zsolt régész: A megtelepedés kezdetei, az első kolostor régészeti feltárása, Molnár József: a visszatelepedés, Mikházi kolostor, dr. Novák Zoltán történész-szenátor: A kommunizmus és az egyház, fr. Bakó Béla Pál atya OFM: A vásárhelyi ferences jelen, fr. Orbán Szabolcs OFM rendfőnök: Erdélyi ferences múlt és jelen, valamint diákjaink. Három hónapon keresztül az a feladatunk, hogy online tevékenységeken keresztül (Facebook-oldal, Wikipédia szócikk) és offline tevékenység által (műemlék meglátogatása, takarítás, flashmob, interaktív tevékenységek sajtómegjelenés) törekedjünk a közösség identitástudatának megőrzésére, az összetartozás érzésének kialakítására, értékeink védelmére.

Rohanó világunkban eszünkbe sem jut, hogy amikor Marosvásárhely főterén e műemléknél várakozunk az autóbuszokra, vagy csak sietősen elrohanunk körülötte, egy templom alatti kriptasoron álldogalunk, sétálgatunk. Tudjuk-e, hogy a műemlékként

• A katolikus iskola örökségőrző csapata

amelyet örökbe fogadtunk, a ferences templom tornya, ezt szeretnénk népszerűsíteni, megismertetni a marosvásárhelyi közösséggel.

A küldetés

Örökségőrzőként célunk van és küldetésünk, mert hisszük, hogy múltunk tudatos megismerésével és újrafelfedezésével jövőnk biztos alapra épül. Bízunk abban, hogy ha ismerjük értékeinket, és felelősséget vállalunk

• Ma és egykor. A hetvenes években megmenekült a lebontástól a vásárhelyi ferences torony, mert innen lehet lejutni az egykori templom kriptájába

nyilvántartott ferences templomot, a kolostort és az iskola épületét a nemzeti színház építéskor, 1971-ben lebontották, a kertet felszámolták? A torony csak azért menekült meg, mert innen lehet lejutni az egykori templom kriptájába, amit kegyeletből érintetlenül hagytak. A templom szép és értékes, ólomba foglalt színes üvegfestményei (amelyek Szent Antalt, Szent Istvánt, Szent Imrét, Szent Ferencet, Jézus Szívét és Szent Erzsébetet ábrázolják) a Szabadság úti római katolikus templom építéskor az új templom ablakaiban kaptak helyet. Részletesebb beszámolóval szolgálunk internetes oldalunkon.

Közel másfél ezer örökségvédő

Ezt a műemlékprogramot a Romániai Magyar Demokrata Szövetség kulturális főosztálya és Winkler Gyula EP-képviselő 2012-ben indította útjára, célja a magyar közösségek identitás-tudatának megőrzése és fejlesztése, az összetartozás érzésének kialakítása és fenntartása. 7 megyében eddig több mint 1400 diák vett részt a programban. Több iskola csapata is bekapcsolódott, az iskolai döntők után a Maros megyei döntő következik március közepén. A nagy döntőben az iskolai döntők nyertes csapatai vesznek részt. A nyertes csapat egy brüsszeli juta-

Örökségünk Őrei

Örökségünk őrei... igen...
Tán mindannyian azok vagyunk,
S ha szívügyünknek érezzük,
Másoknak maradandót hagyunk.

S ím, ez lesz most a mi dalunk,
Megmutatni mindenki másnak:
Ápolni a mi feladatunk,
S kitárni mindezt a nagyvilágnak.

A mi dalunk egy toronyról szól,
Kolostoráról s templomáról,
Hogy miért emlékeztet most csak
Torony a barátok szép koráról.

Életre kell kelteni e dalt!
S madárka szájába tenni
És csak repülni hagyni véle,
Dalától meg büszkének lenni.

*A vásárhelyi katolikus iskola
diákcsoportjának írása.*

lomkiránduláson vesz részt Winkler Gyula európai parlamenti képviselő meghívására. A többi döntős csapat is különböző díjakban részesül. Emellett az RMDSZ kulturális főosztálya minden évben megszervezi az Örökségünk Őrei erdélyi hálózatának táborát, amelyben az iskolai döntőt megnyert csapatok vesznek részt.

A verseny szellemétől eltekintve úgy gondoljuk, hogy minden műemlék egy-egy mérföldkő történelmünkben, mindennek különleges története és múltja van. A mi múltörünk és műemlékünk, a ferences templom tornya ikonikus jelképe Marosvásárhelynek, és a város történelmének olyan szereplője, melynek sorsa összefonódik a megyeszékhelyével. De összefonódik a marosvásárhelyi felfüggesztett Római Katolikus Teológiai Líceum diákjainak jelenlegi sorsával is, hiszen mi is „lebontva-csonkán”, de mégis megmaradva, kitartóan éljük tovább a mindennapjainkat. Szeretnénk, ha ránk is ugyanúgy vigyázna majd valaki, és bízna a mi értékeinkben is.

**BRANDNER
JUDIT EMÓKE**
tanárnő,
Marosvásárhely

Interjú Kápolnási Zsolt székelyudvarhelyi történelemtanárral

Történelemoktatás egyedi köntösben (2.)

Előző lapszámunkban megjelent interjúnk befejező része.

– Szakközépiskolai és felzárkóztató tanárként hogyan tanítja a történelmet?

– Nem mondhatnám, hogy a diákjaim tömegesen indultak el történelem szakra (van vagy kettő), főként mivel az iskolánkban most már több a szakiskolai osztály, mint az elméleti, így nekünk az érettségi is probléma, nem a történelem a prioritás. Én elég szokatlan módon

• Kápolnási Zsolt történelemtanár, Székelyudvarhely – a TUDÁSZ általános műveltségi vetélkedő szervezője

tartom az órákat, hiszen a leckébe aszociációk révén beleviszek személyes élményeket, történeteket is, átköltök történeteket. Sokszor kérdéses, hogy sikerrel járok-e ezzel egy szakközépiskolában, de ha formában vagyok, legalább jól élük meg az órát, és nem unatkozzák végig, olykor még emlékeznek is arra, hogy mit mondtam el az előző órán. Ezek a fiatalok szívesebben szerelnék autót, vagy vágják a fát, mint hogy a történelmet tanulják. Nemrég néztük a Szabadság, szerelmet az '56-os forradalom kapcsán olyan gyerekekkel, akik nemcsak Rákosiról vagy a forradalomról nem hallottak, hanem talán azt sem tudják, mi az a politikai párt. Megállítottam a filmet, mert rendetlenkedtek, és kiküldtem őket, majd utánuk futottam, mert hallottam, hogy zajosak. Amire elértem őket, hallottam, hogy

valójában azért zajongtak, mert azt kiabálták, hogy „Ruszkik, haza!” Akkor már nem is tudtam haragudni rájuk.

Ezenkívül előfordul, hogy megkapom a gyerekektől, hogy miért tanuljuk Magyarország történetét, ha Romániában élünk. Ezt is tudni kell kezelni, nem szabad leszólni őket. Ilyenkor időnként bedobok kis, figyelemfelkeltő füllentéseket is, például, hogy ezért az előadásért máshol ötven lejt kaptam. Ez persze nem igaz, de mindig jobban figyelnek. A száraz görög–perzsa háborúknál is be-dobok egy-egy ilyen színes sztorit, amittől jobban megjegyzik a történetet. Ha csak szimplán az igazságot mondom el, nem biztos, hogy két nap múlva emlékeznek rá. Az előadásaimban van egy kis öncélúság is: mivel szenvedélyem a sport, a testezés, gyakran élek focis példákkal az órákon, amit a lányok nem díjaznak annyira, de magamat is szórakoztatnom kell. Egy meccs ugyanis nemcsak annyit jelent, hogy két csapat összecsap, hanem különböző nemzetek, vallások, kultúrák találkoznak. Gyakran mondom a gyerekeknek: minden történelem. A Paris Saint-Germain csapatának a címe is komoly történelmi hagyományokat őriz.

Azt a sikerélményt, amiből keveset kapok az iskolában, megszerzem máshol. A helyzet jobbítására, saját magam kárpótlására is találok ki azt a sok iskolán kívüli tevékenységet, ahol más, érdeklődőbb diákokkal találkozom. Sokszor úgy megyek be egy TUDÁSZ-os osztályba, mintha a saját diákjaim közé mennék. A TUDÁSZ-on kívül most volt egy Vasszékely pályázatunk is a városban – ezek révén úgy érzem, hogy az egész városban tanítok (mosolyog).

– Mikor kezdte el a közösségi tevékenységeit?

– Szép lassan fogtam neki egy csomó mindennek. Az első a mára eléggé elhíresült vetélkedő, a TUDÁSZ volt. Ez a vetélkedő úgy kezdődött, hogy volt egy Török Albert nevű vállalkozó Székelyudvarhelyen, aki 2001-ben megkeresett több középiskolai tanárt, köztük engem is, hogy szeretne egy vetélkedőt létrehozni. Igazából ő sem

tudta pontosan, hogy mit szeretne, de mindenképpen egy általános műveltségi vetélkedőre gondolt. Akkor, ha jól tudom, Varga Attila földrajztanárral, Dósa Zoltánnal, aki azóta a Babeş–Bolyai Tudományegyetem székelyudvarhelyi pedagógia tanszékének vezetője, talán Dáné Szilárd magyar szakos tanfelügyelővel és Péter István történelemtanárral gyűltünk össze megszervezni a vetélkedőt.

Valahogy belekeveredett a dologba Benedek Árpád Csaba az Sz-MADISZ, az RMDSZ akkori ifjúsági szervezete révén azzal a szándékkal, hogy ők biztosítják az anyagi háttérrel. Az anyagi háttér az elején nagyjából egy doboz fénymásoló papírt és az írószereket jelentette, hiszen internet nem volt, számítógép is csak fent a Tamási-gimi laborjában, onnan töltöttük le floppyra a Mona Lisa képét és hasonlókat.

Ebből a közös munkából született meg a TUDÁSZ, amelynek az első felvonása még a székelyudvarhelyi művelődési házban volt. Sajnos ennek az első versenynek a forgatókönyvét elvesztettük.

Az első és a második versenyen a tulajdonképpen csak egy húsz kérdéses feladatsort kaptak a versenyzők, mi bonyolítottuk le a versenyt. Háromfős csapatok vetélkedtek már akkor is. A fő célunk az volt, hogy olyan vetélkedőt szervezzünk, amilyen még nincs a térségben, illetve, hogy a lehető legobjektívebben válaszszuk ki a nyerteseket. Mindemellett fontos volt, hogy új dolgokat ismertessünk meg a gyerekekkel az általános műveltség terén: például volt szó az első világháborús román betörésről, amely a tananyagban nem is szerepel. Műsorvezető már akkor is volt (azóta ketten vannak), és a vetélkedőt úgy próbáltuk megszervezni, hogy a válaszok nagyjából egyezzenek, egyértelműek legyenek. Persze betettünk egy színjátszós próbát is, ez az egy szubjektív feladat, de ez 2-3 pontot ér a 60-70-ből. Maximális objektivitás persze nincs, és a feladatsor összeállítása során sokszor előre tudom azt, hogy miért reklamálnak majd a versenyzők, de néha nehezemre esik kivenni egy-egy jó feladatot. Úgyis mindig jöhet olyasmi, ami váratlan: például időről időre akad

egy-egy diák, aki jobban ismer egy-egy témát nálunk, tanároknál, s abban a témában nem lehet vele vitatkozni.

– *Hogyan fejlődött a TUDÁSZ a mai szintre?*

– Az első vetélkedő emlékezetes számkra, hiszen két csapat, az egészségügyi posztliceum és a Tamási Áron Gimnázium csapata azonos pontszámmal került az első helyre. Akkor kétségbeestünk, hogy mit is tegyünk, majd írtunk még öt döntő kérdést nekik. Ez volt a mai vetélkedők villámkérdéses második részének az előfutára, amely úgy működik, hogy ha valaki rosszul válaszol, pontot is veszít. Mostanában gombnyomással kell jelezni, ha valaki tudja a választ egy villámkérdésre, és számít a gyorsaság, az viszont megtévesztő lehet, ha a versenyzők nem hallgatják végig a kérdést. Ami nagy bánatom mostanában, hogy akkor elég volt egy fekete-fehér plakát, és tódult a közönség, most pedig itt a Facebook, és mindenhol hirdetjük a versenyt, mégis változó a közönség. A vetélkedők most már sokkal interaktívabbak, sok bennük a digitális anyag, a videó, a kép és a zene, hogy a közönség számára is szórakoztató, vicces és tanulságos legyen. Kapjanak egy műsort. A feladványok sokrétűek: sok bennük az asszociáció, kreatívnak is kell lenni. Egy bejátszás, egy videó például nem mindig kapcsolódik konkrétan a bibliográfiához, következtetni kell. A szerb-horvát konfliktust például egyszer egy futballmeccsel vezettem fel, mert annak idején egy Dinamo Zágráb–Partizan Belgrád-meccsen volt egy olyan összetűzés, amelynek a végén a tanok is megjelentek, tehát kis túlzással mondhatjuk, hogy ott tört ki a háború. Legalábbis így volt érdekesebb szemléltetni a témát. Ilyenkor a közönségnek is el kell magyarázni, hogy mi az összefüggés, mert a bibliográfiát nem ismerve nem biztos, hogy mindent megértenek.

Volna még hová fejlődni, hiszen az internetet is be lehetne vonni, de ahhoz segítők is kellenének, hogy a TUDÁSZ-nak létrehozunk egy honlapot, ahol állandóan játékokat, feladványokat lehetne találni. Az egész éves tevékenység a vetélkedőben csúcson sodna ki, ezek talán jobban bevonzanak a diákokat. A TUDÁSZ szervezése tulajdonképpen olyan, hogy soha nincs vége. Évente mindig tavasszal tartjuk a helyi szakaszt és ősszel-télen a megyeit. Egy darabig volt országos szakasz is, de arról a szervezés nehézsége miatt lemondtunk. Ha most december

23-án lejár a megyei szakasz, már elkezdem gyűjtögetni az anyagokat, az ötleteket a következőhöz. Ilyen emberekre, ha lehet, az internettel barátságban levő tanárookra lenne még szükségem a szervezéshez.

– *Az iskolán belül másféle tevékenységet is vállal...*

– Középiskolai szinten igyekszem komolyan megszervezni a történelmi ünnepeket, például március 15-én, október 6-án és 23-án van egy-egy iskolai ünnepség, amely során kiállítás, vetítés, '48-as és '56-os nóták, vetélkedők színesítik a programot. Utána együtt átmegyünk a városi ünnepségekre, amelyekről a gyerekek nagy része ellóg, de előtte legalább 150-en részt vesznek a történelmi vetélkedőn. Az Eötvös Józsefnapot (szeptember 23-án) is jórészt én szoktam megszervezni. Ezek az ötletek fokozatosan alakultak ki bennem, nem gondoltam az egyetemen, hogy ilyesmikkel fogok foglalkozni, de ahogy egy kémiatanár kísérletezik, úgy én történelmi kiállításokat szervezek. Ezeket a kiállításokat mindig úgy próbálom megszervezni, hogy legyen benne valami újdonság. Most például elrappelték a gyerekek a *Föltámadott a tenger* szövegét, a magyarországi Pilvaker-kezdeményezéshez hasonlóan. Ilyen alkalmakkor én is mindig díszmagyarba öltözök, ami azért jó, mert a gyerekek rákérdkeznek, miért öltöttem ki, és akkor elmondom, hogy milyen nemzeti ünnep van. Ezt más szakos tanár nem nagyon fogja megtenni.

– *Az Udvarhelyi Híradó hasábjain rendszeresen megjelenik a helyi sajtóarchívumot ismertető rovata, Visszatekintő címmel.*

– Erre szintén a kétezres évek elején kért fel Jakab Árpád, a lap akkori főszerkesztője. Az alapötlet egy átlagos történelmi rovat volt, amelyet többen is írtunk akkoriban, s ezekből kinőtt egy-egy oldal. Egyszer csak jöttem a mostani rovat ötletével, amelyet eddig sehol máshol nem láttam, és egyediségre törekedtem vele: egy-egy adott témában archív cikkeket tesztek közzé erdélyi és magyar újságokból. A hőskorban még fénymásoltam az archív újságoldalakat kemény összegekért, de felmerült egy lelkiismereti probléma is: ezeknek az egyetemi könyvtárban őrzött archív példányoknak némelyike egyedülként maradt fenn a világon, a fénymásoló nénik, bácsik pedig úgy hajigálták a lapszámokat, hogy a

szívem hasadt meg érte. Nem is baj, hogy végül betiltották a fénymásolást, hiszen a fénycépezés megkönnyítette a munkát, de most már ennek a szabályait is szigorítják.

Úgy tűnik, hogy a cikkeket olvassák is, mert az utcán rendszeresen megállítanak bácsikák, akik néha furcsa kérdéseket tesznek fel. Néha belelátnak furcsaságokat, jelzésértéket tulajdonítanak a száz vagy nyolcvan évvel ezelőtt megjelent cikkeknek. Érdekes cikkeket lehet találni régi bordélyházakról, kutyapiszokbotrányokról és nemzeti hősről, amelyeket egyenesen ma is aktuálisnak éreznek.

Mindezek a tevékenységek mellett továbbra is szeretnék kutatással foglalkozni. Azt már beláttam, hogy nem fogok nagy szintéziseket vagy világmegváltó elméleteket felállítani, de helytörténészként talán sikerült új dolgokat felszínre hoznom. Az talán pótolhatatlan, hogy nem használtam ki az egyetemi éveket, és most kellene pótolnom, de ötvenévesen azt a tudást, azt a módszertant talán már nem tudom bepótolni. A kutatói körforgásba autodidakta módon kerültem be, talán könnyebb lett volna, ha már az egyetemen, korábban elkezdem.

– *Ha nem történész, történelemtanár lenne, mivel foglalkozna?*

– Akkor futballista lennék (nevet). Persze, most viccből mondtam, de gyerekkoromban tényleg arról álmodoztam, hogy majd piros-fehér-zöld mezben futkározok a pályán. Sokat gondolkodtam is rajta, hogy megváltoztatom a nevem, mert a többieké mellett túl hosszú lesz a Kápolnási név.

Igazából nekem nem voltak fiatalkori vágyálmaim, hiszen a kommunizmusban annyira ki volt kényszerítve nekünk a mérnöki egyenpálya, hogy inkább azt mondanám, boldog vagyok, hogy megtaláltam végre ezt az életpályát. Ehhez sem értek, de máshoz még ennyire sem (nevet). Időnként belegondolok, hogy talán jó lenne visszavonultabban élni, egy telken kertészkedni, de valahogy nem tudok nyugton ülni. Most már a szüleim is belenyugodtak: régen mindig mondták, milyen jó, hogy lejárt ez a kiállítás, mert most kicsit megnyugodhatok. Azt viszont nem tudták, hogy már aznap este nekifogtam egy másik pályázatnak (nevet).

BÁLINT KINGA KATALIN

A látókör szélesítése az iskola falain kívül

Grüman Aida 26 éve vallástanár, tanítványainak nem csupán az Ó-, és Újszövetséget, illetve az egyháztörténetet tanítja, hanem segít nekik, hogy kinyíljon előttük a világ, szélesedjen a látókörük. Ennek érdekében rendszeres múzeumpedagógiai tevékenységekre kíséri őket, olvasási vetélkedőkre viszi, tanulmányi kirándulásokra, színházba, valamint önkéntesség vállalására is bátorítja tanítványait.

A marosvásárhelyi volt 20-as számú, Tudor Vladimirescu Általános Iskola hetedikeseinek osztályfőnöke, az Avram Iancu Szakközépiskola és a maroszentgyörgyi Szent György-iskola református vallástanára azt vallja, nem elég a gyerekekkel csak az iskolafalak között foglalkozni, a tanterv szerinti tananyagot „leadni”, sokkal többre van szükségük ahhoz, hogy a világ megnyíljon előttük, hogy készségeik fejlődjenek, hogy később jobban tudjanak tájékozódni az életben. „Azt szeretném, ha minél többet átadnék nekik, hogy minden körülmények között megállják a helyüket, emberek legyenek minden szempontból. Nem elméleti, hanem gyakorlati ember vagyok, azt állítom, hogy a gyerek leginkább a gyakorlat által tanul, ezért is tartom nagyon fontosnak az interdiszciplináris foglalkozásokat” – vallja Grüman Aida, aki már pályája kezdetén érdekes és tanulságos dolgokra hívta fel tanítványai figyelmét, múzeumba, könyvtárba, színházba, vetélkedőkre, tanulmányi kirándulásokra vitte őket. Magyar irodalmat, történelmet, földrajzt tanultak, végigjárták Marosvásárhely valamennyi, szám szerint tíz református templomát, évek óta rendszeres résztvevői a Teleki Téka múzeumpedagógiai foglalkozásainak, a Rákóczi Szövetség támogatásával pedig határon túli, jelentős történelmi helyekre, múzeumokba járnak. Elmesélte, egyszer véletlen fültanúja volt egy csapat gyerek beszélgetésének. A vendéglátók azt kérdezték a tanítványaitól, hogy mit tanít az osztályfőnökük, és a válasza, hogy vallást, sajnálkozásukat fejezték ki: „akkor ti egész nap imádkoztok, milyen unalmas lehet!” Csakhogy azonnal jött is a replika: „Dehogyan unalmas, ha tudnátok, hogy a mi oszink a legérdekesebb programokat szervezi!” – idézi fel a beszélgetést a pedagógus, aki rendszeresen érdeklődik, hogy milyen helyekre, rendezvényekre vigye tanítványait. „Mivel

• Grüman Aida marosvásárhelyi vallástanár kisdíkjai körében

Kolozsváron végzem a mesteri tanulmányaimat, állandóan arra biztatnak, figyeljem, milyen előadások szerepelnek a színház műsorán, így aztán oda is el-eljárunk” – magyarázza. A Marosvásárhelyi Nemzeti Színház ifjúsági produkcióit is megnézik, de az iskola másként hetén még a színpadi kulisszák mögé is betekinthettek, ami nagy élményt jelentett a gyerekeknek.

Egyedi és hasznos tapasztalatot jelentett a Teleki Tékában a múzeumpedagógiai tevékenység, ahol egy éven át a könyvről, annak létrejöttéről tanultak, a papír elkészítésétől kezdve a lapok bekötéséig, vagy egy elszakadt könyv restaurálásáig. Az év leteltével kiállítást is szerveztek munkájukból, amelyet természetesen a szülők is megnézték. Gyerekeik révén a felnőttek is betekintést nyertek a könyvnek, mint szellemi értéknek a megszületésébe, ugyanakkor a téka kiállításait is megtekintették. „Ezek a gyerekek már teljesen másként viszonyulnak a könyvhöz, vigyáznak a fizikai állapotára, ha pedig elszakad vagy megrongálódik, akkor figyelmeztetik egymást, illetve megpróbálják restaurálni. Ugyanakkor az olvasásra is rászoktak, egymásnak ajánlanak könyveket, kölcsönadják a népszerűbb olvasnivalót, megbeszélik a könyvélményeiket” – mondta a tanárnő, aki olvasóvá szeretné nevelni a tanítványait. Ezt a célt szolgálta az is, hogy középiskolás diákjai közül hat csapat iratkozott be a 2017-es Marosvásárhelyi Nemzetközi Könyvvásáron szervezett Olvasd és

játsz velünk! című olvasási vetélkedőre, közülük egy továbbjutott a döntőbe. „Osztályfőnöki órákon általában megbeszéljük, hogy hová szeretnének menni, mit szeretnének csinálni az iskolán kívül. Előre elkészített terv nincs, de rugalmasak vagyunk, ha egy jó ötlet születik, vagy valami érdekfeszítő eseményről hallunk, megszervezzük. Támogatnak a kollégák és a szülők is” – avatott be mozgalmas életük egyik szeletébe a pedagógus. Hozzátette, az olvasnivalók listájáról kérdőívet töltenek ki, megnevezik a kedvenc író, költőt, vagy a művet, amit szeretnének elolvasni. Ez jobb, mint a kötelező olvasmány, az olvasásra úgy lehet rászoktatni a fiatalt, ha azt olvas, ami érdekfeszítő számára, amire kíváncsi. A listát *Harry Potter* vezeti, de a *Légy jó mindhalálig*, *János Vitéz*, *Nemo kapitány*, *Monte Christo grófja*, *A Pál utcai fiúk* is a kedvencek közé tartoznak.

Tavaly maroszentgyörgyi tanítványaival és a kecskeméti testvériskolával együtt utaztak Budapestre, ahol az Országházat, illetve a bibliaimúzeumot is meglátogatták, Nagykőrösön pedig az Arany János-múzeumot. Ezenkívül valamennyi csoportnak szerveznek kirándulást Ópusztaszerre, de voltak már Makón, Szegeden, Zalaegerszegen, Lendván, Mariborban, Bécsben, Tatárszentgyörgyön, Pakson, Tihanyban, Gyulán is.

ANTAL ERIKA

Medvecukor – szépirodalmi szöveggyűjtemény előkészítőseknek

2018-ban a *Medvecukor* című kiadvány újra „törvényes polgára” az erdélyi munkafüzet-birodalomnak, végre abbahagyhatja a gerilla létformát, mert a Novum Impex kiadó munkafüzeit ismételten jóváhagyta a tanügyminisztérium megbízásából a RO CNEE – adta hírül Molnár-Kovács Emese marosvásárhelyi tanítónő, a könyv szerzője. Hozzátette, remélhetőleg jövőre eltekintenek az újabb jóváhagyástól, és az 5-7 év közötti gyerekeknek szánt mesék és versek gyűjteménye folyamatosan használható lesz az előkészítő osztályokban.

Érzelmi intelligenciát is fejleszt a „számárvezető”

A *Medvecukor* szépirodalmi szöveggyűjtemény az 5–7 éves gyermekek számára kínál élvezetes, fordulatos és izgalmas meséket és verseket. A kötet történeteit Medvecukor, a kis barnamackó figurája szervezi egységbe és hozza közel a gyermekekhez. Az iskolába induló medvebocs segítségével olyan alapvető témákkal ismerkednek meg a gyerekek, mint a család, az évszakok, az ünnepek, a testrészek, a közlekedés, az állatok vagy a színek. Molnár-Kovács Emese *Medvecukor*-meséi mellett minden fejezet az adott témához illeszkedő klasszikus és kortárs meséket, illetve költeményeket is tartalmaz Ferencz Edit válogatásában. A könyv 2013-ban született, amikor a minisztérium elindította az első előkészítő osztályt, de a tanterven kívül semmi mást nem nyújtott a pedagógusoknak. Ahogy Molnár-Kovács Emese elmondta, az 1. osztályban rettenetes iramot kellett diktálni, a számolás, írás és olvasás mellett a szocializálódás nagy részét is meg kellett valósítani, az előkészítőben viszont van idő mindenre, nincs az az iszonyatos nyomás, nem nehezedik akkora teher a gyerekekre. „A kollégák közül sokan nem tudták, mi az az előkészítő, mit kell kezdeniük vele és akkor jött az ötlet, hogy írjunk egy úgynevezett számárvezető tankönyv és módszertan hiányában, amibe lehet kapaszkodni” – fogalmazott a pedagógus. A *Medvecukor* című meséskönyvhöz és a négy munkafüzethez a pedagógusok számára egy

500 oldalas útmutatót is írtak. „Egy volt osztálytársam Finnországban tanít, ahol valamennyi iskolában ugyanazt a minőségi oktatást kapják a gyerekek. Ő beszélt arról a részletes módszertanról, amelyet az ottani pedagógusok használnak” – tette hozzá a tanítónő, aki azt is elmondta, hogy a mesékből és versekből úgy szerkesztették meg a könyvet, hogy a gyerekek érzelmi intelligenciájának fejlesztése is hangúlyt kap. A meséskönyvhöz tartozó négy munkafüzet a négy évszakra épít, ami a gyerekek szempontjából is könnyebb az idővel való gazdálkodás szempontjából is. Az évszakokon belül integrálja a tantárgyakat, a gyerekek a városról, a faluról, a családról, a környezetről tanulnak, a természetismeret mellett a számokat és a betűket is megismerik, elsajátítják. A szerző azokra a gyerekekre gondolt elsősorban, akiket elriasztott volna a túl tömény tankönyv. Így egy szellős, nem túl sietős tempóban is átvehető kötetet tett le eléjük. Ha egy gyerek lassabban dolgozik, van ideje minden feladatot elvégeznie, viszont, ha egy másik hamar végez, az sem fog unatkozni, hiszen sokrétű feledatok, logikai játékok, színezők, ügyességfejlesztők vannak benne. A munkafüzetek szándékosan nem színesek, a fehér-fekete rajzokat ki is színezhetik a kicsik.

A szórványban és Bukarestben is használják a munkafüzetet

Amikor 2013-ban megszületett a kötet, a szerző és a kiadó azonnal jóváhagyatta, hogy országosan lehessen használni, és ne kelljen minden megyében külön-külön engedélyeztetni. Az ősszel viszont azzal szembesültek, hogy a tanügyminisztérium az eddig használt valamennyi munkafüzetre, kiadványra megsemmisítette az engedélyeket, és azokat újból engedélyeztetni kellett. Eddig ingyen adta az engedélyt a szakértő, most azonban egy árlistát is kiadott, amely oldalszámonként szabta meg a jóváhagyás árát. A *Medvecukor* Maros, Hargita és Kovászna megyében a legnépszerűbb, de a szórványban, Déván és Vajdahunyadon, Csángóföldön, Bukarestben is ismerik és használják, Kolozsváron még nem

• Fordulatos, izgalmas szöveggyűjtemény a Medvecukor

nagyon – sorolta a szerző. Évente 3–5 ezer példányt adnak el belőle. A megosztott osztályokban is nagyon dicsérik, és eredményesen használják, hiszen ahol szimultán a tanítás, ott még inkább hasznát veszik. Az elit iskolák közül a Bolyai Farkas Elméleti Líceumban is ebből tanulnak az előkészítő osztályosok, ahol a társszerző Ferencz Edit is tanít.

„Egészen biztos vagyok benne, hogy azon a reggelen kezdődött minden, amikor Medvecukor már jó félórája a tükör előtt ácsorgott” – így Medvecukor bemutatkozása, aki éppen arra készült, hogy életében először belépjen az iskola kapuján. Természetesen a medvebocs is, akárcsak az embergyerekek kissé félve indult el, aggodalmaskodott, hogy vajon megfelel-e annak, hogy iskolás legyen. Medvecukor pont hatéves volt, a Bodzavirág 5-ben lakott, az Erdőszélen, ahol a barlangjuk állt. Az első, bemutatózó mackós történetet Janikovszky Éva *A kincskereső akadályverseny* című írása követi a kötetben. Az előkészítősek számára nem szakad meg a *Medvecukor*-élmény a további tanévekben sem, hiszen az 1., 2., és 3. osztályosok számára írt kiadványokban folytatódik.

ANTAL ERIKA

Zeneoktatás az óvodától a nemzetközi tehetségkutatókig

„A befektetett munkát és a tehetséget a valódi szakmai siker hálálja meg”

Sorozatunk, amelynek első része decemberi lapszámunkban jelent meg, a Szatmár megyei Nagykároly zeneoktatásának sokszínűségéről szól. Ezúttal Szűcs József zenetanárral beszélgetünk, aki a hangszeres oktatás mellett egyéni énekesekkel, csoportokkal és zenekarokkal is foglalkozik.

– Ha jól tudom, gyerekkora óta foglalkozik zenéléssel, de mikor kezdett el oktatni is?

– A zenélés gyakorlatilag hétéves korom óta folyamatosan jelen van az életemben. Akkor kerültem a néhai Karácsonyi Péter zenetanár vezette

énekesekkel is külön foglalkozom. Amikor egy-egy gyerek már annyira fejlődik a zenei képzésben, hogy akár csapatban is képes alkotni, akkor a jobbkat zenekarrá gyúrom össze. El kell mondanom, hogy ez a módszer korántsem az én találmá-

és az énektudásukat is fejlesztik, vannak, akik megmaradnak csak az egyik vagy másik mellett. Azt gondolom, ez a módszer azért is kitűnő, mivel a gyerekeknek motivációt biztosít. Anno mi nagyon sokat turnéztunk, jártuk az országot, ami abban az átkos rendszerben nem mindenkinek adatott meg. Nem volt olyan hónapja az ének, hogy ne utaztunk volna valahova, valahol ne játszottunk volna, ne lett volna lekötött fellépési lehetőségünk. Minden héten adtunk koncertet, ha máshol nem is, a környező települések kultúrházaiban. Karácsonyi tanár úr zseniális szervezőképességgel rendelkezett, szinte bármit el tudott intézni ezen a téren. A nyarainkat zenei táborokban töltöttük vagy a román tengerparton, vagy az akkori Szovjetunió valamelyik részén. Emellett az állami televízió és rádió műsorainak voltunk szinte állandó vendégei, és saját lemezeket is kiadhattunk. Akkor nagyon jó motiváló erőként hatottak ránk ezek a lehetőségek. Mára megváltoztak a körülmények, ezt a fajta motiváló erőt már nem tudom a tanítványaimnak biztosítani, viszont meg tudom nekik adni a színpadon való fellépés lehetőségét. Aki igazán elkötelezett a zene iránt, az megérti, sőt megérzi ennek a műfajnak a szépségeit. Ezt bizonyítja az a tény is, hogy akik elkezdene járni a foglalkozásokra, azok nagy része itt is marad. Általában nyolcvan gyerek iratkozik be hozzám, és csak nagyon kevesen morzsolódnak le. Akit nem érint meg a zene, aki nem szívből jövő motivációval áll neki, az nagyon hamar fel is adja.

• Gitározni, basszusgitározni, dobolni és zongorázni is tanítja a fiatalokat Szűcs József

Kastélylakók együtteshez. Oktatással hivatalosan 2003 óta foglalkozom szakreferensként a Nagykárolyi Kulturális Központ keretében, ám már pár évvel ezt megelőzően is tevékenykedtem ezen a területen.

– Pontosan milyen zenei foglalkozásokat vezet?

– Tulajdonképpen arról van szó, hogy a hozzám kerülő gyerekeket teljesen alapszintről kezdve tanítom meg gitározni, dobolni, basszusgitározni vagy esetleg zongorázni, és az

nyom, hanem az egykori mentorom, Karácsonyi Péter ötletét folytatom. Az egykori Kastélylakók zenekar 1964-ben alakult, én pedig '77-ben kerültem az együtteshez, amikor is ez a módszer már szinte tökéletesen működött. Nem kellett feltalálnom a spanyolviaszt, hiszen ebben a munkaszellemben nőtem fel, egyszerűen tovább kellett adnom, amit tanultam. Természetesen továbbra is foglalkozom minden taggal egyénileg, de már a kialakult zenekarokkal is folyik a munka. Vannak, kik hangszeren is tanulnak,

– Milyen gyakran tartanak foglalkozásokat?

– Minden áldott nap próbálunk. Általában az egész délutánt kitöltik ezek a tevékenységek. Jelenleg kilenc

zenekart verbuváltam össze a tanítványaimból: törpék, ifjúsági korosztály és három lányzenekar is van. El kell mondanom, hogy logisztikailag sem egyszerű a dolog, hiszen öt munkanapba be kell zsúfolnom a kilenc zenekart és az egyéni foglalkozásokat is. Nagyon sok mindenre oda kell figyelni, kezdve a hangí adottságoktól a biológiai jelenségeken (mutáció) át az életkorig, az egyéni képességekig. Az idei évtől komoly segítőtársra is leltem, ugyanis sikerült Kolozsvárról hazacsábítanunk Bogáti-Bokor Ákos gitárművészt, aki nagyszerű gitártanár is egyben, és akitől nagyon sok szakmai tudást lehet elsajátítani. Ha végignézzük a próbatermem falán, több száz, a tanítványaimról zenélés közben készült kép látható, de akik igazán komoly sikereket értek el hazai és nemzetközi szinten is, mind vagy dobosok, vagy énekesek, hiszen ez a két alműfaj áll hozzám a legközelebb, így nem véletlen, hogy továbbadni is ezt tudom a legsikeresebben. Ezért örülök nagyon Ákos hazatérének, mert általa idővel nagyszerű gitárosokat is sikerül majd nevelnie a központnak. A további terveinkben szerepel egy zongoraoktató meghívása is, hogy ezt a műfajt is erősítsük.

– *Nagykároly egyébként is nagyon komoly zenei múltja tekint vissza hála Karácsonyi Péternek.*

– Így igaz. Annak idején ő volt az, aki ide csábította a néhai Deák Endre lantművészt, aki megalapította később a Collegium regizene-együttest, és aki az erdélyi régizeneoktatás kiemelkedő egyénisége volt. Ők egyébként korábban már ismerték egymást a székelyudvarhelyi Siculus zenei fesztiválokról. Deák Endre nagy hatással volt később Bogáti-Bokor Ákosra is, így zenei téren minden összefügg mindennel. Egyébként könyv készül a Kastélylakók-mozgalom történetéről, amely már szinte nyomdakész állapotban van, és reményeink szerint a közeljövőben meg is jelenhet majd.

– *Több fellépési lehetőség adott helyben is a diákoknak. Milyen alkalmakkor láthatunk Szűcs-tanítványokat a nagykárolyi színpadokon?*

– Évente három olyan, általunk szervezett rendezvény van, amely bemutatkozási lehetőséget nyújt a kulturális központ diákjainak. Az egyik a tavaszi

fesztivál, a másik az Augustfest, a harmadik pedig a Song for Xmas a téli ünnepek előtt. Egyébként nagyon sok más eseményen játszik egyik-másik zenekarunk, szólistánk vagy énekesünk. Például a környékbeli falunapokon, könyvbemutatókon, tárlatmegnyitókön. Szinte minden hétre van valamilyen eseményünk. A Big Drum Day elnevezésű rendezvényünket is bővíteni szeretnénk a jövőben, amely elsősorban a dobosok versenye. Ennek már két kiadását szerveztük meg eddig, és össze is kötöttük a nagykárolyi dobosok találkozójával, hiszen ebből a városból nagyon sok tehetséges dobos került ki. Emellett évek óta szervezzük a Star Select nevet viselő tehetségkutatónkat, amely immár megyei szintű rendezvénné nőtte ki magát, sőt Magyarországról is érkeztek versenyzők, és a terveink szerint a jövőben regionálissá válhat. Továbbá terveink között szerepel a Kastélylakók könyvzenei fesztivál megszervezése is, amelyre kifejezetten a fesztiválra írt saját dalokkal lehetne benevezni, élő zenei kísérettel. Ezzel szeretnénk kicsit ösztönözni a dalszerzői kedvet, hiszen lehet közhely, de az igazi zenész a saját zenéjét játssza, és vállalja kompromisszummentesen akkor is, ha azt csak kevesen értik, vagy tömegek ünneplik. Hiszem, hogy ez az egyik igazi mérce. Az ilyen rendezvényeknek az is nagy előnye, hogy a szakmai előmenetel mellett igazi emberi kapcsolatokat lehet kiépíteni, szóba lehet állni hasonló érdeklődésű emberekkel, ami a mai virtuális világ uralta társadalomból nagyon hiányzik.

– *Mit gondol, jó megmérettetési, öngazdálkodási lehetőségeket biztosítanak a tanítványoknak a mostanában olyannyira divatos tehetségkutatók?*

– Az az igazság, hogy nem szoktam bátorítani a diákjaimat az ilyen alkalmakon való részvételre. Nem nagyon hiszek ezekben a versenyekben már csak azért sem, mert a legtöbb, amit ma ilyen néven indítanak, szinte piackész termékeket keres. Úgy értem, hogy a jelentkező legyen színpadias, azonnal rokonszenves és megnyerő, az sem baj, ha egyszerre jó énekes és táncos is, és mellesleg nem árt, ha magabiztos és közlékeny a nyilvánosság előtt. Úgy vélem, a tehetséggondozás nem ezt jelenti. Sokkal inkább azt, hogy, ha például egy kislány megkeres, elmeséli: nagy álma

igazi énekesse válni, én pedig megtanítom énekelni, és ettől ő teljesebbnek érzi magát. Teszem mindezt azért, mert én látom, hogy megvan benne az, amittől ő énekes lehet. A show-biznisz az valami más, üzlet. Nem mondom, hogy ott nem lehet eredményeket elérni. Az igazi kihívás nem az, hogy kiválasztok öt született tehetséget a nyolcvan diákból, és csak azokkal foglalkozom, a többit pedig szélnek eresztsem, hanem az, ha mindenkinek egyenlő esélyt biz-

• Szűcs József nagykárolyi zenetanár

tosítok. Több olyan volt tanítványom is van, aki hazai és külföldi tehetségkutatókon is dobogós helyezéseket ért el, de egyikőjüket sem kifejezetten erre a pályára készítettem fel, nem bátorítottam e felé a karrier felé, de ha ők úgy döntenek, hogy meg akarják mérettetni magukat ilyen versenyeken is, nem fogom meggátolni őket semmiben. Hiszem, hogy nem ez az egyetlen mérce, más lehetőségek is vannak. Olyan diákom is van, aki az Eurovíziós Dalfesztiválon képviselte Romániát, többen országos ismertségnek örvendő zenekarok oszlopos tagjai. Az is járható út, szerintem, hogy a befektetett munkát és a tehetséget a valódi szakmai siker hálálja meg.

VÉGH BALÁZS

Szórványkollégiumba mentik Magyardécsében a bezárt iskolák diákságát

Legkésőbb áprilisban adnák át a Beszterce-Naszód megyei Magyardécs szórványkollégiumát, melyet vicei mintára a magyar iskola megmentése érdekében a helyi Skola Alapítvánnyal közösen működtet majd a Bástyá Egyesület.

Immár az utolsó simítások zajlanak a magyardécsi szórványkollégiumban, ezt a tervek szerint tavasszal foglalhatják el a Bástyá Egyesület által felkarolt gyerekek. Kerekes Zoltán egyesületi elnök szerint legkésőbb áprilisban vennék birtokba az általuk felkarolt mezősgéi és csángó gyerekek a bentlakást, mely a civil szervezet második ilyen intézménye Beszterce-Naszód megyében.

Az észak-erdélyi megye legnagyobb magyar közösségét adó, cseresznyéjéről híres településen az önkormányzat és az 5–8. osztályos általános iskola pedagógusai által alapított Skola Alapítvány munkájának eredményeként jön létre bentlakás, ezt az iskola épületének emeletén alakítják ki. A kollégiumot többnyire a Bethlen Gábor Alaptól kapott támogatásból, az önkormányzattól és magánszemélyek adományaiból hozták létre, a tervek szerint fenntartását az önkormányzat és a Skola Alapítvány biztosítja majd, a bentlakók ellátásáról és a személyzet bérezéséről az eddigiekhez hasonlóan a Bástyá Egyesület gondoskodik.

Mentik a menthetőt

A civil szervezet ugyanis Vice után a cseresznyéjéről híres falura is kiterjesztette iskolamentő tevékenységét, pár éve egy bérelt magánházban működtet szórványkollégiumot. Magyardécsében 12 általuk felkarolt mezősgéi és csángó gyerek tanul, segítségükkel sikerül évről évre biztosítani az önálló magyar osztályok fenntartásához szükséges gyereklétszámot, mondta lapunknak Kerekes Zoltán. Mivel a legtöbb évfolyamról évente hiányzik két-három gyerek a minimális létszámú osztály elindításához, ezeket a helyeket a bástyás bentlakókkal sikerül betölteni. „Lassan minden évfolyamon kellene még egy-két gyerek, ha nem lennének a bentlakók, már most gondban lenne az iskola” – magyarázza az egyesületi elnök.

A 12 bentlakó többsége mezősgéi, a Kolozs megyei Visáról, illetve a Maros megyei Marosjáráról érkeztek, de három forrófalvi csángó is akad közöttük.

• **Közösségépítés. Mezősgéi és csángóföldi gyerekeket karol fel a Bástyá Egyesület**

Újdonság, hogy a korábbi évek gyakorlatától eltérően nemcsak 5–8. osztályosok és elemisták, hanem óvodások is vannak közöttük, a környékbeli magyar falvakban sorra megszűnő iskolák, óvodák miatt az egyesület kénytelen már az iskoláskor előtti gyerekeket is befogadni, mondja Kerekes Zoltán.

Az óvodások egyfajta biztosítékot is jelentenek, ismeri be az egyesületi elnök, hiszen ők elemibe és általánosba is idejárnak majd. „Ha menteni kell a menthetőt, ott vannak, nem kell keresgélni” – mondja Kerekes Zoltán, aki szerint Moldvából is egyre kevesebb gyereket tudnak a magyar nyelvű oktatás lehetőségével Vicébe csábítani. Ugyanakkor a helyek száma is véges, a vicei bentlakásba csak 30 gyereket tudnak befogadni, miközben a helybéli diákok számának csökkenésével egyre több bentlakóra van szükség.

Vicében az elemire összpontosítanak

Vicében már nem tudták tartani a frontot, a tavaly szeptemberben kezdődött tanévben az 5–8. osztályban már össze kellett vonni két osztályt, az ötödiket és hatodikot. Most az elemi oktatásra összpontosítanak, mondja Kerekes Zoltán, aki szerint meg szeretnék akadályozni a további összevonásokat és elérni, hogy évente biztosított legyen az osztályindításhoz szükséges minimális gyereklét-

szám. Egy-két gyerek nehéz családi helyzete mellett ezzel magyarázható, hogy az 5–8. osztályosok és elemisták mellett a vicei bentlakás is fogad óvodásokat. Ide egyébként fele-fele arányban érkeznek mezősgéi és csángó gyerekek.

Nemzeti jelentőségű intézményként a Bástyá Egyesület 2017-ben 25 millió forintos támogatásban részesült a magyar kormánytól, reményeik szerint ugyanennyit kapnak idén is. Mintegy tízezer lejes támogatást nyújt évente a Communitas Alapítvány is, az összegből a gyerekek ingázását állják, de magánszemélyektől is érkeznek néhány száz, ezer eurós támogatások Németországtól Kanadáig.

Az egyesületet 2006-ban alapították a vicei Dsida Jenő Általános Iskola oktatói azzal a céllal, hogy az egyre csökkenő gyereklétszámot moldvai csángó gyerekekkel gyarapítsák, biztosítva a tanintézet fennmaradását. Az egyesület tagjai évek óta visszajárnak a moldvai csángó falvakba, és főleg szegény sorsú gyerekek magyar nyelven való taníttatását, ellátását, gyógykezelését, utaztatását vállalják. A tízévnyi működés során a szórványkollégium feladata lett az is, hogy magyar nyelvű oktatást biztosítson a Mellyes völgye és a Bethlen és Szászlekenye közötti térség bezárt tanintézetei miatt román iskolába kényszerülő magyar gyerekek számára.

PAP MELINDA

A közös alkotómunka öröme – pedagógusok kórusa

„Az éneklés olyan, mint a festés: színek, színek és színek kellenek hozzá” – ezzel a Benjamino Gigli-idézettel fémjelzett műsorfüzetet tarthattam a kezemben december 17-én azon a hangversenyen, melyet a marosvásárhelyi Eufónia pedagóguskórus tartott az állami filharmónia által szerve-

vegyen, mely másfajta szakmai presztízst adhat számára. Itt természetesen nem a kreditpontokban mért szakmai „elismerésre” gondolok, hanem olyan munkára, mely révén a pedagógus egyrészt saját zenei képességét erősíti egy olyan közegben, mely esztétikai értéket képes közvetíteni, ugyanakkor a közösségért tevékenykedik minden egyes próbával és koncerttel.

Bár az Eufónia pedagóguskórus nem régen, 2016 őszén alakult néhány lelkes pedagógus összefogásával, története máris van. A csapat dr. Strausz Imre Istvánt, a marosvásárhelyi Művészeti Egyetem tanárát kérte fel karvezetőnek. A kórus a közösség értékeit, tagjainak összetartozását, a zene iránti szeretetet és tiszteletet igyekszik erősíteni minden egyes kóruspróbával és minden egyes fellépéssel. Ugyanakkor különleges hangsúlyt fektet zenei felkészültségének elmélyítésére is, előadásmódjának finomítására. A fesztiválon való részvétel különleges alkalom az Eufónia Pedagóguskórus életében, így a felcsendülő művek is ennek a célnak megfelelően kerültek kiválasztásra: a klasszikusnak számító művek mellett a kortárs zeneszerzők alkotásai is felcsendültek. Mint a műsorfüzetben olvasható, a frissen alakult kórus elsődleges céljának tekinti a minőségi kórusmuzsika igényes megszólaltatását olyan szerzők művein keresztül, akik fontos szerepet töltenek be a zeneirodalomban. Ugyanakkor más zenei műfajok iránt is érdeklődést mutat, így repertoárjának kialakításakor igyekszik eléggé színes skálát felölelni a klasszikus kórusirodalomtól a zenés színházi műfajokon át a kortárs zenéig. A decemberi hangverseny programja főként a különböző zenei korszakok egyházzenei alkotásait ötvözte a barokk muzsikától a kortárs jazz zenéig. Olyan művek megszólaltatására vállalkoztak, melyek az egyházzene egyik legfontosabb típusát járták körül: a misét. Elhangzott többek közt Giulio Caccini *Ave Maria*, Johann Sebastian Bach *Air*, Leo Délibes *Kyrie* és *Gloria*, Lars Jansson *Salve Regina To the Mother in Brazil*, és Bob Chilcott *Little Jazz Mass* (Kis jazz mise) című alkotása. Zongorán közreműködött László Cristina, a karnagy dr. Strausz Imre István. A kórus precízen, magától értetődő tiszta intonációval énekel; szövegmondása érthető, figyelemmel kísérték mindvégig a karnagy rendkívül szuggesztív és kifejező munkáját. Nagymértékben érezhető volt, hogy egy jól kiforrott csapatról van szó, amelynek tagjai együttes erőbedobással dolgoznak a közös cél érdekében, és amit szem előtt tartanak, az a zene iránti szeretetet és tiszteletet, egymás iránti kíváncsiság és persze a csapatmunka.

Örömmel és tisztelettel oszthatom meg, hogy a pedagóguskórus által tolmácsolt hangverseny igazi zenei élménnyel töltött el. Hangulatában nem csupán az adventi várakozását hozta közelebb hozzánk, hallgatókhoz, hanem széles körű zenei programjuk igazi távlatokat járt be. Munkájukhoz további kitartást, sikereket kívánok.

• Az Eufónia pedagóguskórus decemberi fellépése

zett Musica Sacra egyházzenei fesztivál keretében. A kórushangverseny fogalma általában más és más jelentéstartalommal bír a köztudatban, így a koncerteket látogató mindennapi ember is néha ódzkodva veszi rá magát, hogy ilyen eseményeken részt vegyen. Talán azért, mert számára ismeretlen e világ, vagy mert kevesebb alkalom adódik igényes kórusmuzsika megszólaltatására. E kettős érzés és egyben kíváncsiság is vezérelt, amikor elmentem meghallgatni az Eufónia pedagóguskórus hangversenyét.

Kevés olyan örvendetes dolog történik a mai „elsötétült” világban, mely a mindennapi pedagógiai munka mellett arra hívja fel a figyelmet, hogy még léteznek olyan lelkes pedagógusok, akik vállalják, hogy nem csupán szakmájukban igyekeznek magas fokon helytállni, hanem más közösségépítő munkában is részt vesznek. Erről tettek tanúbizonyságot azok a pedagógusok, akik az adventi hangversenyen felléptek. Talán követendő példa lehetne minden pedagógus számára, hogy ilyen jellegű alkotói munkában is részt

TÁLÁS FERENC
alsó tagozatos tanár, Marosvásárhely

Házikérők

Idé adod a matekházid? – visszatérő kérdés volt ez az osztályunkban, mint ahogy minden iskola minden osztályában az lesz az idők vagy az iskolák végezetéig. Én egy darabig jó voltam matekból, aztán volt egy pont, ahol elvesztettem a fonalat, más irányt vett az érdeklődésem – ez a mai napig gyakran megtörténik velem –, szóval én is egyre gyakrabban feltettem a matematika iránt nagyobb érdeklődést mutató osztálytársaimnak az említett kérdést. Téged semmi nem

igen szorulok rá erre a tudásra. Számos egyéb, az élethez sokkal fontosabb tudásra szorulnék rá, amiket az iskolában meg sem próbáltak megtanítani, mert ők, a tanáraim sem tudták, hiszen annak idején nekik sem tanították meg, mert akik nekik taníthatták volna meg, maguk sem tanulták meg, és így tovább. Megbünteti az atyák vétkeit a fiakban, ilyenek.

Na mi az, fiúka, megállt a tudomány? – kérdezgette zsigeri cinizmussal Major tanár úr, amikor valamelyik házikérő

Este látott egy filmet a tévében, amiben rossz arcú gengszterek kokaint szírpantottak, gondolta, megnézi, milyen a vagányok élete. A tenyerébe söpört a tábla széléről egy jó adag krétaport, egy vonalzó segítségével magabiztos mozdulatokkal terítette el az anyagot a katedra szélén, összehúzta egy csíkba, majd egy feltekert iorgás tízezressel az orrába szírpantotta. A filmben a gengszterek százzal csinálták, biztos szegények voltak. Sanyika köhögött, prüszkölt, majdnem megfulladt, haza kellett engedni. Estére belázasodott. A drog rossz – pár nappal később, osztályfőnöki órán hallottunk erről eleget, pedig tulajdonképpen arról kellett volna beszélni, hogy a krétaport orra szívní rossz. Annyit talán megtanultunk, hogy az iskolában sosem azt tanítják, amit kéne. A tudás hatalom, a hatalmat pedig nem adják könnyen.

A nagy zűrzavarban az érintettek elfelejtették elkérni a „matekfejek” háziját, Major tanár úr szokása szerint csukabajszát simogatva csóválta a fejét, és valami cinikus megjegyzést tett az osztály nem matekes felére, akik nem tudták prezentálni a feladat megoldását. Pedig mindössze annyi történt, hogy egy pillanatra helyre állt a világ rendje, de ez a rend valahogy mindenkit zavart.

Sosem lesz belőled semmi – mondta anyám minden alkalommal, amikor hazavittem a rossz jegyet matekból. Egy életre megalapozta ezzel az önbizalmamat. Magabiztos vagyok és kezdeményező, éppen olyan, amelyet a világ szeret. Az, hogy később mégis lett belőlem valami, tulajdonképpen nem sokat jelent, csak a népi bölcsességet erősíti, mely szerint olyan nincs, hogy valahogy ne legyen.

Deriválásra, integrálásra azóta sem szorultam soha, azt a sokkal megfoghatatlanabb tudást meg, ami az élethez kellene, azóta is igyekszem apránként megszerezni, ellesni, kitapasztalni hol több, hol kevesebb sikerrel. Ha valami nem sikerül, még ma is gyakran eszembe jut Major tanár úr, ahogy csukabajszát simogatva a fejét csóválja. Kellemetlen emlék. Kicsit szúr, fojtogat, mint krétaport az orrban.

• FARKAS ILONA JANKA, 9. OSZTÁLYOS

• „Major tanár úr szokása szerint csukabajszát simogatva csóválta a fejét, és valami cinikus megjegyzést tett az osztály nem matekes felére.”

érdekel – mondogatta megvetéssel elegy lemondással anyám, de nem nagyon érdekelt, miket beszél.

A matematika nem brazil szappan-opera, hogy akárhányadik résznél be lehessen kapcsolódni, egymásra épül minden pontos, bonyolult összefüggésekkel, aki egyszer elkéri valaki másnak a matekháziját, az örökre elveszett.

Deriválásról, integrálásról most is csak ködös fogalmaim vannak, igaz, nem is

társunk megint úgy nézte a táblára írt egyenleteket, mint katolikus pap a könyvező Mária-szobrot. Ott a tábla előtt tanultuk meg, milyen a megaláztatás, nekem már senki nem mondhat semmi újat. Matekóra előtt pedig mindig elhangzott az ominózus kérdés, mint egy mantra, fohász, imádság. Szabadíts meg a gonosztól.

Egy alkalommal, éppen a matekóra előtti szünetben, Sanyika bekrétázott.

VARGA LÁSZLÓ EDGÁR

Megsemmisítették a vádemelés egyes iratait a vásárhelyi iskolaügyben

A Maros megyei törvényszék jogerősen megsemmisítette a vádemelés bizonyos iratait abban a büntetőperben, melyet a korrupcióellenes ügyészség (DNA) indított a marosvásárhelyi Római Katolikus Gimnázium törvénytelennek vélt létrehozása és működtetése miatt Tamási Zsolt volt iskolaigazgató és Ștefan Someșan Maros megyei volt főtanfelügyelő ellen. A 2017. december 28-án hozott végzés kivonatát a romániai bíróságok portálján tették közzé. A kivonat szerint a törvényszék felszólította az ügyészséget, hogy a végzés kézbesítésétől számított öt napon belül közölje: ezek után fenntartja-e még a vádiratot, vagy visszakéri kiegészítés végett. A törvényszék mind Tamási Zsolt mind pedig Ștefan Someșan esetében a nyomozást elrendelő 2016. november 3-án keltezett ügyészségi rendeletet találta törvénytelennek, és zárta ki a vádiratból. Gogolák H. Csongor, Tamási Zsolt ügyvédje az egyik közösségi portálon tett bejegyzésében közölte: a döntéssel a törvényszék jogerősen törvénytelennek minősítette a DNA vádiratát. Az ügyvéd az *MTI*-nek elmondta: csak az indoklás és az ügyészség válasza alapján válik majd egyértelművé, hogy a vádemelés bizonyos iratainak a kizárása milyen mértékben befolyásolja az ügyet. A múlt év végi tárgyaláson a törvényszék Someșan ügyvédje kérésére alkotmányossági vizsgálatot is kért az alkotmánybíróságtól az ügy bizonyos vonatkozásaival kapcsolatban. A DNA 2016 októberében kezdte vizsgálni a Római Katolikus Gimnázium 2014-es létrehozásának körülményeit, és 2017 szeptemberében emelt vádat ez ügyben a volt főtanfelügyelő és volt iskolaigazgató ellen. Az ügyészségi vizsgálat és az iskola létrehozásának a részleteit rögzítő tanfelügyelői határozat bírósági felfüggesztése vezetett oda, hogy a tanévkezdéstől megszűnt önálló intézményként működni a Római Katolikus Gimnázium.

Kétértelmű kormányvélemény a katolikus iskola ügyében

Támogatja a helyi hatóságok által felszámolt marosvásárhelyi Római Katolikus Teológiai Gimnázium újraalapításáról rendelkező törvénytervezetet a kormány, de ugyanakkor arra figyelmezteti a par-

lamentet, hogy alkotmány sértő lehet, ha iskolaalapítóként lép fel. A Tudose-kabinet december végén elfogadott véleményét hétfőn ismertette az *Adevărul* hírportál. A kormány két hajóban evez című cikk szerint a kabinet pozitívan véleményezte az RMDSZ által beterjesztett törvénytervezetet, de „elismerte”, hogy az eljárás alkotmányossága vitatható. A kormány megállapította, hogy a tervezet szerint a parlament „kivételes módon” akar törvénnyel létrehozni egy középiskolát, ám megítélése szerint erre nincs szükség, az oktatási intézmény a szokott módon, miniszteri rendelettel is megalapítható lenne. A kabinet szerint ugyanakkor a parlament beavatkozását olyan ügybe, amely a végrehajtó hatalom hatáskörébe tartozik, alkotmány sértésként is lehet értelmezni. A dokumentum – az ellenérvek felsorolása után – mégis azt a következtetést fogalmazza meg, hogy a kormány támogatja a törvénytervezet elfogadását a „véleményezésben megfogalmazott megjegyzései és javaslatai figyelembevételével”. A képviselőház tavaly december 21-én megszavazta a marosvásárhelyi római katolikus gimnázium újraalapításáról rendelkező törvénytervezetet, a végső döntést azonban a kétkamarás román parlament szenátusa hivatott meghozni.

Nőtt a fejpénz a közoktatásban

Évi 3740 lejről 4413 lejre növelte decemberi ülésén a kormány azt az összeget, amelyet a közoktatási intézmények kapnak minden egyes gyerek után. Az Agerpres hírügynökségnek küldött közlemény szerint egy oktatási intézmény alapfinanszírozását a fejpénz és az illető intézmény által beiskolázott gyerekek számának szorzatából számítják ki. Ebből az összegből fedezik a fizetéseket, a pótlékokat, egyéb juttatásokat. Ugyanakkor gyerekenként 330-ról 355 lejre emelik a javak és szolgáltatások kategóriába eső, illetve a vizsgákkal kapcsolatos kiadások fedezésére szolgáló összeget – mutat rá a közlemény. Egyes illetékesek szerint ez az összeg még mindig nem elég a kiadások fedezésére.

Már nem kötelező az egyetemi végzettség az óvónők és tanítónők számára

Döntő házként eltörölte decemberben a szenátus azt az előírást, miszerint az

óvónők és tanítónők csak akkor taníthatnak, ha a szaknak megfelelő egyetemi végzettséggel rendelkeznek. Liliana Șbirnea, a módosítás kezdeményezője az Agerpres által idézett indoklásában kifejtette: vannak nyugdíjhoz közel álló, középfokú végzettséggel rendelkező óvónők és tanítónők, akiknek „didaktikai felkészültségét nem szükséges egyetemi tanulmányokkal kiegészíteni”.

Ismét utcára vonulhatnak a pedagógusok

Románia biztonságát ássák alá azáltal, hogy a GDP kevesebb mint hat százaléka fordítják oktatásra, emiatt nem kizárt, hogy tiltakozásba is kezdenek a tanügyi alkalmazottak, figyelmeztetett Simion Hăncescu, a Tanügyi Szabad Szakszervezetek Szövetségének (FSLI) elnöke. A szakszervezet szerint ugyanis az elmúlt 27 évben elhanyagolták az oktatási rendszert, és a tanügyben dolgozók most fizetnek meg mások nemtörődomsége, halogatása és a törvények figyelmen kívül hagyása miatt. „Így sikerült elérni, hogy egyedülállóak legyünk az Európai Unióban: mi vagyunk az egyetlen ország, ahol szakképzetlen emberek is tanítanak. Azáltal, hogy a GDP kevesebb mint 6 százalékát fordítják az oktatásra, az én meglátásom szerint Románia biztonságát ássák alá. Románia jövője az oktatási rendszer teljesítményétől függ, a teljesítmény pedig a tanügyi rendszer finanszírozásától. Felhívó, hogy az állam intézményei a tanúgynek »maradékokat« szántak a költségvetésből” – nyilatkozta az Agerpres szerint Hăncescu. Hangsúlyozta, az oktatásnak jelentős finanszírozásra van szüksége ahhoz, hogy megfelelő teljesítményt nyújthassanak a diákok, és lépést tarthassanak a század kihívásaival és változásaival. Elmondta: elképzelhető, hogy a törvények által előírt 6 százalék helyett 2018-ban a GDP csupán 3,5 százalékát fordítják az oktatásra, míg az európai átlag 5,4, a kelet-európai országok átlaga pedig 4,7 százalék. A FSLI elnöke szerint elképzelhető, hogy „tiltakozásokra kerül sor, amelyeken a pedagógusok és a szülők is részt vesznek majd, hogy egy alapvető dolgot követeljenek: tartsák be a törvényt, amely előírja, hogy a GDP 6 százalékát fordítsák az oktatásra”.

Elkészült a tankönyvtörvény

Elfogadta a kormány a tankönyvtörvény tervezetét, az oktatási minisztérium által kidolgozott tervezet értelmében a tankönyveket kézirat formájában nyújthatja be a szerző. A tankönyveket az Országos Felmérő és Vizsgáztató Központ (CNEE) és az Országos Neveléstudományi Intézet szakértőiből álló bizottság értékeli és választja ki. A jóváhagyott tankönyveket a Manuale.edu.ro honlapon teszik közzé, hogy átlátható eljárás során válasszák ki az oktatásban használt alap-tankönyvet, tájékoztatta közleményében az Agerpres hírügynökséget a kormány. A minisztérium szerint a tankönyveket pdf-formátumban és digitális interaktív verzióban is feltöltik majd a szaktárca honlapjára. A kormány által elfogadott tervezetet a minisztérium a parlament elé terjeszti, és kérni fogják, hogy sürgősségi eljárással vitassák meg és fogadják el az új törvényt.

A minisztérium arról is beszámolt, hogy legkésőbb május 11-éig kibocsátják az új tankönyvek nyomtatására vonatkozó engedélyt a tankönyvkiadási naptár szerint – ez az elmúlt években rendszeressé vált csúszásokat hivatott kiküszöbölni. A szaktárca által közölt menetrend alapján a szerzőknek március 5-éig kell elkészíteniük pályázati anyagukat, ezeket 19-éig nyújthatják be a minisztériumba, amely a kiadványokat elemzésre továbbküldi az Országos Felmérő- és Vizsgáztatóközpontnak (CNEE). A tankönyvtörvény átnézése után április 10-én közlik a nyertesek listáját, ezt két napon belül lehet megóvni, majd május 7. és 11. között kibocsátják a nyertes tankönyvekre vonatkozó minisztériumi engedélyeket.

A szaktárca közleményben számolt be arról, hogy a kiadványokat oktatási és tudományos szempontból is elemzik, egy tankönyvet négy szakember vizsgál meg: három közoktatásban dolgozó pedagógus és egy független tudományos szakértő. A pályázatokat megadott kritériumok alapján pontozzák, a maximális pontszám 100, és legalább 85-öt kell elérni az „átmenő” osztályozathoz.

A minisztérium tankönyvtörvényének elsődleges célja, hogy leegyszerűsítse, illetve felgyorsítsa a kiadást. A minisztérium szeretné elkerülni, hogy a diákok több hónapos késéssel kapják meg

a tankönyveket. A legfőbb módosítás, hogy megszüntetik a kiadók közötti versengést, ehelyett egyetlen, állami tulajdonban levő társaság fogja biztosítani a kiadványok nyomtatását, illetve kiadók helyett szerzők fognak pályázni.

Már nem kell románra fordítani az anyanyelven írt tankönyveket

Nem kell az állam hivatalos nyelvére lefordítaniuk a tankönyvíró pedagógusoknak az anyanyelven megírt tankönyveket Romániában, számolt be az RMDSZ hírlevele. Szabó Ödön képviselőházi frakcióvezető-helyettes szerint az RMDSZ oktatásügyi szakembereinek sikerült elérniük, hogy az oktatási minisztérium újonnan közzétett tankönyvírási módszertana a román fordítás elkészítését az országos tankönyvkiadóra bízza. A kifejezetten a kisebbségek számára készült tankönyveket – anyanyelv, kisebbségi történelem, kisebbségi zene-tankönyv – egyáltalán nem kell ezentúl lefordítani. Szabó Ödön felidézte: 2013 óta a pályázati részvétel előfeltétele az, hogy a magyar nyelven írott tankönyvhöz a szerzők román fordítást is mellékeljenek akkor is, ha csak ábécés könyvről volt szó. Úgy vélekedett: Remus Priscopie akkori oktatási miniszter módszertana gyakorlatilag minden kisebbségi tankönyvíró alanyi jogon biztonsági kockázatnak nyilvánított. Az RMDSZ politikusa rámutatott: az oktatási kerettörvény nem tiltja az anyanyelvi tankönyvírást, sőt első lehetőségként említi. Ennek ellenére a miniszter rendeletben tette kötelezővé a fordítást a tankönyvírók és kiadók költségén. A 2013-as miniszteri rendelet gyakorlatilag egy plusz gazdasági terhet rótt a kisebbségi tankönyvíró műhelyekre, hiszen a kisebb példányszám mellett nagyobb költséggel terhelte őket: a román nyelvű digitális verziót is el kellett készíteni. Gyakorlatilag egyértelmű rosszhiszeműséggel közelítettek a magyar anyanyelven íródott tankönyvek szerzői irányába, hiszen nem bíztak munkájuk tárgyilagosságában, és szinte azt sugallták, hogy ezekbe a tankönyvekbe a Pitagorasz-tétel mögé elrejtene valamilyen Románia-ellenes üzenetet. Több egyeztetés után ezen a szemléleten változtat az új módszertan – idézte a frakcióvezető-helyettest az RMDSZ hírlevele.

Digitalizálná az iskolákat az oktatási miniszter

A romániai iskoláknak csak 66 százalékában biztosított az internet-hozzáférés. Állítja Liviu Pop oktatási miniszter, akinek eltökélt szándéka, hogy a helyzet javítása érdekében a közeljövőben digitalizálják a tanintézeteket. A *Mediafax* hírügynökség beszámolója szerint a tárcavezető Aradon beszélt arról, hogy már tavasszal el fognak készülni az új tantervek alapján összeállított, az 1–4. osztályosoknak szánt digitális tankönyvek mindegyik tárgyból. Pop a tankönyvkiadó „kiskirályokat” tette felelőssé azért, hogy erre eddig nem került sor, ígérete alapján azonban mindez megváltozik. Arra az újságírói kérdésre, hogy milyen megoldást kínál a minisztérium azoknak a – többségében vidéken élő – gyermekeknek, akiknek családja nem engedheti meg, hogy például táblagépet vásároljon, Pop hangsúlyozta: a szaktárca négy „nagyon nagy” projekttel készül. Az egyik a virtuális iskolai könyvtár létrehozása, amelyben minden tankönyv, munkafüzet és más oktatási segédanyag helyet kapna. Ezenkívül tervezik a digitális napló bevezetését, amely révén online követni lehetne az egyes diákok jegyeit. A harmadik projekt szerint minden tanintézetbe bevezetnék az internetet, a tárcavezető azt állítja, erre már el is különítették a szükséges összeget. Egy kísérleti projekt keretében ugyanakkor jövő évben „digitalizálunk egy egész megyét”, jelentette ki, de nem árult el további részleteket. „A következő két évben a digitalizálásra 200 millió eurót költünk” – ígérte Liviu Pop.

Az oktatási minisztérium számára egyébként év elején 8,24 milliárd lejes 2017-es költségvetést szavazott meg a parlament. A miniszter állítása szerint azt szeretnék elérni, hogy a diákoknak ne kelljen otthonról az iskolába vinniük tankönyveiket, így a tankönyvtörvény egyik legfontosabb előírása a digitális, illetve pdf formátumú kiadványok kötelezővé tétele. Pop szerint a nyomtatott tankönyvekről sem kell majd lemondani, a tanulók, a pedagógusok vagy a szülők kérésére ezt ingyenesen rendelkezésre bocsátják.

P. M.